

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra historie

**FARÁŘ INNOCENC KUCHAR A VÝVOJ
CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ (HUSITSKÉ)
NA MORAVĚ V PRVNÍ POLOVINĚ 20.
STOLETÍ**

(Magisterská diplomová práce)

Božena Kaňáková

Vedoucí práce:

PhDr. Karel Podolský

V Olomouci dne 15. 4. 2013

Prohlašuji, že jsem tuto práci napsala sama

Pouze s použitím uvedených pramenů a literatury.

Božena Kaňáková

.....

Obsah

Obsah.....	3
Úvod.....	4
1. Rodinné poměry, studium a počátek kněžského působení Innocence Kuchaře.....	9
2. Počátky Innocence Kuchaře v Církvi československé (husitské).....	21
3. Osudy Innocence Kuchaře v Církvi československé (husitské) v době tzv. pravoslavné krize.....	35
4. Diecézním tajemníkem a vikářem v olomouckém Husově sboru v letech 1927 – 1939 za episkopátu J. R. Stejskala.....	48
5. Innocenc Kuchař v období nacistické okupace a v poválečné době (do roku 1946).....	66
6. Závěr Kuchařovy kariéry za episkopátu Bohumíra Cigánka a poslední léta jeho života po odchodu do důchodu.....	82
Závěr.....	96
Seznam použitých pramenů a literatury.....	100
Seznam použitých zkratk.....	106
Resumé české a anglické.....	107
Příloha 1.....	109
Příloha 2.....	111
Seznam reprodukcí.....	117

Úvod

Vznik Církve československé (husitské) je spjat s bouřlivým náboženským hnutím, které bylo umožněno vznikem Československa v říjnu roku 1918. Toto hnutí se sice rozšířilo především v české části nově vzniklého státního útvaru, ale projevilo se výrazně i na Moravě a v jisté míře i na Slovensku. Euforičnost poválečné doby, naděje a očekávání lepší budoucnosti i emocionálně vedená kritika spojení „trůnu a oltáře“ zasáhly jak širokou veřejnost, tak i významnou část pokrokově smýšlejícího katolického kléru. Mnoho katolických kněží tak přešlo na počátku dvacátých let do nově vzniklé Církve československé (husitské). Církev československá oficiálně získala pojmenování „husitská“ až v roce 1971, a proto se užívá v naší práci její starší název bez doplňujícího přívlastku.

Mezi takové kněze náležel i Innocenc Kuchař, jemuž je věnována tato monografie. Innocenc Kuchař patřil k prvním farářům Moravské diecéze nové církve. Do Církve československé vstoupil v roce 1920 a v jejích službách setrval až do roku 1950. V olomoucké diecézi působil nejprve jako řadový farář ve Velkém Týnci a blízkých Vacanovicích. Od roku 1927 do roku 1950 pracoval Innocenc Kuchař ve funkci tajemníka olomoucké diecézní rady a současně byl i generálním vikářem olomouckého biskupa. Doba jeho aktivní služby náleží k důležitým úsekům historie Církve československé a ze stručného výčtu Kuchařových aktivit je zřejmé, že v této době se jako čelný představitel jedné z diecézí nacházel v samém centru dění.

Z tohoto pohledu jsme vycházeli, když jsme uvažovali o směřování našeho výzkumu k danému tématu a hledali vhodné archivní prameny. Prameny, obsahující

fakta o životě a díle Innocence Kuchaře, jsou v první řadě uloženy ve Státním okresním archivu Olomouc ve fondu „*Diecézní rada církve československé (Husitské)*“. Jeho osobní dokumenty zde uložené, se vztahují k letům 1920–1957. Dalším zdrojem informací zvláště o době studií Innocence Kuchaře je fond *Státního reálného gymnázia Františka Palackého ve Valašském Meziříčí*, který je uložen ve Státním okresním archivu Vsetín a fond *Univerzity Palackého*, uložený v pobočce Zemského archivu Opava v Olomouci.

Kuchařovu službu v řadách kněží Církve římskokatolické dokumentují fondy uložené ve Státním okresním archivu Kroměříž: *Archivy far Valašská Bystřice a Horní Bečva*, uložené ve Státním okresním archivu Vsetín, a *Archiv fary Vícov* ze Státního okresního archivu Prostějov. Pro zmapování Kuchařovy duchovenské činnosti je třeba prozkoumat neuspořádanou *Registraturu náboženské obce Církve československé husitské ve Velkém Týnci*. Obdobný výzkum se týká i *Registratury náboženské obce zmíněné církve při Husově sboru v Olomouci – Nové Ulici*. Doplnujícími prameny studia jsou též dobové časopisy z prostředí Církve československé husitské, zejména časopis *Čechoslovák* a *Český zápas*. Jako doplňující pramen informací slouží *rozhovor s pamětníkem* – farářem Miroslavem Spáčillem.

K dějinám Církve československé (husitské) vznikla v posledních letech řada historických publikací, přinášejících syntetické pohledy i nové poznatky s využitím nově zpřístupněných dokumentů k moderním dějinám našich zemí. Jedná se především o monografie Jaroslava Hrdličky o patriarchách Františku Kovářovi a Miroslavu Novákovi a kolektivní monografii církevních historiků *90 let Církve československé husitské*.¹ Tyto práce doplňují podrobné a zasvěcené monografie

---

¹ *90 let Církve československé husitské*. (Kolektivní monografie). Praha 2010, 408 s.

profesora Univerzity Palackého v Olomouci Pavla Marka. Jedná se tu především o díla, věnovaná katolickému reformismu, stojícímu v počátcích zmiňované církve² a o práce zaměřené k dějinám Pravoslavné církve v českých zemích, která nás zajímají vzhledem k období tzv. pravoslavné krize.³ Při jmenování Markových děl nemůžeme zapomenout ani na jeho z hlediska naší práce důležitou monografii o významném katolickém modernistovi Emilu Dlouhém Pokorném.⁴

Při zkoumání sledované problematiky jsme též přihlíželi ke starší speciální literatuře o dějinách Církve československé (husitské)⁵ a k řadě drobnějších studií, zabývajících se dílčími problémy se vztahem k našemu tématu.⁶ Některé zajímavé informace jsme našli i ve starší dosud nepublikované diplomové práci věnované dvěma představitelům Moravské diecéze Církve československé (husitské), která však díky svým metodologickým a faktografickým nedostatkům zdaleka nevyčerpává dané téma.⁷

V rámci našeho výzkumu nás v první řadě zajímají osudy Innocence Kuchaře jako člověka, žijícího v přelomové době vzniku a rozvoje nového československého státu, a reprezentujícího výraznou skupinu duchovenského stavu. Zároveň však

---

² MAREK, Pavel: *České schisma. Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917–1924*. Olomouc – Rosice 2000.; MAREK, Pavel: *Český katolicismus 1890–1914, kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc 2003.; MAREK, Pavel: *Církevní krize na počátku 1. Československé republiky 1918–1924*. Olomouc 2005.

³ MAREK, Pavel – BUREHA, Volodymir: *Pravoslavní v Československu 1918–1953*. Brno 2008.; MAREK, Pavel: *Pravoslavní v Československu v letech 1918–1942. příspěvek k dějinám Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku*. Brno 2004.

⁴ MAREK, Pavel: *Emil Dlouhý – Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno 2007.

⁵ Například: KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovních*, Praha 1956.; KAŇÁK, Miloslav: *Z dějin reformního úsilí českého duchovenstva. Praha 1951*; FRÝDL, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno 2001.

⁶ Například: JINDRA, Martin: *Odbojová činnost a perzekuce příslušníků Církve československé (husitské) během okupace*. In: *Církev československá husitská v odboji za 2. světové války*. Praha 2010, s. 8–6; KAŇÁK, Bohdan: *Olomouc. Husův sbor*. Velehrad 2007.

⁷ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs teologická fakulta). Praha 1960.

vnímáme Kuchařovu osobnost jako svědka dramatických událostí v životě Církve československé. V našem výkladu se proto nejprve pokusíme zjistit okolnosti odchodu Innocence Kuchaře z Církve římskokatolické a důvody jeho vstupu do kněžské služby Církve československé. Přitom se zaměříme na srovnání jeho duchovenské práce v prostředí obou církví s odlišným modelem řízení. Poté si budeme všimnout Kuchařova kariérního vzestupu v Církvi československé od jeho působení v čele náboženské obce jako faráře, až po jeho vykonávání funkce diecézního tajemníka, který se podílel na řízení celé Moravské diecéze. V této souvislosti se pokusíme prozkoumat rozsah činností, které tvořily náplň práce tohoto funkcionáře moravské diecézní rady. Zároveň budeme sledovat Kuchařovy postoje zejména ve vypjatých obdobích jeho kariéry, k nimž patřila „pravoslavná krize“, nacistická okupace a nástup komunistického režimu. Na závěr zaměříme naši pozornost na okolnosti Kuchařova odchodu z činné služby za podmínek utužování dozoru totalitního státu nad církvemi na počátku padesátých let minulého století.

S přihlédnutím ke zmíněným východiskům je tato magisterská práce rozdělena do šesti kapitol. První kapitola s názvem *Rodinné poměry, studium a počátek kněžského působení Innocence Kuchaře* mapuje Kuchařovy osudy předtím, než se stal knězem Církve československé. Ve druhé kapitole s názvem *Počátky Innocence Kuchaře v Církvi československé* se zabýváme prvními roky jeho duchovenské služby ve funkci československého kněze ve Velkém Týnci a blízkých Vacanovicích, kde působil až do roku 1927. Třetí kapitola s názvem *Osudy Innocence Kuchaře v Církvi československé v době tzv. pravoslavné krize* zachycuje jeho postoje v tomto přelomovém období moderních českých církevních dějin. Ve čtvrté kapitole s názvem *Diecézním tajemníkem a vikářem v olomouckém Husově sboru v letech 1927–1939 za episkopátu J. R. Stejskala* sledujeme Kuchařovo

působení v uvedených funkcích, které vykonával pod vedením zmíněného moravského biskupa v období první a druhé republiky. Pátá kapitola této práce s názvem *Innocenc Kuchař v období nacistické okupace a v poválečné době (do roku 1946)* je věnována činnosti Innocence Kuchaře jako diecézního tajemníka za druhé světové války i v poválečném období. Šestá kapitola s názvem *Závěr Kuchařovy kariery za episkopátu Bohumíra Cigánka a poslední léta jeho života po odchodu do důchodu* mapuje Kuchařovy osudy na konci jeho duchovenského působení v době nástupu komunistické totality a je zakončena popisem jeho posledních let.

1. Rodinné poměry, studium a počátek kněžského působení

Innocence Kuchaře

Životní příběh Innocence Kuchaře začíná podobně, jako osudy mnoha jeho vrstevníků ze sklonku éry Rakousko-uherské monarchie, kteří sice vyrůstali v chudých venkovských poměrech, ale měli potřebné schopnosti a jejich rodina se jim snažila umožnit společenský vzestup prostřednictvím vzdělání. Innocenc Kuchař se narodil 8. ledna 1887 na Moravě, v Býškovcích, které tehdy náležely do politického okresu Holešov pod Hostýnem, v usedlosti č. 11.⁸ Byl synem rolníka Filipa Kuchaře a jeho manželky Antonie Kuchařové, rozené Malantové.⁹ Innocenc Kuchař měl osm sourozenců, pocházel tedy z velké rodiny, což bylo v té době obvyklé.¹⁰

Nadaného chlapce dali jeho rodiče na doporučení učitele po ukončení obecné školy studovat na c. k. České státní gymnázium ve Valašském Meziříčí.¹¹ Jeho rodina však nebyla bohatá, a tak se I. Kuchař mohl dále vzdělávat jako jediný ze svých sourozenců.¹²

---

⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948; SOKA Vsetín, Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí, inv. č. 70, *hlavní katalog 1905–1906*, s. 17.

⁹ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, *Kniha ohlášek z let 1920–1923*, s. 8; SOKA Vsetín, Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí, inv. č. 70, *hlavní katalog 1905–1906*, s. 17.

¹⁰ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 9.

¹¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

¹² URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 9.

Innocenc Kuchař vstoupil do gymnázia ve školním roce 1899/1900 a na základě výnosu Zemské školní rady č. 16.186 byl od 1. prosince 1899 osvobozen od školného vzhledem k majetkovým poměrům jeho rodiny.¹³ Studoval s dobrým prospěchem a často dosahoval za své studijní výsledky vyznamenání. V humanitních oborech, k nimž patřila čeština, řečtina, latina a dějepis, byl pravidelně hodnocen jako výborný či chvalitebný. Zvláštní oblibě Innocence Kuchaře se těšilo náboženství, kde po počáteční chvalitebné známce dosahoval trvale výborného hodnocení.¹⁴ Další předměty, k nimž patřily němčina, matematika a přírodopis, zvládal hůře, díky své cílevědomé práci si však horší známky postupně vylepšoval. V průběhu středoškolského studia bydlel ve Valašském Meziříčí nejprve u vdovy po rezníkovi Krescencie Parešovské na adrese Králova ulice č. 173 a posléze u kloboučnicka Františka Šivice v domě č. 183.¹⁵ O letních prázdninách většinou pobýval doma v Býškovcích, kde pomáhal rodičům na poli a při domácích pracích.¹⁶ Studia na gymnáziu ukončil 11. července 1907 maturitou.¹⁷

Po maturitě se Innocenc Kuchař rozhodl stát římskokatolickým knězem. Neprodleně tedy zahájil vysokoškolské studium na Bohoslovecké fakultě v Olomouci. Jeho studium v bohosloveckém semináři trvalo od 1. října 1907 do počátku července 1911. Při svém studiu dosahoval ve většině předmětů výborného

---

¹³ SOKA Vsetín, Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí, inv. č. 65, *hlavní katalog 1900 – 1901*, s. 21.

¹⁴ SOKA Vsetín, Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí, inv. č. 65, *hlavní katalog 1900 – 1901*, s. 21, inv. č. 66, *hlavní katalog 1901–1902*, s. 14, inv. č. 67, *hlavní katalog 1902–1903*, s. 14.

¹⁵ SOKA Vsetín, Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí, inv. č. 65, *hlavní katalog 1900–1901*, s. 21; SOKA Vsetín, Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí, inv. č. 70, *hlavní katalog 1905–1906*, s. 27.

¹⁶ URBAŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 9.

¹⁷ ZAO, pobočka Olomouc, Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948; *Maturitní vysvědčení z 11. července 1907* č. 18 (viz ZA v Opavě, pobočka Olomouc, Univerzita Olomouc, knihy, inv. č. 180, *Katalog posluchačů teologie 1907–1911*, zápis č. 22).

hodnocení (eminenter). Z církevního práva, všeobecných církevních dějin a morální teologie byl hodnocen „dostatečně“ (sufficienter) a pastorální teologii spolu s katechetikou zvládal se známkou „dobře“ (bene).¹⁸ Po úspěšném ukončení studia v roce 1911 byl v Olomouci vysvěcen na kněze. Jeho světitelem byl 5. července 1911 olomoucký arcibiskup, kardinál František Saleský Bauer.¹⁹

Mezi léty 1911–1920 působil I. Kuchař jako kooperátor či administrátor Církve římskokatolické v řadě farností na Moravě. Podle záznamu v osobním spisu pracoval Innocenc Kuchař v duchovní správě v těchto podřízených funkcích nepřetržitě od 16. září 1911 do 10. července 1920.²⁰ Vojenskou službu nekonal, byl sice odveden roku 1908, ale jako kněz byl zproštěn prezenční vojenské služby.²¹

Innocenc Kuchař působil jako římskokatolický kněz v Prusinovicích od 16. září 1911 do 31. ledna 1913, v Novém Hrozenkově od 1. února 1913 do 15. prosince 1913, ve Valašské Bystřici od 16. prosince 1913 do 31. května 1915, v Horní Bečvě od 1. června 1915 do 31. července 1916, v Krumsíně od 1. srpna 1916 do 21. října 1916 ve funkci kooperátora. Dále působil jako administrátor ve Vícově od 22. října 1916 do 31. ledna 1917 a znovu jako kooperátor ve Zlámance od 1. února 1917 do 10. července 1920.²²

---

¹⁸ ZAO, pobočka Olomouc, Univerzita Olomouc, knihy, inv. č. 180, *Katalog posluchačů teologie 1907–1911*, zápis č. 22.

¹⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

²⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

²¹ Propouštěcí vojenský list obdržel jako vojín v záloze dne 31. prosince roku 1937. URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 10; ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

²² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

Sledovat systematicky působení Innocence Kuchaře na všech těchto místech není nutné, protože jeho činnost byla všude obdobná. Většinou pracoval pod dohledem místního faráře a kromě konání bohoslužeb, vedení zápisů do různých úředních knih a provádění jiných dalších duchovenských úkonů vyučoval především náboženství. V úředních dokumentech zanechal stopy různé intenzity a některé agendy se ve srovnatelné kvalitě ve fondech příslušných far ani nedochovaly. Zvolíme proto metodu sond a z dochovaných pramenů vybereme ty, které nejlépe charakterizují práci kooperátora či administrátora té doby.

Na faře ve Valašské Bystřici, kde působil jako kooperátor, obdržel Innocenc Kuchař v roce 1913 za svoji práci měsíční mzdu ve výši 700 korun.²³ Na jiné faře na Valašsku, v Horní Bečvě, dostával jako kooperátor za vyučování náboženství v několika pobočkách tamější obecné školy, které se nacházely v okolních horských osadách, ke svému základnímu platu příplatek 400 korun ročně.²⁴

V dokumentech z fary ve Valašské Bystřici se dochoval „výkaz duchovních prací“, z něhož je patrné, jaké duchovenské úkony I. Kuchař ve funkci kooperátora vykonával a jaká byla jejich četnost v jednom kalendářním roce. Podle výkazu v roce 1914 pokřtil 66 osob, provedl čtyři svatby a 17 pohřbů, vykonal 31 samostatných bohoslužeb a 10 kázání při jiných příležitostech. Kromě toho vyučoval náboženství 270 dětí v pěti třídách obecné školy v sídle farnosti a 71 dětí ve třech třídách obecných škol ve filiálních obcích.²⁵ Obdobný výkaz nalezneme i v pramenech z fary v Horní Bečvě, tentokrát z roku 1916. Innocenc Kuchař zde pokřtil 29 osob, provedl jednu svatbu a jeden pohřeb, vykonal 21 samostatných bohoslužeb a 20 kázání při

---

²³ SOkA Vsetín, Farní úřad Valašská Bystřice, sign. VI a, b, *Faráři a kooperátoři 1900–1945*.

²⁴ SOkA Vsetín, Farní úřad Horní Bečva, sign. V g, *Vyučování náboženství 1860–1938, přípis Arcibiskupské knížecí konzistoře č. 12.115 z 21. 9. 1915*.

²⁵ SOkA Vsetín, Farní úřad Valašská Bystřice, sign. V h, *Výkaz duchovních prací (Tabella laborum apostolicorum) 1821–1918, rok 1914*.

jiných příležitostech. Výuka náboženství v této farnosti byla zvláště náročná, protože kromě obecné školy v sídle farnosti, kde ve třech třídách učil 132 dětí, docházel ještě do osad v okolních horských údolích. Ve školních pobočkách v lokalitách Kněhyňka, Mečůvka a Paseky učil v pěti třídách ještě 385 dětí!²⁶

V knize pořádku bohoslužeb z farního úřadu ve Vícově, kde Innocenc Kuchař zastával samostatnější místo administrátora, nalezneme jeho zápisy o konání bohoslužeb v roce 1916. Na ukázkách z uvedených zápisů, vztahujících se k období adventu, si můžeme přiblížit tehdejší rozsah kněžské práce, který zvláště vynikne v těchto exponovaných dnech církevního roku. Na pozadí oznámení, v nichž Innocenc Kuchař sděloval svým farníkům bohatý program adventních bohoslužeb, můžeme zároveň zachytit ohlasy právě probíhajícího světového válečného konfliktu. Aby vynikla dobová atmosféra, citujeme z Innocencových zápisů delší souvislé pasáže.

Na první neděli adventní, 3. prosince 1916, přednesl I. Kuchař následující oznámení: „Dnešním dnem začala doba adventní, ve které církev svatá nařizuje ve středu a v pátek půst, dovoluje totiž jen jednou do sytosti se najíst. ... Od zítřka počínaje bude ve všední den o šesté hodině sloužena rorátní mše svatá. Zítřa budou první roráty zpívané. V úterý budou také roráty. Ve středu a ve čtvrtek roráty nebudou. Ve středu bude zpívané requiem s konduktem za padlého vojína Aloise Pospíšila, který padl na italském bojišti zasažen granátem. Ve čtvrtek bude v sedm hodin zpívané requiem s konduktem za jeho bratra Jana Pospíšila. V úterý bude mše svatá za zesnulou Marianu Blahovu a jejího manžela. V pátek je zasvěcený svátek Neposkvrněnému Početí Blahoslavené Panny Marie. Zpovídat budu v pátek od šesté

---

²⁶ SOkA Vsetín, Farní úřad Horní Bečva, sign. V h, *Výkaz duchovních prací (Tabella laborum apostolicorum) 1909–1920, rok 1916.*

hodiny. Doba adventní je doba kající. Postem a pokáním máme se připravovat na svátky vánoční. Abyste svaté svátosti v době adventní přijmout mohli, budu zpovídat denně po páté hodině. ... Slavnost Neposkvrněného Početí Blahoslavené Panny Marie ... hrubá mše bude obětována za živé a mrtvé údy Bratrstva svatého růžence. Odpoledne a ve 13. 45 hod. budou nešpory a svaté požehnání. V sobotu bude mše svatá za zesnulého Tomáše Tomáška a jeho manželku. Po mši svaté bude Te Deum a pak první sloka rakouské národní hymny.²⁷

Druhá neděle adventní, 10. prosince 1916, a následující týden měly podle oznámení I. Kuchaře tento program: „Ranní mše svatá bude obětována za farníky. Odpoledne v 13. 45 hod. budou hodinky mariánské a svaté požehnání. Potom bude hodinka k uctění Nejsvětější svátosti oltární. Členové spolku se žádají o laskavé příspěvky za tento rok. Ve středu je církevní svátek svaté Lucie, panny a mučednice. Tento týden kromě pondělka budou každý den roráty. Ke svaté zpovědi ať přijdou v tomto týdnu mládenci a panny. Dle nařízení c. k. Okresního hejtmanství bude se dnes po poledni vyzvánět za příčinou dobytí našim vojskem hlavního města rumunského Bukurešti. Jistá osoba, která nechce být jmenována, darovala na svíce 40 korun. Takový dar je v této drahé době zvláště vítaný, a proto vyslovuji jí srdečné Pánbůh zaplat’.“ Třetí adventní týden měl obdobnou náplň.²⁸

O čtvrté neděli adventní, 24. prosince 1916, pak vyhlášoval I. Kuchař, že: „Dnes odpoledne v 13. 45 hod. bude litanie adventní a svaté požehnání. Po svatém požehnání budu zpovídat. Zítra připadá slavnost narození Páně. Ve 4. 30 hod. se bude zvonit poprvé a v 5 hod. podruhé. Pak bude hned vánoční píseň a po ní zpívaná

---

²⁷ SOKA Prostějov, Farní úřad Vícov, sign. V d, *Pořádek bohoslužeb 1912–1928*, s. 113.

²⁸ SOKA Prostějov, Farní úřad Vícov, sign. V d, *Pořádek bohoslužeb 1912–1928*, s. 114.

mše svatá jitřní. Pak hned druhá mše svatá ranní, při níž přistoupí kajníci ke svatému přijímání. Po osmé hodině pak bude kázání a hrubá mše svatá.²⁹

Innocenc Kuchař vykonával duchovenskou službu v Římskokatolické církvi se vši pečlivostí, jak bylo jeho zvykem, prokazatelně do jara roku 1919. Tehdy, 19. března, složil v Olomouci farářskou zkoušku, která mu měla otevřít cestu do vedení duchovní správy v pozici samostatného faráře. Ve zmíněné době totiž působil jako pouhý kooperátor ve farnosti Zlámanka u Kroměříže. Leč ani po složení farářské zkoušky se jeho postavení pomocného duchovního nezměnilo.³⁰

Změnilo se však celkové společenské klima, protože lidé již půl roku žili v novém samostatném československém státě. Československá republika hledala nejen novou politickou, ale i duchovní a náboženskou identitu. Nejpočetnější křesťanské společenství v novém státě, Římskokatolická církev, bylo totiž již od devatenáctého století chápáno zejména v intelektuálních a politických kruzích jako jeden z nástrojů habsburské protičeské politiky a jako brzda politických ambicí českého národa. Po vzniku Československé republiky se odmítavý postoj k této církvi jako ke zdiskreditovanému nástroji habsburské moci nejen prohloubil, ale zároveň se obnovila snaha o její reformu zevnitř. Pokusy o dosažení této reformy však byly na počátku dvacátých let dvacátého století v rámci stávajících církevních struktur neúspěšné.³¹

Někteří římskokatoličtí duchovní viděli cestu k duchovní obnově ve vyslyšení požadavků svých věřících spojujících národnostní sebeurčení se svobodou

---

²⁹ SOKA Prostějov, Farní úřad Vícov, sign. V d, *Pořádek bohoslužeb 1912–1928*, s. 114.

³⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

³¹ MAREK, Pavel: *České schisma. Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917 – 1924*. Olomouc – Rosice 2000, s. 11 a dál.

přesvědčení, jejichž vnějšími projevy bylo zejména užívání češtiny jako bohoslužebného jazyka a změna postoje k české reformaci. Přitom navazovali na tzv. katolický modernismus, ideový směr v Římskokatolické církvi, usilující o harmonizaci víry a vyvíjejícího se vědeckého poznání, zakázaný papežem Piem IX. v roce 1907. Tento směr evropského rozměru, rozvíjející se již v devatenáctém století, našel v českých zemích ohlas v literárním a publicistickém uskupení „Katolické moderny české“ z roku 1895 a ve stavovské organizaci katolických kněží, Jednotě katolického duchovenstva, ustavené v roce 1902. Jednota, potlačena na základě papežského zákazu jako nežádoucí organizace modernistického zaměření, ožila v roce 1918 ve svobodném československém státě jako obnovená Jednota katolického duchovenstva.³²

Návrhy Jednoty na reformu Římskokatolické církve v českých zemích zevnitř nebyly vyslyšeny a radikálnější kněží začali uskutečňovat některé požadavky reformního programu „via facti“ (cestou činu). Kolem kněze ThDr. Karla Farského, vůdčí osobnosti reformistů, se shromáždilo radikální křídlo kněží z Jednoty duchovenstva, tzv. sdružení Ohnisko, které se následně změnilo v Klub reformních kněží Jednoty československého duchovenstva.³³ Výsledkem jejich snažení byla mše konaná o Vánocích roku 1919 v českém jazyce. Hromadné konání těchto bohoslužeb bylo umožněno distribucí Českého misálu, o jehož vydání měl hlavní zásluhu K. Farský.³⁴

---

³²KAŇÁK, Miloslav: *Z dějin reformního úsilí českého duchovenstva*. Praha 1951, s. 73 a dál; FRÝDL, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno 2001, s. 22–32; MAREK, Pavel: *Český katolicismus 1890–1914 : kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc 2003. s. 279.

³³ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 24–29.

³⁴ MAREK, Pavel: *České schisma. Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917 – 1924*. Olomouc – Rosice 2000, s. 53–58 .

Klub reformních kněží, který se cítil povolán zřít novou samostatnou církev, nezávislou na Římskokatolické církvi, se sešel ke svému valnému sjezdu 8. ledna 1920 v Praze na Smíchově. Na tomto shromáždění došlo k památnému hlasování, které rozhodlo o vzniku „národně pojaté“ Církve československé.³⁵ Vznik této církve byl vyhlášen provoláním *Národu československému*, které se veřejně četlo při bohoslužbách 11. ledna 1920 v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.³⁶ Státem pak byla Československá církev uznána v polovině září téhož roku.³⁷

Základní teologická linie nové církve vycházela z reformační bohoslužebné tradice, v níž prožívání společenství svátosti večeře Páně úzce souviselo s hlásáním evangelia v rodném jazyce. Dalšími prioritami nové církve bylo zejména uplatňování zásady svobody přesvědčení, spoluúčast laiků na řízení církve a zdobrovolnění kněžského celibátu.³⁸

Innocenc Kuchař zprvu zjevně nebyl aktivním katolickým reformistou. Nenalezneme jej mezi členy Ohniska.³⁹ Nepodílel se ani ještě na přípravě české mše o Vánocích roku 1919. K roztržce s Římskokatolickou církví dospěl zjevně postupně, až po této události.⁴⁰ Jeho jméno však již figuruje mezi členy Klubu reformních

---

³⁵ FRÝDL, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno 2001, s. 143–148; MAREK, Pavel: *Církevní krize na počátku první Československé republiky (1918–1924)*. Brno 2005, s. 112.

³⁶ KADEŘÁVEK, Václav – TRTÍK, Zdeněk: *Život a víra ThDr. Karla Farského*. Praha 1982, s. 42–46.

³⁷ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 31.

³⁸ KAŇÁK, Bohdan: *Olomouc, Husův sbor, Velehrad 2007*, s. 4–5; *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 32.

³⁹ FRÝDL, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno 2001, s. 96–99.

⁴⁰ Toto naše tvrzení opíráme jednak o fakt konání první české bohoslužby I. Kuchařem až 5. července 1920, zmíněný níže, jednak o neexistenci odkazů na I. Kuchaře před rokem 1920 v relevantní literatuře. Z toho usuzujeme, že se aktivně neúčastnil reformního hnutí. Naopak již zmíněná snaha o dosažení farářské zkoušky nás vede k závěru, že ještě na jaře roku 1919 spojoval svou profesní kariéru s Římskokatolickou církví.

kněží. Poměrně vysoké číslo jeho členského průkazu nás ovšem opravňuje k domněnce, že do tohoto sdružení vstoupil až v roce 1920.⁴¹

Svoji roli tu pravděpodobně sehrálo jeho dlouhodobé setrvávání na pozici pomocného duchovního bez perspektivy kariérního růstu a zároveň jeho kontakt s představitelem nově vzniklé Československé církve na Moravě, Josefem Rostislavem Stejskalem. V personálních dokumentech Kuchařova předposledního působiště v římskokatolické duchovní správě, ve Vícově, napsal o jeho působení na faře ve Zlámance jeho nástupce P. Jan Jordán retrospektivně následující záznam: „Administrátor P. Innocenc Kuchař, ... jsa nespokojen a nenacházeje zálibu v knihách, často navštěvoval pochybné kumpány (visitavit fequenter companos) ... později ve Zlámance odpadl od církve a oženil se. Načež svými řečmi svedl mnohé k odpadu ...“⁴² Záznam odkrývá též další Kuchařovu motivaci, kterou se stal citový vztah k ženě. O jeho manželství však budeme hovořit až v následující kapitole.

Innocenc Kuchař si zvolil, zjevně po důkladné rozvaze, ke svému odchodu z Římskokatolické církve významnou veřejnou událost, kterou spojil s demonstrativním provedením bohoslužby v národním jazyce, k níž zjevně použil příslušný sešit Českého misálu.⁴³ Na návsi ve Zlámance sloužil Innocenc Kuchař 5. července 1920 na svátek Cyrila a Metoděje první českou mší. Zároveň to byla první česká bohoslužba v kroměřížském okrese.⁴⁴

---

⁴¹ FRÝDL, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno 2001, s. 121.

⁴² SOKA Prostějov, Farní úřad Vícov, sign. VI a, *Osobní záležitosti farářů 1880–1923*.

⁴³ KAŇÁK, Miloslav: *Liturgický projev Církve českomoravské v historickém přehledu a vývoji*. In: *Náboženská revue Církve českomoravské*, 14, 1942, s. 98 – 99.

⁴⁴ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 10.

Na české cyrilometodějské mši se spolu s Kuchařem podílel i kněz Matěj Pavlík, další významná osobnost církevního reformního hnutí v českých zemích, jejímuž působení v Československé církvi budeme v následujících kapitolách ještě věnovat více pozornosti. Na tomto místě stojí za zmínku, že M. Pavlík byl v první polovině roku 1920 ještě římskokatolickým knězem, který dal svým pochybám o dalším směřování katolicismu v mladém československém státě průchod ještě radikálnějším způsobem, než I. Kuchař. Podnícen naléhavými žádostmi účastníků české bohoslužby ve Zlámance, vykonal totiž hned následujícího dne, 6. července 1920, na náměstí v Kroměříži u Mariánského sloupu další českou bohoslužbu, zasvěcenou tentokrát památce mučednické smrti Mistra Jana Husa! Od srpna téhož roku pak M. Pavlík stanul v čele náboženské obce Církve československé v Kroměříži. V důsledku uvedených činů byl 3. září 1920 exkomunikován z Římskokatolické církve.⁴⁵

5. července 1920 se Bohoslužby ve Zlámance účastnilo velké množství lidu ze všech okolních obcí i z Kroměříže. Přímý účastník Michal Šaffer z Lubné vzpomínal, že: „proudy lidí se ze všech stran hrnuly na Zlámanku. Na české mši pak bylo přítomno tři až čtyři tisíce lidí a spodní část na návsi jimi byla úplně zaplavena. Bohoslužbu konal I. Kuchař, oděn v římskokatolickém rouše. ... Během bohoslužeb se zpívala píseň *Bože, jenž ráčils před tisíci roky*. Česká mše však byla narušována Karlem Rybenským a jeho rodinou i kamarády ve vratech, kteří hráli na harmoniku, tloukli na buben a řvali, aby lidé neslyšeli kněze. Po bohoslužbě Matěj Pavlík ve

---

⁴⁵ Matěj Pavlík působil ve sledované době jako římskokatolický kněz při ústavu pro duševně choré v Kroměříži. Již dříve se zapojil do reformního hnutí katolického duchovenstva a zároveň projevoval soustavný zájem o pravoslaví. Ačkoliv sledoval vznik Církve československé s velkým zájmem, nemohl se teologické diskuse o jejích počátcích zúčastnit, protože v době jejího vzniku se léčil s těžkou oční chorobou. (ALEŠ, Pavel: *Biskup Gorazd a jeho dílo*. In: *Biskup Gorazd. Z díla*. Vyd. ALEŠ, Pavel. Praha 1988, s. 13 – 14; ŠUVARSKÝ, Jaroslav – ŠUVARSKÁ, Eva: *Svatý biskup Gorazd II. Pravoslavný biskup český a moravsko-slezský*, (Matěj Pavlík 1879–1942). In: www.pravoslavnacirkev.cz/pozvanky/Svatý_Gorazd_II.doc [cit. 13. 04. 2013].

strhujícím proslovu vybízel účastníky ke vstupu do nové Církve československé. Ten den bylo nadšení všech veliké a bylo slyšet pochvalná slova, jak je pěkné, když člověk není jen posluchačem nesrozumitelné latiny.“ Týž den Innocenc Kuchař oznámil olomoucké konzistoři, že z Římskokatolické církve vystoupí a odejde ze Zlámanky.⁴⁶ 10. července 1920 pak svůj záměr provedl a zároveň se stal členem Církve československé.⁴⁷

---

⁴⁶ Záznam z pamětní knihy náboženské obce Církve československé husitské v Kroměříži, červenec a srpen 1920.

In: www.cshkvasice.cz/news/pocatky_ccs_h_v_kromerizskem_okresu/ [cit. 13. 04. 2013].

⁴⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

2. Počátky Innocence Kuchaře v Církvi československé

Innocenc Kuchař odešel z římskokatolické duchovní správy, avšak tento jeho odchod neznamenal ztrátu jeho křesťanské víry ani jeho definitivní opuštění kněžské služby. Když Innocenc Kuchař odcházel, měl již před sebou jasnou vizi své budoucí cesty, kterou okamžitě začal se vši svou energií naplňovat. Okamžitě po svém odchodu ze služeb Římskokatolické církve se totiž stal blízkým spolupracovníkem jednoho z významných představitelů zakladatelské generace Církve československé Josefa Rostislava Stejskala. Osudy obou těchto kněží byly úzce spjaty se zakladatelským dílem této církve na Moravě.

Původně katolický kněz Josef Rostislav Stejskal, rodák z Hostkovic u Olomouce, se zúčastnil 8. ledna 1920 schůze katolického reformního duchovenstva v Praze na Smíchově. Zde také pod bezprostředním dojmem projednávaného tématu založení nové církve nabídl své služby Dr. Karlu Farskému, vůdčí osobnosti celého hnutí. Farský rozeznal jeho nadšení i schopnosti a pověřil ho organizováním nové církve na Moravě.⁴⁸ Po svém návratu z Prahy začal Josef Rostislav Stejskal šířit ideu nové Církve československé v Olomouci a jejím okolí, kde konal propagační přednášky a sloužil československé bohoslužby.⁴⁹ Tato jeho činnost měla velkou odezvu. Žádostí o přednášky a bohoslužby bylo tolik, že Rostislav Stejskal nemohl všem vyhovět, a proto začal v Olomouci i v jejím okolí hledat spolupracovníky, kteří

---

⁴⁸ KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovnících*. Praha 1956, s. 63–64.

⁴⁹ KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovnících*. Praha 1956, s. 44.

by převzali část jeho úkolů.⁵⁰ Mezi jeho první příznivce, které se mu podařilo získat, patřili někteří obyvatelé obce Vacanovic. Právě ve Vacanovicích, vzdálených jen několik kilometrů od svého rodiště, vykonal Josef Rostislav Stejskal počátkem dubna roku 1920 první bohoslužby v českém jazyce na celém Olomoucku.⁵¹

Rostislav Stejskal působil ve Vacanovicích jako kněz Církve československé od 15. března do 10. července 1920⁵², kdy převzal duchovní správu v olomoucké náboženské obci. Innocenc Kuchař se stal jeho blízkým spolupracovníkem právě v této souvislosti. Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, podobala se Kuchařova dosavadní životní zkušenost prožitkům Stejskalovým. Také on byl zklamán tehdejší stavem katolické duchovní správy, která neodpovídala změně poměrů v novém samostatném demokratickém státě. V nových podmínkách se mu otevřely dosud netušené možnosti, jak naplnit své duchovenské poslání. Tehdejší řídicí struktury Československé církve vstřícně přijaly mladého nadšence s kněžským vzděláním i několikaletou praxí v duchovenské službě a ustanovily ho na místo faráře, uprázdněné Stejskalem, který byl pověřen jinými úkoly. S Josefem Rostislavem Stejskalem se pak I. Kuchař dále setkával například v olomouckém bytě akademického malíře Karla Lenharta, příznivce nové církve, kde spolu s ním a dalšími aktivisty připravoval následující rozvoj Církve československé na Olomoucku organizačně.⁵³

Z hlediska organizační struktury Církve československé náležely Vacanovice do obvodu právě vznikající náboženské obce Velký Týnec. K tomuto

---

⁵⁰ SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí.* In: Týnecké listy 2006, č. 10, s. 16.

⁵¹ KAŇÁK, Bohdan: *ThDr. Josef Rostislav Stejskal, olomoucký biskup Církve československé (husitské).* In: *Osobnost v církvi a politice. Čeští a slovenští křesťané ve 20. století.* Olomouc 2006. S. 343–344.

⁵² SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí.* In: Týnecké listy 2006, č. 10, s. 17.

⁵³ KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovnících.* Praha 1956, s. 67.

krystalizačnímu jádru se postupně přidávaly další okolní obce, zejména Grygov, Lipňany a Krčmaň.⁵⁴ O příchodu Innocence Kuchaře do Velkého Týnce podal pamětník tehdejších událostí a starosta obce Grygov, Alois Košacký, následující svědectví: „Bratr Stejskal slíbil, že obstará pro Velký Týnec kněze. Jednou jsem šel Velkým Týncem a tu na místě, kde je nyní Husův sbor, kopal písek Jan Zahradník. Přišel jsem k němu a mluvili jsme o věcech církve Československé. Po silnici kráčel vysoký mladý muž a Jan Zahradník povídá: „Já mám tušení, že je to náš nový kněz“. Dotyčný muž hleděl na nás. My jsme šli blíže k silnici a muž, hledě na nás, se přibližoval. Dali jsme se do řeči a poznali jsme, že je to bratr Innocenc Kuchař, který šel do Hostkovic ke Stejskalům. Trochu jsme jej o všem informovali.“⁵⁵

Innocenc Kuchař byl provizorně ustanoven duchovním správcem ve Velkém Týnci *dekretem Ústředního výboru Církve československé v Praze* ze dne 30. července 1920, číslo 244.⁵⁶ Ve Velkém Týnci však sloužil již od 10. července 1920. Jako farář zde pak setrval dalších více než sedm let, až do 1. prosince 1927.⁵⁷ V počátcích svého působení byl Innocenc Kuchař spolu s Josefem Rostislavem Stejskalem a Matějem Pavlíkem vlastně třetím knězem Církve československé na Moravě a v srpnu roku 1920 náležel k celkem dvaatřiceti kněžím, kteří v té době působili v celé církvi!⁵⁸

Kuchařův nástup do Velkého Týnce posílil přátelské pouto mezi ním a J. R. Stejskalem ještě jiným způsobem, než jen převzetím kněžských úkolů. Kuchařův

---

⁵⁴ POKORNÝ, František: *Schematismus Československé církve 1933*. Praha 1932, s. 378–379.

⁵⁵ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 18.

⁵⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

⁵⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař, 1920–1948*, kart. 104, inv. č. 741.

⁵⁸ MAREK, Pavel: *Emil Dlouhý-Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno 2007, s. 233.

pobyt zde totiž vedl k jeho sblížení se Stejskalovými nejbližšími rodinnými příslušníky. V červenci roku 1920 se Innocenc Kuchař nastěhoval do nedalekých Hostkovic přímo ke Stejskalovým rodičům! Na celé věci bylo příznačné, že rodina Josefa Rostislava Stejskala žila podle přísných katolických zásad a k reformním aktivitám svého syna se stavěla s velkou rezervou. O Kuchařových evangelizačních kvalitách svědčil například ten fakt, že po jeho krátkém pobytu u Stejskalových přestoupila celá Stejskalova rodina včetně jeho maminky do Československé církve.⁵⁹ Tímto svým působením si Kuchař získal Stejskalovo uznání a doživotní přátelství.

14. listopadu 1920 se Innocenc Kuchař oženil s Albínou Mrhálkovou ze Lhotky u Kroměříže, narozenou 20. října 1899,⁶⁰ dcerou rolníka Ignáce Mrhálka a jeho manželky Hermíny Mrhákové, rozené Slavičinské.⁶¹ Svatební obřad se konal v aule reálného gymnázia v Kroměříži. Jejich manželskému svazku zde požehnal Matěj Pavlík, který byl již v té době exkomunikován z Římskokatolické církve a od 17. srpna 1920 působil jako duchovní Církve československé v kroměřížské náboženské obci.⁶² Byl to výjimečný sňatek, na kterém se shromáždilo tolik účastníků, že aula reálky pro ně nestačila a i chodby ve škole byly přeplněny.⁶³

Z předchozího výkladu je zřejmé, že Církev československá procházela na Moravě na začátku dvacátých let dvacátého století převratným vývojem. Počátky

---

⁵⁹ SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí*. In: Týnecké listy 2006, č. 10, s. 17.

⁶⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

⁶¹ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Kniha ohlášek z let 1920–1923, s. 8; ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

⁶² POKORNÝ, František: *Schematismus československé církve 1933*. Praha 1932, s. 350.

⁶³ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 22.

církve byly na jedné straně plné nadšení a naděje do budoucna, ale na druhé straně musela církev překonávat řadu překážek. Oproti tradičním církvím měla Církev československá demokratickou ústavu, z čehož vyplýval složitý proces zakládání. Zpočátku v církvi existovaly provizorní orgány církevní správy, jejichž ustavení bylo nutné pro organizační zajištění celého hnutí. Tyto orgány však potřebovaly ke své legalizaci v první řadě státní schválení náboženských obcí, jejichž delegáti by potvrzovali definitivní složení těchto grémií volbou. Demokratické ústavní zásady tak bránily předčasnému zřízení hierarchické struktury, která by nevyjadřovala vůli většiny věřících. Za podmínek, kdy dvě české diecéze – západočeská (pražská) a východočeská (hradecká) – se řádně ustanovily až v roce 1923, udávala v této době tempo procesu vznikání organizačních struktur nové církve právě Morava.⁶⁴

Jako první se na Moravě začaly formovat náboženské obce na Olomoucku – ve Vacanovicích, Velkém Týnci a Olomouci. První státní schválení v roce 1922 ale získaly jiné, též intenzivně se projevující obce ve Velké Bystřici, Litovli a Nákle. Ještě během roku 1922 dosáhl počet státem schválených náboženských obcí dvanácti. Diecéze, která vznikla v Olomouci, se tak mohla konečně řádně ustavit již v listopadu roku 1922. V té době zasedali v kapli Komenia, v budově učitelského ústavu, zástupci prvních státem uznaných moravských náboženských obcí a zvolili jednak dvanáctičlennou diecézní radu, jednak svou volbou potvrdili v čele diecéze Matěje Pavlíka – Gorazda, který již minulý rok dosáhl pravoslavného biskupského svěcení v Srbsku. Srbská pravoslavná církev poslala poté do Československa svého delegáta, biskupa Dositeje, aby se styky s Československou církví ještě více upevnily.⁶⁵ Od roku 1922 začala Československá církev zároveň pronikat i na

---

⁶⁴ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 17.

⁶⁵ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 35–36.

Slovensko a Podkarpatskou Rus. Obě tato území dostal do duchovní správy moravský biskup.⁶⁶

Vzhledem k složitému procesu schvalování náboženských obcí bylo působení Innocence Kuchaře uznáno až 1. září 1923 podle výnosu Zemské politické správy v Brně, číslo 109171.⁶⁷ Teprve pak mohl být potvrzen diecézní radou Církve československé v Olomouci a dekretem z 15. září 1923, číslo 2497, ustanoven jako stálý duchovní správce čili farář náboženské obce Církve československé ve Velkém Týnci s platností od 1. září 1923.⁶⁸ Pod vedením Innocence Kuchaře se náboženská obec ve Velkém Týnci rozvíjela velmi slibně. Počet příslušníků vzrůstal díky jeho obětavé práci. Bohoslužby ve Velkém Týnci se konaly každou neděli v národní škole a střídavě také ve Vacanovicích a v Grygově v místních obecních kaplích. Náboženství se vyučovalo ve Velkém Týnci, Grygově, Lipňanech, Krčmani.⁶⁹ V říjnu roku 1925 přistoupily k náboženské obci Velký Týnec také Nelešovice a věřící se dále se scházeli k bohoslužbám jednou za měsíc i v Majetíně.⁷⁰ Nelešovice a Majetín však byly posléze přiřazeny náboženské obci v Brodsku.⁷¹ Strohým administrativním krokům však předcházela intenzivní činnost, která se zprvu nejen vymykala suchým úředním záznamům, ale svou dynamikou se mnohdy dostávala na samu hranici dobové zákonnosti.

---

⁶⁶ KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovních*. Praha 1956, s. 75.

⁶⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

⁶⁸ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, Intimát o ustanovení duchovního správce, vydaný Diecézní radou Církve československé v Olomouci 15. září 1923 pod č. j. 2498, odkazující na jmenovací dekret č. j. 2497 diecézní rady z téhož dne.

⁶⁹ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 22.

⁷⁰ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 1973, z 27. 10. 1925, o připojení obce Nelešovic do obvodu Náboženské obce Velký Týnec.

⁷¹ POKORNÝ, František: *Schematismus československé církve 1933*. Praha 1932, s. 324.

V září roku 1920 vykonal Innocenc Kuchař ve Velkém Týnci bohoslužby, jejichž hostem byl duchovní a jeden ze zakladatelů Církve československé Emil Dlouhý Pokorný z Prahy, též bývalý reformní katolický kněz, proslulý jako ohnivý řečník. Po bohoslužbách měl Emil Dlouhý Pokorný emotivní dvouapůlhodinovou přednášku, po níž přibylo ve Velkém Týnci a okolí mnoho nových členů.⁷²

V témže roce pak konal Innocenc Kuchař dvakrát bohoslužby v místním římskokatolickém kostele. Tyto bohoslužby však měly soudní dozvuky. Náboženská obec, kde I. Kuchař sloužil, totiž představovala jedno z ohnisek sporů mezi Církví československou a Církví římskokatolickou, které vešly do moderních církevních dějin v českých zemích pod názvem „boj o kostely“.⁷³

Věřící, kteří opouštěli římskokatolické farnosti a vstupovali do Československé církve, si nepřestali činit nárok na kostely, které stály v jejich obcích a městech. Pokud jim římskokatolická duchovní správa odmítala vstup, používali i násilných metod a argumentovali tím, že jejich právo na důstojné bohoslužebné místo je mařeno na základě zastaralých zákonů, vzniklých v prostředí svržené Rakousko – uherské monarchie. Četnost bojů o kostely byla vládou vnímána jako politický problém, a tak se dospělo k systémovému řešení. Poté, co se zákon o společném užívání kostelů ukázal jako neprůchodný, začala vláda poskytovat Církví československé subvence na stavbu nových sborů. Původně zabrané kostely se pak postupně vracely zpět do rukou Římskokatolické církve.⁷⁴

---

⁷² URBAŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 18.

⁷³ TICHÁK, Milan: *Paměti obce Velkého Týnce*. Olomouc 1998, s. 39.

⁷⁴ MAREK, Pavel: *Emil Dlouhý – Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno 2007, s. 219–220.

Ve Velkém Týnci měly bohoslužby konané v římskokatolickém kostele 10. října 1920 dramatický průběh, kterému musela být dokonce přítomna i armáda. Ve Velkém Týnci bylo v čase bohoslužeb vyhlášeno stanné právo a asistovalo zde 50 četníků se 40 vojáky z jezdeckého pluku z Olomouce.⁷⁵ „Na návsi „U Floriána“ stály zástupy lidí, které čekaly na příchod Innocence Kuchaře. Netrpělivé shromáždění se počalo pomalu v hloučcích scházet u kostela, kde se přicházející českoslovenští věřící setkali s rozcházejícími se katolíky, kteří uposlechli rozkazu okresního hejtmána Jindřicha Žáčka k opuštění prostoru před kostelem. Před uzamčeným kostelem se tak kolem deváté hodiny sešlo dohromady 500 – 600 věřících z obou náboženských táborů. Jejich vzrušení se okresní hejtman pokusil utlumit výzvou ke klidu za doprovodu dvou konceptních úředníků, starosty Jaroslava Bečáka a velitelů obou přítomných bezpečnostních jednotek. Protože zástupci československých věřících slíbili, že v případě nevpustění do kostela proběhne bohoslužba na prostranství před ním, rozhodl se hejtman Žáček ponechat četnictvo i dragouny v ubikacích a nedráždit lidi jejich přítomností.⁷⁶

Římskokatolická fara byla zavřená, postranní dveře kostela hlídal kaplan a u hlavních kostelních dveří stál okresní hejtman Žáček s policejním komisařem. Českoslovenští věřící však získali na faře klíč od kůru, s jehož pomocí se jim podařilo vniknout do kostela. ... „Mezitím Klobouk, asi dva mladíci a slečna Košutová, dcera varhaníka nadučitele Košuta, spustili se po provaze z chóru, odepřeli dolní i vrchní závoru od zadních vrat a zavolali přes dvéře, že již je to. Nato čechoslováci venku před očima okresního hejtmána Žáčka, jenž zde stál, opřeli se do

---

⁷⁵ TICHÁK, Milan: *Paměti obce Velkého Týnce*. Olomouc 1998, s. 39.

⁷⁶ VIDLIČKA, Jiří: *Náboženský boj o kostel ve Velkém Týnci v roce 1920*. In: *Střední Morava*, 31, 2011, s. 111–119.

vrat, deska se zámkem se vyštípla, dvěře se otevřely a sektáři hrnuli se bez překážky do kostela, kde zase měli mši, při níž jim slečna Košutová hrála na varhany.⁷⁷

Československé bohoslužby tak mohly být v kostele přece zahájeny. Na začátku bohoslužeb zpívali lidé státní hymnu. Poté šel Innocenc Kuchař k oltáři a sloužil liturgii. Po bohoslužbách provedl okresní hejtman Žáček přísné vyšetřování vstupu do kostela, který se mu zdál být násilný. „Sám okresní hejtman vedl vyšetřování o vstupu do kostela, a proto byli odpovědní činitelé postupně vyšetřováni. Hejtman uváděl, že obzvláště rozčileně si vedl bratr Alois Košacký, který prý pěstí tloukl na faře do stolu a žádal, aby se vrátily ukradené věci z kapličky v Grygově. Vše ale později nějak utichlo, jen římskokatolický farář žaloval bratra Aloise Košackého za slovo ukradené. K soudu však tehdy nedošlo, ale zato to stálo Bratra Košackého 300 korun.“⁷⁸

O tom, jaké emoce vyvolávala Církev československá u katolických věřících, svědčí i událost, která se stala o Velikonocích roku 1921, kdy Innocenc Kuchař sloužil bohoslužby ve Velkém Týnci v sokolovně. Na Zelený čtvrtek, ve chvíli, kdy se při bohoslužbách vysluhovala večeře Páně, vnikl náhle jeden římskokatolický věřící, oblečený v bílé roucho, do bohoslužebné místnosti a hnal se k oltáři. Přitom se oháněl sekerou a jeho útok směřoval na kněze, kterého chtěl zjevně zasáhnout. Byl však těsně před oltářem lidmi zadržen.⁷⁹

---

⁷⁷ SOKA Olomouc, Místní národní výbor Hostkovic, *Paměti obce Hostkovic (sepsal Raimund Koutný), (1910) 1927–1952*, s. 119.

⁷⁸ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 20–21.

⁷⁹ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 22.

Dalším střetem mezi náboženskou obcí Církve československé ve Velkém Týnci a Římskokatolickou církví, kterého se I. Kuchař jako farář této náboženské obce zúčastnil, byly spory o konání bohoslužeb v obecních kaplích ve Vacanovicích a v Grygově.

V obecní kapli ve Vacanovicích, kterou církvi propůjčilo tamější obecní zastupitelstvo, se bohoslužby konaly jen do roku 1926, kdy byly soudem zakázány.⁸⁰ Náboženská obec se pokusila o protest proti rozhodnutí státních úřadů a celá záležitost se tak ocitla až u Nejvyššího soudu, kam se odvolalo vacanovické zastupitelstvo, které stále považovalo za své právo disponovat kaplí jako obecním majetkem. Soudního jednání se jako zástupce náboženské obce zúčastnil i I. Kuchař.⁸¹ Nejvyšší soud však stížnost zastupitelstva zamítl s následujícím odůvodněním: “Jelikož v době, kdy byla kaple postavena, byli ve Vacanovicích jen římsktí katolíci, dá se předpokládat, že kaple byla určena církvi římskokatolické“.⁸² Bohoslužby Církve československé se pak konaly až do postavení vlastní kaple v domě Jaroslava Prečana, shodou okolností vzdáleného příbuzného olomouckého arcibiskupa Římskokatolické církve.⁸³

Ve sporu o konání bohoslužeb v obecní kapli v Grygově se římsktí katolíci, obdobně jako ve Vacanovicích, dostali do konfliktu s reprezentantem obecní samosprávy, starostou Aloisem Košackým, který byl zároveň příslušníkem Církve československé. Katolíci na něm žádali klíč od obecní kaple v Grygově a trvali na svém požadavku, že tam farář Innocenc Kuchař nesmí konat československé

---

⁸⁰ KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovních*. Praha 1956, s. 64–65.

⁸¹ SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí*. In: Týnecké listy 2006, č. 10, s. 17.

⁸² KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovních*. Praha 1956, s. 65.

⁸³ SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí*. In: Týnecké listy 2006, č. 10, s. 18.

bohoslužby. Později byl kvůli této záležitosti starosta Alois Košacký volán na okresní hejtmanství, kde měl klíč odevzdat, protože disposiční právo na kapli měla Římskokatolická církev. Starosta Košacký však okresnímu hejtmanovi řekl, že klíč nevydá, protože obecní zastupitelstvo se usneslo, že klíč i kapli půjčí pro bohoslužby každému.⁸⁴

Po dlouhé debatě bylo dohodnuto, že pro klíč pošlou z okresu okresního tajemníka se dvěma četníky z Grygova. „Ve stanovenou dobu klepal na dveře bytu starosty Košackého tajemník se dvěma četníky, který žádal o klíč. Bratr Košacký mu však odpověděl, že jej dobrovolně nedá. Tajemník pokynul četníkům, aby vsunuli do pušek po pěti ostrých nábojích a nasadili bajonety. Potom tajemník znovu bratra Košackého vyzval, aby klíč odevzdal jim. Teprve po zjevném násilí starosta, bratr Alois Košacký, klíč odevzdal a potom se již od roku 1924 v kapli bohoslužby církve Československé nekonalý.“⁸⁵

Na tomto místě je vhodné zmínit jednu epizodu z kněžského působení I. Kuchaře svědčící o pohybu teologického myšlení Církve československé v jejich počátcích. Církev československá kladla ve své živé liturgické tvorbě velký důraz na přijímání „pod obojí způsobou“ kněžím i laikům podle husitského vzoru.⁸⁶ Zároveň preferovala prostotu liturgického projevu, což se projevovalo mimo jiné v úvahách o přehnané ozdobnosti předmětů, užívaných při bohoslužbě.⁸⁷ Sám Innocenc Kuchař dával v počátcích svého duchovenského působení v Církvi československé přednost

---

⁸⁴ SOKA Olomouc, Místní národní výbor Hostkovic, *Paměti obce Hostkovic (sepsal Raimund Koutný), (1910) 1927–1952*, s. 117.

⁸⁵ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 21.

⁸⁶ RUTRLE, Otto: *Liturgika I, 2. Bohoslužebný život církve československé*. (Skripta Husovy čs. Bohoslovecké fakulty). Praha 1957, s. 14–16.

⁸⁷ HORSKÝ, Rudolf: *Bohoslužebné předměty a symboly v církvi československé*. (Skripta Husovy čs. Bohoslovecké fakulty). Praha 1963, s. 12–13.

kalichu skleněnému před kovovým pozlaceným kalichem! O této skutečnosti svědčí dopis, který I. Kuchař, již jako olomoucký diecézní tajemník, psal 16. října 1931 radě starších v náboženské obci Bílá Lhota. Při své návštěvě v Bílé Lhotě totiž uviděl u místního faráře skleněný kalich, ve kterém poznal svůj majetek. Jak uvádí, tento kalich měl pro něj zvláštní význam, neboť jej užíval v prvních dobách svého působení. Kalich půjčil před určitou dobou náboženské obci v Chudobíně, která mu jej nevrátila. V dopise radě starších v Bílé Lhotě Kuchař prosí, aby mu byl kalich vrácen.⁸⁸

Z uvedeného stavu je zřejmé, že ani přes podporu místní samosprávy nemohla náboženská obec Církve československé ve Velkém Týnci trvale využívat původní bohoslužebné prostory ke svým shromážděním, a jako jediné východisko se jevilo vybudování vlastních prostor pro konání bohoslužeb. Svoji roli hrály i těžké bytové podmínky faráře. Během své duchovenské služby ve Velkém Týnci totiž pobýval Innocenc Kuchař, jak již bylo uvedeno, nejprve u Stejskalových rodičů v Hostkovicích v čísle 15. Na jaře roku 1921 se pak přestěhoval do Velkého Týnce, kde bydlel se svou rodinou v domě Floriana Navrátila až do roku 1924. Tento byt byl malý a nevyhovující, protože měl jako bývalý selský výměnek jen jednu světnici a malou kuchyňku.⁸⁹ Nevýhody bytu se projevíly především v momentě, když Kuchařovo manželství bylo požehnáno dětmi. V rodině Innocence Kuchaře se totiž

---

⁸⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

⁸⁹ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 23.

dne 27. července 1922 narodila dcera Libuška⁹⁰ a o rok později, dne 3. září 1923, druhá dcera Jaruška⁹¹.

Po zvážení všech těchto okolností navrhla týnecká náboženská obec v roce 1923 nejprve stavbu samostatné fary. V roce 1924 se pak a náboženská obec dokonce rozhodla vybudovat vlastní sbor s přidruženou farou. Se stavbou bylo započato v březnu téhož roku a sbor byl dokončen již v létě roku 1924. Slavnost otevření nového sboru ve Velkém Týnci proběhla 14. září 1924. Tato slavnost byla velkolepá. V předvečer otevření sboru se konalo shromáždění, na kterém promluvil patriarcha Církve československé Dr. Karel Farský. Následoval kulturní program, v němž pěvecký sbor pod vedením učitele Puntáka předvedl pásmo zpěvů. Patriarcha Farský se zúčastnil i slavnostního otevření sboru následujícího dne, kdy společně s Innocencem Kuchařem vykonal slavnostní bohoslužbu. Po bohoslužbě poblahopřál náboženské obci ve Velkém Týnci sám okresní hejtman Žáček. Odpoledne se pak konal tábor lidu, na kterém bylo přítomno více než čtyři tisíce účastníků.⁹²

V roce 1925 mohl Innocenc Kuchař bilancovat pět let své duchovenské činnosti ve Velkém Týnci. Od července 1920 do 15. března 1925 vykonal ve své náboženské obci 251 křtů, 93 svateb, 76 pohřbů.⁹³ Porovnáme-li statistiku Kuchařových duchovenských úkonů v římskokatolické duchovní správě, kterou jsme zaznamenali v první kapitole této práce, s farářskými výkony v Církvi československé, můžeme konstatovat, že se jedná o srovnatelná čísla. Co se týče

---

⁹⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

⁹¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

⁹² URBAŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 23.

⁹³ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Protokolní kniha církve československé ve Velkém Týnci (1925–1936), Protokol 1. řádné valné hromady konané dne 15. března 1925

počtu vysluhovaných svátostí i mimosvátostných úkonů, Kuchařovo vytížení se výrazně nezměnilo.

Rok 1925 byl zároveň dobou významných církevních slavností. Nejprve, na konci června, vyslala náboženská obec delegaci k slavnostnímu uvedení Dr. Josefa Rostislava Stejskala v úřad biskupa, které proběhlo v Olomouci na nádvoří Komenia. O několik dní později, 6. července 1925, v den památky upálení Mistra Jana Husa, se uskutečnila v Olomouci slavnost kladení základního kamene tamějšího Husova sboru. Náboženská obec ve Velkém Týnci po ranních bohoslužbách vyslala své zástupce ve slavnostním průvodu do Olomouce, aby se mohli zúčastnit této události.⁹⁴

Husovské oslavy v roce 1925 v Olomouci byly součástí celostátních oslav tohoto výročí, které tehdy mělo poprvé charakter státního svátku. Vyhlášení výročí Husova upálení státním svátkem vyvolalo roztržku mezi Československou republikou a Vatikánem, vedoucí k demonstrativnímu odchodu papežského nuncia Francesca Marmaggiho. Innocenc Kuchař o této problematice informoval radu starších ve Velkém Týnci 26. září 1925. Svůj výklad zasadil do širších souvislostí, zohledňujících potřebu výchovy mladé generace věřících, negativně ovlivněných následky 1. světové války, k věrnosti Husovu odkazu, jehož význam je na příkladu vztahu k Vatikánu zvláště patrný.⁹⁵

---

⁹⁴Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Protokolní kniha církve československé ve Velkém Týnci (1925–1936), Zápis ze 7. schůze rady starších ve Velkém Týnci z 23. června 1925; Kaňák, Bohdan: Olomouc, Husův sbor, Velehrad 2007, s. 18.

⁹⁵ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Protokolní kniha církve československé ve Velkém Týnci (1925–1936), Zápis o členské schůzi, která se konala 26. září 1925.

3. Osudy Innocence Kuchaře v Církvi československé v době tzv. pravoslavné krize

Chceme-li pochopit historický rámec rychlého kariérního růstu Innocence Kuchaře v Církvi československé ve dvacátých letech 20. století, tedy ještě v době jeho působení na faře ve Velkém Týnci, nesmíme opomenout jeden důležitý moment sledovaného období dějin této církve, jehož jsme se dosud dotkli jen okrajově. Tímto momentem je období tzv. pravoslavné krize, které stálo na pozadí vystřídání Matěje Pavlíka Josefem Rostislavem Stejskalem ve funkci moravského biskupa Československé církve. Innocenc Kuchař jako člen Ústřední rady starších církve z roku 1921⁹⁶ i jako činovník olomoucké diecézní rady od roku 1922⁹⁷ byl přímým účastníkem těchto bouřlivých událostí, které postupně zrály téměř od vzniku Církve československé v roce 1920, nabývaly na síle v letech 1921–1922 a vyvrcholily v letech 1923–1924.⁹⁸

Od jejích počátků byl v Církvi československé silně zastoupen důraz na cyrilometodějský motiv domácí křesťanské tradice, který otevíral cestu k reformě náboženských poměrů prostřednictvím zdánlivě jednoduché recepce východní ortodoxie. Tento směr nejprve prosazoval bývalý katolický kněz Bohumil Zahradník – Brodský. Leč někteří modernisticky myslící zástupci církve si uvědomovali úskalí takového postupu zejména v otázce vztahu ortodoxní teologie k principu svobody

---

⁹⁶ MAREK, Pavel: *Emil Dlouhý – Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno 2007, s. 234–235, pozn. 582.

⁹⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, *Protokoly zasedání DR 1922–1923*, inv. č. 2., XXX. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 20. listopadu 1922, s. 18.

⁹⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc 1921–1996, *Protokoly zasedání DR 1922–1923*, inv. č. 2., XXI. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 4. prosince 1922, s. 21.

svědomí a začali zpochybňovat účelnost takové cesty. Jeden z vedoucích činitelů hnutí, kněz Matěj Pavlík, o němž jsme již hovořili v předchozích kapitolách této práce, se pak snažil udržet výhodnou spolupráci se Srbskou pravoslavnou církví pomocí věroučného kompromisu. Matěj Pavlík zaujal v Moravské diecézi vůdčí pozici poté, co Josef Rostislav Stejskal odešel studovat do Francie. Ve vedoucích strukturách církve zároveň nahradil Bohumila Zahradníka – Brodského v čele pravoslavného křídla, stal se tak kandidátem na biskupa a po určité době aspiroval i na vůdčí pozici v čele celku církve. Po svém návratu ze Srbska, kde v září roku 1921 získal pravoslavné biskupské svěcení a přijal při něm jméno Gorazd, však svoji středovou nezávislou pozici ztratil, protože ve svém novém postavení začal uskutečňovat jednoznačnou koncepci Československé církve jako pravoslavné církve srbské jurisdikce.⁹⁹

V roce 1921 z tohoto důvodu řešila církev velké úkoly především organizačního rázu. I. a II. valný sjezd delegátů náboženských obcí, probíhající v lednu a v srpnu, propracovávaly prozatímní řády (zatímní statut a posléze zatímní ústavu) i ideové směrnice, které tehdy ještě kladly velký důraz na společenství s Pravoslavnou církví srbskou. Toto pravoslavné směřování se však dostalo do sporu se svobodně křesťanským křídlem církve, vedeným ThDr. Karlem Farským, který byl od počátku vůdčí osobností celého hnutí zakladatelské generace katolických reformistických kněží. Střetnutí kulminovalo v roce 1922, kdy Karel Farský spolu s duchovním a učitelem náboženství Františkem Kalousem vydali svůj *Katechismus*, jenž se vymezil proti ortodoxním prvkům rodící se věrouky nové církve.¹⁰⁰

---

⁹⁹ MAREK, Pavel: *Pravoslavní v Československu v letech 1918–1942. příspěvek k dějinám Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Brno 2004*, s. 38.

¹⁰⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XL. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 12. března 1923. s. 195; Pravoslavná krize a Farského katechismus, XL. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 12. března 1923. s. 195–203.

Pravoslavné křídlo jej nemohlo přijmout. Pravoslavný biskup Dositej zastupující srbskou pravoslavnou církev o něm dokonce prohlásil, že jde o „panteistický katechismus“, který popírá všechna křesťanská vyznání.¹⁰¹

Prosazení Farského vizí se zprvu na Moravě setkávalo s odporem, neboť pravoslavní měli původně silnější postavení v moravské části církve. Liberálové ale využili odjezdu Gorazda do USA a za jeho nepřítomnosti vliv pravoslavného křídla omezili i na Moravě. Protože chtěl Gorazd upevnit své postavení na Ostravsku, přetvořil v době před svým odjezdem do USA tamější zemskou radu starších na svůj generální vikariát. Zemská rada starších, chtějíc uniknout Gorazdovu vlivu, však vytvořila v listopadu roku 1922 samostatnou Ostravskou diecézi s diecézní radou a zvolila také správce diecéze, jímž se stal Ferdinand Stibor. Tento bývalý katolický kněz, který stál od počátku církve na straně Farského, byl v prosinci roku 1923 zvolen do čela Ostravské diecéze.¹⁰²

Již zmíněná Gorazdova biskupská volba v Olomouci v listopadu roku 1922, provedená v jeho nepřítomnosti, může být vnímána z tohoto zorného úhlu jako jeho poslední významný úspěch v Československé církvi. Když biskup Gorazd po svém návratu zjistil, že se jeho koncepce hrouť, nejprve rezignoval, ale pak vzal svoji rezignaci zpět a snažil se s vedením církve vyjednat zvláštní postavení pravoslavného uskupení v jejím organizačním rámci.¹⁰³ Po neúspěchu tohoto vyjednávání nakonec roku 1924 definitivně Církev československou opustil a přešel k pravoslaví. Spolu s biskupem Gorazdem odešlo několik jeho nejbližších kněžských spolupracovníků a řada věřících. Svobodně křesťanské křídlo, vedené Karlem Farským jako biskupem –

---

¹⁰¹ MAREK, Pavel, BUREHA Volodymir: *Pravoslavní v Československu v letech 1918–1953*. Brno 2008, s. 70.

¹⁰² KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 18.

¹⁰³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XLII. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 10. dubna 1923. s. 218–221.

patriarchou, reprezentující názory většiny členů, se tak s pravoslavným křídlem rozešlo organizačně i věroučně. Následné vytvoření samostatné pravoslavné církevní organizace bylo korektním řešením jak pro Církev československou tak i pro Církev pravoslavnou.¹⁰⁴

Po rezignaci biskupa Gorazda a jeho odchodu z Církve československé byl v srpnu 1924 zvolen správcem a na jaře následujícího roku ustanoven biskupem Moravské diecéze ThDr. Josef Rostislav Stejskal, který se zatím stihl vrátit z Francie, ozdoben titulem po úspěšném absolvování zahraničního studia teologie. Do jeho duchovní správy byly zároveň svěřeny náboženské obce na Slovensku, Podkarpatské Rusi a ve Vídni.¹⁰⁵ Vikariát pro západní Moravu se ustavil v Brně.¹⁰⁶

Svobodně křesťanské křídlo, vedené Karlem Farským jako biskupem – patriarchou, vtisklo Československé církvi na prvním zasedání I. sněmu v Praze v srpnu roku 1924 specifické rysy. Křehkou rovnováhu mezi bezprostřední náboženskou zkušeností a tradicí našla Československá církev v novodobé reflexi teologie české reformace. Toto rozhodnutí bylo proklamováno v úvodu textu základního právního a správního dokumentu církve, její *Ústavy*.¹⁰⁷ Sněm též sjednotil liturgickou a obřadní praxi církve. Biskupský sbor Církve československé v této době tvořili spolu s biskupem – patriarchou Karlem Farským tři volení biskupové Gustav A. Procházka, Ferdinand Stibor a Josef Rostislav Stejskal.¹⁰⁸

V průběhu krize byl Innocenc Kuchař jako člen diecézní rady olomoucké přítomen většině klíčových jednání tohoto diecézního grémia. Ze zápisů diecézní

¹⁰⁴ MAREK, Pavel, BUREHA Volodymir: *Pravoslavní v Československu v letech 1918–1953*. Brno 2008, s. 72–80.

¹⁰⁵ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 229.

¹⁰⁶ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 229.

¹⁰⁷ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 5.

¹⁰⁸ *90 let Církve československé husitské*. Praha 2010. s. 46–47.

rady je patrné, jak se postupně měnilo názorové spektrum v Moravské diecézi. V listopadu roku 1922 se Innocenc Kuchař v zápisech objevil poprvé jako kandidát diecézní rady.¹⁰⁹ Ještě v prosinci téhož roku, kdy byl zvolen koreferentem finančního referátu, se na jednání rady neobjevily žádné znepokojivé zprávy. Byl to však klid před bouří.¹¹⁰

Na zasedání diecézního grémia 5. března 1923 se projednávaly výsledky cesty biskupa Gorazda do USA.¹¹¹ Další zasedání rady z 12. března 1923 již řešilo následky vydání Farského a Kalousova *Katechismu*. I. Kuchař se zde tázal na průběh sjezdu členů diecézních rad v Pardubicích z července roku 1922, který se stal tribunou liberální opozice, protože: „Bratři z Čech stále tvrdí, že prý jsme my, Moravané, dali souhlas k vytištění *Katechismu*.“¹¹²

O vážnosti situace mimo jiné svědčilo, že 26. března 1923 při jednání rady Innocenc Kuchař zdůraznil, „aby se v protokolu neužívalo silných výrazů.“ Snad právě za tento svůj postoj byl vzápětí zvolen do nevděčné funkce zapisovatele na diecézním shromáždění.¹¹³ Diecézní rada pak řešila finanční záležitosti, do nichž patřilo rozdělení půjčky od Srbské pravoslavné církve ve výši 25 000 korun.¹¹⁴ 10. dubna 1923 se biskup Gorazd, po odvolání své rezignace, ještě snažil pro pravoslavný směr nalézt východisko v kompromisním řešení. Kromě jiného diecézní

---

¹⁰⁹ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XXX. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 20. listopadu 1922, s. 18.

¹¹⁰ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XXI. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 4. prosince 1922, s. 21.

¹¹¹ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., Zájezd do Ameriky, XXXIX. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 5. března 1923, s. 164–173.

¹¹²ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XL. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 12. března 1923, s. 195 a dál; MAREK, Pavel: *Církevní krize na počátku Československé republiky (1918–1924)*. Brno 2005, s. 240.

¹¹³ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XLI. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 26. března 1923, s. 210–211.

¹¹⁴ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XLI. diecézní rada svolaná do Olomouce na den 26. března 1923, s. 215–216.

radě sdělil o pražském ústředí církve, že „chtějí li být důslednými a uznávají-li svobodu svědomí za věc vnitrocírkevní, tedy musí připustit svobodu pro náš směr. Z rezoluce „Ústředí“ ovšem nevysvítá, že by mělo ochotu vyjít nám vstříc.“¹¹⁵

Diecézní rada se na svém zasedání dne 7. května 1923 za přítomnosti I. Kuchaře zabývala praktickými následky zřízení Ostravské diecéze. Řešilo se postavení náboženské obce ve Velkých Kunčicích, která spolupracovala s olomouckým centrem, ale administrativně byla rozhodnutím pražského ústředí začleněna do Ostravské diecéze. Zároveň rada probírala článek faráře Vilibalda Růžičky *Z Moravy do Moravy* uveřejněný v 18. čísle *Českého zápasu* ze dne 4. 5. 1923, který se kriticky vyjadřoval k činnosti biskupa Gorazda. Biskup Gorazd v souvislosti s touto záležitostí mimo jiné prohlásil: „Měl jsem na rezignaci setrvat, neboť situace v církvi se mým odvoláním resignace nevyjasnila. Zůstává totéž napětí, které resignaci předcházelo. Tato situace je neudržitelná.“¹¹⁶

Atmosféra se v církvi dále vyostřovala, a tak členové olomoucké diecézní rady začali pochybovat, že směr biskupa Gorazda orientovaný na pravoslaví může setrvat s liberálním křídlem v jednom organizačním celku. Diecézní rada se tak na svém zasedání dne 5. listopadu 1923 v nepřítomnosti biskupa Gorazda zabývala otázkou, co by se stalo s Moravskou diecézí, kdyby se pravoslavný směr s Československou církví rozešel a biskup Gorazd by musel z této církve vystoupit. Přesto stáli členové diecézní rady na straně svého biskupa, o čemž svědčí i reakce na přípis nymburské rady starších z 3. října 1923 všem náboženským obcím na Moravě, v němž jsou vybízeny, aby vyjádřily svůj názor na pravoslavnou orientaci. Po krátké debatě bylo na základě tohoto přípisu usneseno informovat všechny moravské

---

¹¹⁵, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc (1921–1996, Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2., XLII. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 10. dubna 1923, s. 220.

¹¹⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1923, inv. č. 3., XLIV. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 7. května 1923, s. 18–23.

náboženské obce o tom, že: „se pomýšlí na zavedení v naší církvi nesvěcených kněží a biskupů dle systémů církví protestantských a tím v důsledku odstranění mše a svátostí na zavedení systému presbyteriálního.“¹¹⁷

Tendenci zveličovat protestantský charakter liberálního křídla měla diecézní rada i ve svých dalších schůzích, a tak I. Kuchař 11. listopadu 1923 na jejím zasedání kromě jiného vyslechl stížnost na faráře Vladimíra Nermuta z Kyjova, který tam působil v liberálním duchu. „Bohoslužby místo u oltáře koná u svatého stolečku, obrácen tváří k lidu, v taláru protestantského pastora a podle liturgie Farského.“¹¹⁸

Na okraji těchto ideových bojů řešila diecézní rada i běžné pracovní záležitosti včetně kariérního postupu Innocence Kuchaře. Na zasedání diecézní rady dne 14. ledna 1924 byl Innocenc Kuchař pověřen revizí matrik¹¹⁹ některých náboženských obcí v Moravské diecézi: Českého Bohdíkova, Velké Bystřice, Drahotuš, Dubicka, Choliny, Chudobína, Kroměříže, Litovle, Loštic, Nákla, Olomouce, Prostějova, Přerova, Tovačova, Zborovic.¹²⁰

Na diecézní radě svolané na 28. ledna 1924 žádal Innocenc Kuchař, aby mohl být vyslán jako delegát na Ústřední radu, která se měla zabývat situací v církvi v souvislosti s pravoslavnou krizí.¹²¹ Na následující diecézní radě 10. března 1924

---

¹¹⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1923, inv. č. 3., LV. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 5. listopadu 1923, s. 115–118.

¹¹⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1923, inv. č. 3., LVI. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 11. listopadu 1923, s. 134.

¹¹⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., 60. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 14. ledna 1924, s. 165.

¹²⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc – *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹²¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., 61. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 28. ledna 1924, s. 168.

byl Innocenc Kuchař potvrzen jako delegát na zasedání Ústřední rady 19. března 1924.¹²²

Na zasedání diecézní rady 5. května 1924 se projednávala žádost Velkého Týnce o finanční podporu, protože tamější náboženská obec měla platit pojistné I. Kuchaře jako místního duchovního za několik let zpět. Diecézní rada schválila v tomto případě půjčku náboženské obci Velký Týnec ve výši 2 500 Kč.¹²³ Na zasedání diecézní rady 4. srpna pak sám Innocenc Kuchař žádal o sociální podporu. Svoji žádost zdůvodňoval tím, že má malý plat pouhých 1 000 Kč měsíčně¹²⁴ a dvě děti, z nichž jedno dítě bylo delší dobu nemocné. Diecézní rada mu odsouhlasila jednorázový příspěvek 500 Kč.¹²⁵

V červnu roku 1924 dospěla mezitím krize do bodu, kdy už nebylo návratu. Biskup Gorazd rezignoval a vystoupil z Československé církve. Do čela diecéze byl prozatímně jako administrátor zvolen Alois Ševčík.¹²⁶ Innocenc Kuchař byl přítomen též zasedání diecézní rady 18. srpna 1924, kde se připravovalo srpnové shromáždění delegátů Moravské diecéze. Toto diecézní shromáždění se mělo stát rozhodujícím mezníkem v dalším směřování Církve československé na Moravě. Konalo se v Brně 25. srpna 1924, zvolilo novou diecézní radu, která nahradila dosavadní rezignující

---

¹²²ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., 64. Diecézní rada svolaná do Olomouce na den 10. března 1924, s. 175.

¹²³ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 68 o zasedání diecézní rady na 5. května 1924, s. 185.

¹²⁴ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹²⁵ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 74 o zasedání diecézní rady na 4. srpna 1924, s. 205.

¹²⁶ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 73 o zasedání diecézní rady na 21. července 1924, s. 200.

představitele, a do čela Moravské diecéze postavilo Kuchařova přítele Josefa Rostislava Stejskala.¹²⁷

Jak bylo patrné z předchozího výkladu, Innocenc Kuchař dokázal v průběhu pravoslavné krize zachovat nestrannost, neodešel spolu s pravoslavnou skupinou a dokonce si udržel i své místo v olomoucké diecézní radě. Nové vedení diecéze zahájilo neprodleně činnost. 20. října 1924 mohl proto I. Kuchař na zasedání diecézní rady podat návrh na vytvoření zkušební komise pro faráře a učitele československého náboženství.¹²⁸ Jeho podnět byl záhy přijat. Komise byla vytvořena a Innocenc Kuchař se stal jejím členem. Jeho oborem byla správa náboženské obce se zřetelem k vedení matrik.¹²⁹

Kuchařova intenzivní práce přinesla své ovoce. Na zasedání diecézní rady 24. listopadu 1924 byl Innocenc Kuchař zvolen členem komise pro rozdělení podpor duchovním¹³⁰ a diecézní rada dokonce 7. července 1925 I. Kuchaře zvolila disciplinárním referentem.¹³¹

Diecézní rada řešila nejen běžné úkoly, které vyplývaly z každodenních potřeb Moravské diecéze, ale směřovala i ke koncepčním cílům, dovršujícím vítězství svobodně křesťanského směru. Protože Josef Rostislav Stejskal vykonával dosud pouze funkce správce Moravské diecéze, bylo třeba potvrdit jeho postavení biskupskou volbou. Innocenc Kuchař se zúčastnil zasedání diecézní rady dne 9.

---

¹²⁷ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 76 o zasedání diecézní rady na 18. srpna 1924, s. 210; BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII. Mikulovské sympozium 2002. Brno 2003, s. 229.

¹²⁸ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 80 o zasedání diecézní rady na 20. října 1924, s. 228.

¹²⁹ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Zápis č. 81 o schůzi nové diecézní rady dne 10. listopadu 1924, s. 230.

¹³⁰ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Zápis č. 82 o schůzi nové diecézní rady dne 24. listopadu 1924, s. 236.

¹³¹ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Zápis č. 97 o schůzi nové diecézní rady dne 7. července 1925, s. 65.

února 1925, kde spolu s dalšími členy diecézní rady řešil organizaci volby biskupa.¹³² Na zasedání následující diecézní rady bylo ujednáno, aby o budoucím biskupovi Moravské diecéze rozhodly samy náboženské obce přímou volbou, provedenou způsobem, který se tradičním termínem nazýval „per rollam“.¹³³ Po sečtení výsledků voleb ve všech náboženských obcích bylo téměř jednomyslně potvrzeno vítězství dosavadního správce Moravské diecéze Josefa Rostislava Stejskala.¹³⁴

Josef Rostislav Stejskal byl ordinován biskupem moravským dne 28. června 1925.¹³⁵ Biskupská ordinace a instalace se konala na nádvoří Komenia. Bohoslužby a vlastní obřad uvedení biskupa do služby vykonal patriarcha Karel Farský.¹³⁶ V roce 1926 pak byla biskupu Stejskalovi svěřena i správa nově vznikajících obcí na Slovensku a Podkarpatské Rusi.¹³⁷

Radostnou atmosféru úspěšné organizační práce Innocence Kuchaře narušil incident na neočekávaném místě. I. Kuchař se dostal do konfliktu s radou starších ve své domovské náboženské obci ve Velkém Týnci! Důvody byly na první pohled absurdní. Rada starších, která projevila v počátcích církevního díla tolik odvahy a rozhodnosti, se nedokázala vyrovnat s běžnou administrativní rutinou, nevedla řádné zápisy o svých schůzích a i k jiným úředním povinnostem přistupovala nedbale. Situace se vyhrotila do té míry, že Innocenc Kuchař chtěl z této náboženské obce

---

¹³² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Zápis č. 87 o schůzi nové diecézní rady dne 9. února 1925, s. 16–17.

¹³³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 88 o schůzi diecézní rady dne 28. února 1925, s. 18.

¹³⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 91 o schůzi diecézní rady dne 6. dubna 1925, s. 37.

¹³⁵ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, inv. č. 4., s. 229.

¹³⁶ SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí*. In: Týnecké listy 2006, č. 10, s. 16.

¹³⁷ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 229.

odejít a dokonce podal diecézní radě i výpověď na toto místo duchovního správce.¹³⁸ Případ rady starších ve Velkém Týnci dospěl tak daleko, že se její nedbalé plnění povinností řešilo i na diecézní radě 23. března 1925. Na její počínání jako na odstrašující příklad se diecézní rada rozhodla upozornit všechny rady starších Moravské diecéze. Připomněla jim, že k jejich povinnostem podle Ústavy patří nejméně jednou za měsíc svolávat schůze rady starších a vést o nich náležité zápisy. Ve Velkém Týnci se nakonec vše vyřešilo. Byla zvolena nová rada starších, Innocenc Kuchař odvolal svou rezignaci, a nová rada starších s ním uzavřela pevnou smlouvu.¹³⁹

Innocenc Kuchař referoval na zasedání diecézní rady 2. září 1926 o založení sdružení československých duchovních pro Diecézi moravskou v Přerově. Diecézní rada poté I. Kuchaře vyslala do výboru sdružení jako svého zástupce.¹⁴⁰ Na tomto příkladu je patrné, jak si Innocenc Kuchař svým profesionálním přístupem postupně získával důvěru olomoucké diecézní rady. Tato deviza se projevila poté, co byl na zasedání diecézní rady 11. října 1926 vypsán konkurz na místo diecézního tajemníka.¹⁴¹ Nebylo proto ani příliš překvapivé, když na dalším zasedání rady 13. prosince 1926¹⁴² byl Innocenc Kuchař jednohlasně zvolen do této důležité funkce.¹⁴³

Innocenc Kuchař o této skutečnosti informoval na konci roku 1926 radu starších své náboženské obce. S biskupem Stejskalem zároveň projednával okolnosti vyhlášení konkurzu

---

¹³⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 89 o schůzi diecézní rady dne 9. března 1925, s. 22.

¹³⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 90 o schůzi diecézní rady dne 23. března 1925, s. 26.

¹⁴⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 10 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 2. září 1926, s. 131.

¹⁴¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 11 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 11. října 1926, s. 137.

¹⁴² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 13 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. prosince 1926, s. 141.

¹⁴³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 13 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. prosince 1926, s. 141.

na nového faráře.¹⁴⁴ Po jistou dobu pak Innocenc Kuchař vykonával spolu s úřadem diecézního tajemníka v Olomouci, kde pracoval dopoledne, zároveň i funkci faráře ve Velkém Týnci, které se věnoval v odpoledních hodinách. V poslední čtvrtině roku 1927 probíhala ve Velkém Týnci kazatelská soutěž, z níž měl vzejít nejvhodnější uchazeč.¹⁴⁵ Kuchařovo působení pak trvalo ještě do konce listopadu roku 1927, kdy jej na místě faráře ve Velkém Týnci vystřídal jeho nástupce Jan Mazaný z Dubicka, který v této obci působil od 1. prosince 1927 do 1. března 1934.¹⁴⁶

Volba diecézního tajemníka otevřela novou kapitolu v Kuchařově životě i práci. Svým úředním povinnostem v diecézní radě se v budoucích letech věnoval s plným nasazením, avšak na svoji první náboženskou obec ani při plnění náročných řídicích úkolů nezapomínal. Svědčí o tom jeho článek v časopise *Čechoslovák* z roku 1934, kdy si náboženská obec ve Velkém Týnci připomínala 10. výročí od otevření Husova sboru.¹⁴⁷ Innocenc Kuchař ve svém článku zval širokou církevní veřejnost k návštěvě této slavnosti. Přitom krátce zhodnotil dílo Církve československé v místě svého bývalého působiště.

Kuchařova slova mohou zároveň sloužit jako bilance jeho činnosti faráře v počátcích Církve československé na střední Moravě: „Proti velkým těžkostem stály veliké nadšení a veliká láska a obětavost ... . Aby vynikly naše začáteční těžkosti, stačí připomenout, že Velký Týnec je rodištěm nynějšího římského biskupa (pozn. aut. Leopolda Prečana) a že blízký Grygov je rodištěm nynějšího mocného pána na

---

¹⁴⁴ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Protokolní kniha církve československé ve Velkém Týnci 1925–1936, Zápis z 23. schůze rady starších ve Velkém Týnci z 25. prosince 1926.

¹⁴⁵ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Protokolní kniha církve československé ve Velkém Týnci 1925–1936, Zápis 8. schůze rady starších konané dne 15. září 1927.

¹⁴⁶ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, Ustanovovací dekret duchovního správce, vydaný Diecézní radou Církve československé v Olomouci 1. prosince 1927 pod č. j. 4161.

¹⁴⁷ KUČHAŘ, Innocenc: *Ke slavnosti desetiletého výročí otevření Husova sboru ve Velkém Týnci*. Čechoslovák 13, 1934, č. 37, 13. 9., s. 1.

Moravě pana ministra Šrámka. Obě tyto osobnosti mají ve svých rodištích široce rozvětvené příbuzenstvo, ale přesto podařilo se nejen vybudovat silnou náboženskou obec, nýbrž získat pro národní církev i velmi blízké příbuzenstvo těchto osobností.“

Článek ve svém závěru vyzývá věřící Církve československé k účasti na slavnosti ve Velkém Týnci emotivním způsobem, typickým pro tehdejší dobu. Tato drobná ukázka autorského textu Innocence Kuchaře naznačuje, že zjevně používal i ve svém ústním projevu pompézní styl řečníka, zvyklého promlouvat na velkých masových shromážděních: „Nuže, ať dne 16. září vznesou se ve Velkém Týnci nad hlavami velikých zástupů věrných a dobrých čechoslováků hrdě naše husitské prapory a necht' hlásají celému světu, že církev naše žije, žít chce a žít bude.“¹⁴⁸

Když hodnotíme působení Innocence Kuchaře v duchovní správě Církve československé v letech 1920 až 1927, zjišťujeme některé příznačné skutečnosti. Ačkoliv statistika množství základních duchovenských úkonů v Římskokatolické a Československé církvi byla srovnatelná, musel I. Kuchař věnovat v Československé církvi mnohem více času zasedání v presbyterních člancích řídicích církevních struktur, které tehdejší Církev římskokatolická ve svém hierarchickém uspořádání vůbec neznala. Demokratická správa Československé církve mu pak sice připravila řadu starostí s vedením rady starších v jeho vlastní náboženské obci, ale zároveň ho dovedla do jedné z hlavních řídicích funkcí celé diecéze. Nesmíme zapomínat, že úspěšný nástup Innocence Kuchaře do funkce diecézního tajemníka byl podmíněn jeho rozvážným postojem v období pravoslavné krize, kdy setrval v liberálním proudu.

---

¹⁴⁸ KUCHAŘ, Innocenc: *Ke slavnosti desetiletého výročí otevření Husova sboru ve Velkém Týnci*. Čechoslovák 13, 1934, č. 37, 13. 9., s. 1.

4. Diecézním tajemníkem a vikářem v olomouckém Husově sboru v letech 1927–1939 za episkopátu J. R. Stejskala

Od roku 1927 působil Innocenc Kuchař ve funkci tajemníka Diecézní rady v Olomouci nepřetržitě více než 23 let. Toto období reprezentovalo velkou část jeho aktivní služby v Církvi československé. První úsek zmíněného období, pokrývající léta 1927–1939, který popisuje tato kapitola, představoval pracovně nejpłodnější část Kuchařova působení. Kuchařova práce se v tomto období jeho aktivní činnosti kvalitativně změnila. O tom svědčí i charakteristika pramenů, v nichž nalézáme informace o jeho tehdejších aktivitách. Až na výjimky se jedná o různé typy úředních zápisů, dokumentujících Kuchařovu administrativní i řídicí práci. Na první pohled monotónní úřední texty představují zdánlivě jednostranné zdroje informací. Při bližším pohledu však zde najdeme řadu typických dobových reálií, které zasazují Kuchařovu činnost do širších historických souvislostí.

Na zasedání 14. února se Innocenc Kuchař vzdal řadového členství v diecézní radě, protože byl zvolen jejím tajemníkem. Diecézní rada však v jeho rukou ponechala i nadále matriční referát, neboť se v této oblasti církevní administrativy v předchozích letech velmi osvědčil.¹⁴⁹ Od ledna 1927 pak Innocenc Kuchař pořizoval jako diecézní tajemník zápisy z pravidelných jednání rady. Zápisy byly od té doby psány jeho pečlivým stylem a čitelným písmem.

Innocenc Kuchař se věnoval svému novému úkolu s maximálním nasazením. Jako tajemník diecézní rady úřadoval od pondělí do soboty od 8 do 14 hodin a také

---

¹⁴⁹, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 14. února 1927, s. 148.

zastupoval biskupa Stejskala v době jeho nepřítomnosti.¹⁵⁰ Innocenc Kuchař dostával jako diecézní tajemník měsíčně v letech 1926, 1927 a 1928 plat 1 155 Kč. V letech 1929 a 1930 mu byl plat mírně zvýšen na částku 1 236 Kč měsíčně.¹⁵¹ Kromě platu mu byly vypláceny diecézní radou různé další příspěvky, které většinou souvisely s jeho dalšími funkcemi spojenými se správou Moravské diecéze. Například 11. června 1928 dostal zálohu 2000 Kč na hrazení výloh při revizi matrik.¹⁵² Za dobrou práci náležely Innocenci Kuchařovi i mimořádné odměny. 12. listopadu 1930 tak například obdržel novoroční příplatek 1500 Kč.¹⁵³ Jeho plat v průběhu let postupně rostl. V roce 1938 vydělával již 3 550 Kč měsíčně.¹⁵⁴

K základním povinnostem Innocence Kuchaře patřila účast na pravidelných diecézních shromážděních Moravské diecéze. Na těchto diecézních shromážděních měl I. Kuchař vždy za úkol podávat organizační a jednatelskou zprávu o stavu církve.¹⁵⁵ V kanceláři diecézní rady v Olomouci, která sídlila v té době v olomouckém Husově sboru, pomáhaly Innocenci Kuchařovi v jeho práci jedna úřednice a další pomocná administrativní síla, které zároveň pracovaly též pro moravského biskupa.¹⁵⁶ Od 13. ledna 1930 patřilo k úředním povinnostem Innocence Kuchaře jako diecézního tajemníka výhradní pověření pro otvírání pošty diecézní rady. Nositelem stejného pověření byl již jen moravský biskup. Tajemníkovi měla

---

¹⁵⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹⁵¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹⁵² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 5 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 11. června 1928, s. 189.

¹⁵³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 9 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 12. listopadu 1930, s. 248.

¹⁵⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹⁵⁵ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 6 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 29. srpna 1928, s. 214.

¹⁵⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 5 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 24. června 1929, s. 212; *Schematismus Československé církve 1933*. Uspořádal POKORNÝ, František. Praha 1932, s. 315.

být proto kancelář diecézní rady vždy přístupná. O dokumentech s citlivými osobními údaji, které byly v té době nazývány „reserváty“ a týkaly se zvláště věcí disciplinárních, vedl tajemník zvláštní exhibitní protokol.¹⁵⁷ Innocenc Kuchař se však nezabýval jen administrativní stránkou kontrolní činnosti. Některé případy řešil z pověření diecézní rady též osobní intervencí. 12. listopadu 1930 byl I. Kuchař například vyslán na schůzi rady starších a delegátů místních výborů, která se měla konat 26. dubna 1931 ve Vyškově, kde se projednávala stížnost proti místnímu duchovnímu.¹⁵⁸ Kuchařova přímá osobní angažovanost při kontrolní činnosti se ještě více prohloubila poté, co 16. září 1936 Moravská diecézní rada schválila návrh pražské Ústřední rady, aby biskup a tajemník diecézní rady navštívili jednou za tři roky každou náboženskou obec za účelem kontroly duchovní správy.¹⁵⁹ Innocenc Kuchař řešil i úkoly, které se vymykaly rutinním povinnostem. Dokumentárním a reprezentačním účelům mělo kupříkladu zjevně sloužit skupinové fotografování členů diecézního grémia, k němuž I. Kuchař objednával v květnu 1930 fotografa. Výsledné fotografie se nám však nepodařilo objevit.¹⁶⁰

Fakt, že Innocenc Kuchař vedl pro nedostatek farářů po určitou dobu i duchovní správu ve Velkém Týnci, jsme již uvedli v předchozí kapitole.¹⁶¹ V uvedené souvislosti stojí za zmínku, že I. Kuchař byl považován za výřečného kazatele.¹⁶² Jeho kazatelský projev však nezachycují v písemné formě žádné archivní prameny. Jak bylo v době jeho působení zvykem a jak to tehdejší věřící vyžadovali,

¹⁵⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. ledna 1930, s. 228.

¹⁵⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 12. listopadu 1931, s. 275.

¹⁵⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 16. září 1936, s. 58.

¹⁶⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 5 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 12. května 1930, s. 248.

¹⁶¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 10. ledna 1927, s. 143.

¹⁶² Uvedenou Kuchařovu vlastnost zdůrazňuje farář Miroslav Spáčil v rozhovoru, zachyceném v písemné podobě v příloze č. 1 této práce.

konal Innocenc Kuchař svá kázání bez doslovné písemné přípravy, pouze s pomocí několika krátkých pomocných poznámek, které trvale neuchovával. Konečnou verzi kázání pak vždy dotvořil až při bohoslužbě. To je důvod, proč se žádné z jeho kázání nedochovalo.¹⁶³ Též jeho vzhled vysokého, štíhlého muže s ušlechtilými rysy obličejů přispíval k jeho kazatelskému úspěchu a přirozené autoritě.¹⁶⁴

V době Kuchařova nástupu do funkce diecézního tajemníka Moravské diecéze prožívala Církev československá období svého největšího rozmachu. Po překonání „pravoslavné krize“ jí čekaly velké úkoly v oblasti organizační i ve sféře konsolidace věrouky. Moravská diecéze měla kromě toho za úkol budovat nové sbory na Slovensku a Podkarpatské Rusi.¹⁶⁵

Církev československá začala pronikat na Slovensko a Podkarpatskou Rus již od roku 1922. Pro tato území se Církvi československé dostalo státního uznání až v roce 1925 a duchovní správu zde církev vykonávala prostřednictvím moravského biskupa. První náboženské obce na Slovensku a Podkarpatské Rusi vznikly v Bratislavě, Košicích a Užhorodě. Ve druhé polovině dvacátých let se církev v těchto teritoriích úspěšně rozvíjela. Ustavení diecéze pro uvedené oblasti bylo schváleno církevním sněmem v roce 1931 s odkazem na úpravu církevní ústavy.¹⁶⁶ V té době existovalo na území Slovenska a Podkarpatské Rusi celkem devět státem uznaných náboženských obcí, v nichž bylo 54 bohoslužebných středisek a k Církvi československé se hlásilo 21 000 věřících.¹⁶⁷ Rukama Innocence Kuchaře procházela běžná agenda slovenské a karpatoruské duchovní správy a znal tedy její

---

¹⁶³ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 34.

¹⁶⁴ Kuchařův vzhled je patrný z reprodukcí dobových fotografií, zařazených do přílohy č. 2 této práce.

¹⁶⁵ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 229.

¹⁶⁶ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 19.

¹⁶⁷ *Od Husa k dnešku – Výstava k 90. Výročí Církve československé*. Praha 2010, s. 20.

problematiku především od úřednického stolu. Misijní a evangelizační cesty po územích Slovenska a Podkarpatské Rusi konal zpravidla olomoucký biskup. Pouze 22. března 1936 I. Kuchař navštívil Slovensko osobně, když zastupoval biskupa Stejskala na shromáždění náboženské obce v Nových Zámkoch.¹⁶⁸

Církev československá byla na konci 20. let dvacátého století postavena před řešením dvou základních výzev: hmotného zabezpečení náboženských obcí a zviditelňování církve v mezinárodním měřítku. Církev získávala část prostředků pro budování náboženských obcí ze státních dotací. Získané prostředky byly využívány především při budování nových kostelů. V roce 1930 bylo postaveno přes 60 nových sborů, šest bylo adaptováno a přes 40 rozestavěno. Na konci roku 1939 bylo již postaveno celkem 157 sborů, z nichž mnohé představovaly díla špičkových architektů.¹⁶⁹ Pohyb finančních prostředků, spjatých s výstavbou kostelů, kladl na vyšší organizační články církve nové nároky. Církev proto ve svých diecézích vytvářela další nižší řídicí stupně, podobné například děkanátům v Církvi římskokatolické. Moravská diecéze nebyla výjimkou. 15. dubna 1930 přijala diecézní rada usnesení, že se diecéze administrativně rozčlení na menší územní jednotky, které ponesou název „okrsky“. Innocenc Kuchař byl pak pověřen spolu s biskupem Stejskalem a místopředsedou diecézní rady Františkem Popelkou, aby vypracovali návrh na jejich členění.¹⁷⁰

Církev československá usilovala zároveň o to, aby její hlas byl slyšen i na mezinárodním poli. Své svobodně křesťanské zaměření měla možnost zdůraznit na

---

¹⁶⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹⁶⁹ V Moravské diecézi to byl například Husův sbor v Brně od architekta Jana Víška či Husův sbor v Olomouci od architekta Huberta Austa. (KOVÁŘ, František: *Deset let Církve československé*. Praha 1930, s. 46; *Pastýřský list biskupů Československé církve k 20. Výročí jejího vzniku 8. 1. 1920*. In: *Český Zápas* 23, 1940, č. 1, 4. 1., s. 1–2).

¹⁷⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 4 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 15. dubna 1930, s. 242.

osmém sjezdu sdružení „Mezinárodního kongresu svobodných křesťanů a jiných náboženských liberálů“, který se konal v Praze v září roku 1927.¹⁷¹

Zasedání olomoucké diecézní rady 13. června 1927 se konalo pod dojmem úmrtí patriarchy Karla Farského, který byl již delší čas těžce nemocen a 12. června 1927 zemřel. Biskup Stejskal během tohoto zasedání vzpomínal na prvního patriarchu a na jeho zásluhy o církevní práci. Přitom však zdůraznil, že Církev československá není pouze dílem Farského, ale jako každé křesťanské společenství trvá z Boží milosti, a proto i po smrti svého prvního patriarchy bude dále pokračovat. Stejskal nabádal diecézní radu, aby pracovala dále v duchu Farského, v jednotě a svornosti pro Boha a národ. Diecézní rada se pak usnesla, že duchovní moravské diecéze se pohřbu Karla Farského zúčastní v co největším počtu. Náboženské obce z olomoucké diecéze měly vyslat na pohřeb patriarchy své delegáty se smutečními prapory. Dále diecézní rada nařídila, aby byly na všech sborech a bohoslužebných místnostech v diecézi vyvěšeny po tři dny smuteční prapory a v místech, kde jsou zvony, byly vyzváněny smuteční hrany. Po pohřbu patriarchy se měl dodržovat tříměsíční smutek v celé diecézi.¹⁷²

Pohřeb patriarchy Církve československé Karla Farského, který se konal 16. června 1927, se pak stal se svým tisícíhlavým průvodem, kráčejícím přes centrum Prahy, nejen uznáním jeho výjimečných zásluh, ale i manifestací rozmachu Církve československé jako dynamicky se rozvíjejícího církevního společenství. Po smrti

---

¹⁷¹ STEJSKAL, Josef Rostislav: *Světový svaz pro svobodné křesťanství a náboženskou svobodu*. In: *Náboženská revue* 4, 1932, s. 161–163.

¹⁷² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 6 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. června 1927, s. 159.

Farského byl zvolen a v roce 1928 do úřadu patriarchy uveden biskup Gustav Adolf Procházka.¹⁷³

První léta Procházkovy patriarchátu probíhala ve znamení horečné činnosti, kterou se církev snažila reagovat na proměny společnosti doma i na vývoj mezinárodní situace v cizině, která v té době ještě zprvu nevykazovala příznaky přicházející světové hospodářské krize. Některé projevy této doby, plné velkých očekávání a překvapivých zvrátů, se promítaly i do celkem klidného života Olomoucké diecéze. Barvitá směs nejrůznějších akcí i prohlášení naznačuje intenzitu činnosti Československé církve na Moravě a zachycuje některé důrazy, jež byly typické pro její tehdejší ideovou orientaci.

Vzhledem ke zprávám o obnovených diplomatických jednáních mezi Vatikánem a Československou republikou, usnesla se 9. ledna 1928 diecézní rada jednomyslně, že požádá ústředí, aby Církev československá důrazně protestovala na vládní úrovni proti přípravě mezinárodní smlouvy s Vatikánem v podobě *konkordátu*.¹⁷⁴ Na zasedání diecézní rady 13. února pak mluvil biskup Stejskal o jiné formě mezinárodní dohody – *modu vivendi*, sjednané již mezi vládou a Vatikánem, jako o dokumentu, zahrnujícím otázky, které se stranám nedařilo plně a trvale řešit.¹⁷⁵ Biskup následně četl stylizované prohlášení, zaměřené i proti této dohodě, a žádal diecézní radu, aby se rozhovořila o tom, zda by se toto prohlášení nemělo uveřejnit za Diecézní radu moravskou. Posléze bylo jednomyslně usneseno, aby

---

¹⁷³ Sborník Dr. Karla Farského. *Kniha vzpomínek, dojmů a úryvků z díla a života zakladatele Církve československé*. Uspořádal POKORNÝ, František. Praha 1928, s. 149 a dál, 153, 157, 161, 165, 169, 173, 177; *Schématismus Československé církve 1933*. Uspořádal POKORNÝ, František. Praha 1932, s. 38.

¹⁷⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 9. ledna 1928, s. 174.

¹⁷⁵ VYKOUPILOV, Libor: *Slovník českých dějin*. Brno 2000, s. 364.

prohlášení proti *modu vivendi* bylo uveřejněno v časopise *Čechoslovák*.¹⁷⁶ Redakci tohoto časopisu byl pak 22. dubna 1929 pověřen Innocenc Kuchař.¹⁷⁷

Za Procházkova patriarchátu též rozvíjela Československá církev dále rozmanitou činnost na poli mezinárodních vztahů mezi církvemi. Angažovala se například v jednáních ekumenických konferencí o *víře a řádu*. Na zasedání diecézní rady 10. září 1928 biskup Stejskal referoval o konferenci v Haagu, na níž byl jako delegát za Církev československou. Mluvil také o morálním i politickém významu této konference pro Církev československou.¹⁷⁸

Dne 11. března 1929 vzala diecézní rada na vědomí konání manifestační schůze Církve československé v Praze, dne 18. 3., prostřednictvím které zaujala Církev československá kritické stanovisko ke svatováclavským oslavám a ke slavnostem obnovení papežského státu. Za Diecézní radu moravskou zde přednesl projev biskup Stejskal.¹⁷⁹

Kromě těchto církevně politických deklarácí vyřizovala samozřejmě diecézní rada též běžnou agendu, spojenou s duchovní správou. Innocenc Kuchař tu našel další příležitost věnovat část sil své oblíbené duchovenské činnosti. Tuto skutečnost odvozujeme z diecézního usnesení, přijatého 23. dubna 1928, kde bylo stanoveno, že výlohy spojené s konáním bohoslužeb Innocencem Kuchařem, které slouží jako tajemník diecézní rady na žádost náboženských obcí, se uhradí z finančních prostředků samotných náboženských obcí, protože diecézní rada nemá na tyto výlohy

---

¹⁷⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. února 1928, s. 177.

¹⁷⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 4 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 22. dubna 1929, s. 210. O této skutečnosti svědčí i informace v záhlaví uvedeného časopisu ve třicátých letech 20. století.

¹⁷⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 7 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 10. září 1928, s. 192.

¹⁷⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 11. března 1929, s. 205.

úhrady.¹⁸⁰ Innocenc Kuchař byl posléze též pověřen diecézní radou, aby na školní rok 1928–1929 rozdělil oblasti územní působnosti pro inspektory náboženství.¹⁸¹ 24. srpna 1928 pak rozeslal I. Kuchař přípis, že v neděli 2. září koná biskup Stejskal bohoslužby v Blatci u tzv. Husovy studánky. V přípisu je žádáno, aby byli věřící v náboženských obcích na tuto akci upozorněni, případně aby se jí zúčastnili.¹⁸²

Od 8. listopadu 1928 bydlel Innocenc Kuchař v Husově sboru na Nové Ulici v Olomouci a od 1. prosince 1928 zároveň působil v tomto sboru jako pomocný duchovní ve zkušební lhůtě.¹⁸³ Na zasedání diecézní rady 25. listopadu 1929 byl pak Innocenc Kuchař na žádost olomoucké rady starších definitivně ustanoven pomocným duchovním v Husově sboru s platností od 1. listopadu 1929.¹⁸⁴ 21. prosince 1935 bylo usneseno, aby Innocenc Kuchař platil za byt v Husově sboru nájem ve výši 300 Kč měsíčně.¹⁸⁵

Ačkoliv byl Innocenc Kuchař plně zaměstnán úkoly, vyplývajícími ze správy Moravské diecéze, nezapomínal na své bývalé farářské působiště. 2. července 1929 poslal Innocenc Kuchař duchovní správě ve Velkém Týnci oficiální přípis, ve kterém uvedl, že diecézní rada vzala s povděkem na vědomí dar Jakuba Němečka, rolníka ve Vacanovicích, který věnuje na postavení Betlémské kaple ve Vacanovicích 10 000

---

¹⁸⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 4 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 23. dubna 1928, s. 185.

¹⁸¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 5 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 11. června 1928, s. 189.

¹⁸² Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 3703, z 24. 8. 1928.

¹⁸³ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 23.

¹⁸⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 9 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 14. února 1927, s. 225.

¹⁸⁵ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 6 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 21. prosince 1935, s. 47.

cihel, jež dopraví svým nákladem na místo stavby. Innocenc Kuchař v dopise žádal také duchovní správu, aby bratru Němečkovi vhodným způsobem poděkovala.¹⁸⁶

Církev československá měla na počátku 30. let dvacátého století před sebou stále ještě jeden fundamentální úkol, který již nemohl být dále odkládán: přípravu druhého zasedání I. sněmu. Toto vrcholné církevní grémium mělo dokončit tolik potřebné zásadní věroučné i organizační normy. Za přípravu sněmu byl odpovědný především G. A. Procházka, jako patriarcha církve. V březnu roku 1931 proběhlo v Praze konečně zmíněné sněmovní jednání, které pak ovlivnilo život Církve československé na dlouhou dobu. Sněmovní výbory, průběžně pracující od roku 1924, připravily celou řadu věroučných dokumentů i církevně právních řádů, z nichž některé zůstaly v platnosti následujících čtyřicet i více let. Za zmínku stojí zejména dopracování *Ústavy církve*, přijetí základního věroučného dokumentu *Učení náboženství křesťanského* a formulace vlastního *Vyznání víry*. Sněm též přijal usnesení o zřízení nové diecéze pro Slovensko a Podkarpatskou Rus. Definitivního potvrzení se pak dopracované církevní Ústavě dostalo ze strany státu až v roce 1934.¹⁸⁷ Innocenc Kuchař se zúčastnil sněmovního jednání za Olomouckou diecézi jako jeden ze zástupců náboženské obce v Olomouci.¹⁸⁸

Ve třicátých letech prohlubovala Československá církev své aktivity v nejrůznějších oblastech a institucionalizovala je do podoby mnoha sdružení, v nichž měli výrazný podíl činorodí laičtí věřící. Tato sdružení se zabývala nejen charitou či prací s dětmi a mládeží, ale také vydavatelskou činností nebo například i hraním ochotnického divadla. Již ve svých začátcích si církev zřídila Tiskové a

---

¹⁸⁶ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přepis Diecézní rady Olomouc č. j. 1973, z 2. 6. 1929.

¹⁸⁷ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010 s. 50–51.

¹⁸⁸ *Zpráva o I. řádném sněmu Církve československé, konaném ve dnech 28., 29. a 30. března 1931 v Praze - Dejvicích*. Praha 1931, s. 228.

nakladatelské družstvo, které vydávalo řadu tiskovin a periodik (týdenník *Český zápas*, časopis *Náboženská revue*, vlastní *Úřední věstník*, kalendář *Blahoslav* atd.), z nichž většina vychází dodnes.¹⁸⁹

K významným církevním aktivitám patřila také práce s mládeží na bázi spolkové činnosti, protože Církev československá si uvědomovala důležitost úkolu získávání mladé generace. Od počátku církve tak vznikaly v jednotlivých náboženských obcích tzv. *Jednoty mládeže*, které se v roce 1929 sdružily do *Ústředního svazu Jednot mládeže Církve československé*. Vedle této centrální organizace vznikaly v jednotlivých diecézích *Diecézní svazy Jednot mládeže*. Také olomoucká diecéze se zabývala otázkou duchovního vedení mládeže. 7. listopadu 1936 vydává Innocenc Kuchař jako diecézní tajemník přípis, ve kterém se konstatuje, že práce s mládeží Církve československé je v Olomoucké diecézi nedostatečná a že předpoklady pro vznik a činnost jednot mládeže vytvořily jen některé náboženské obce. V přípisu se pak dále zdůrazňuje, že „církev musí zřídit řádnou, účinnou, sjednocenou a systematickou duchovní péči o mládež, která by mohla být chloubou i v kruzích mimocírkevních. Je proto nutné, aby církevní úřady na jejím zřízení trvaly a všemožně ji podporovaly“.¹⁹⁰ V posledních předválečných letech se práce s mládeží v Moravské diecézi Církve československé prohloubila, protože již v roce 1939 měly jednoty mládeže na Moravě svůj sjezd, kterého se zúčastnil jako ideový vedoucí i Innocenc Kuchař.¹⁹¹

Kromě tohoto sdružování mladých lidí, působících v samostatných organizačních formách, věnovala Církev československá na Moravě značnou péči

---

¹⁸⁹ 90 let Církve československé (husitské). Praha 2010 s. 52.

¹⁹⁰ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 9088, ze 7. 11. 1936.

¹⁹¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

katechezi, jako integrální činnosti duchovní správy. Na zasedání diecézní rady 23. května 1933 byl Innocenc Kuchař pověřen, aby se Zemskou školní radou v Brně jednal o návrzích pro úpravu vyučování náboženství.¹⁹² 10. září 1936 vyslala diecézní rada Innocence Kuchaře, aby vyučoval československé náboženství ve III. třídě Státního reálného gymnasia v Olomouci pro školní rok 1936 – 1937. 15. září 1936 byl pak I. Kuchař určen, aby v době zdravotní dovolené profesora Františka Groha tamtéž vyučoval československé náboženství v I. třídě, a kromě toho dostal za úkol vyučovat náboženství na Státním reformovaném reálném gymnáziu v Olomouci ve třídě I. A na Reálném gymnáziu v Olomouci v I. – V. třídě.¹⁹³ Když se I. Kuchař i v těchto pedagogických úkolech osvědčil, jmenoval ho 22. ledna 1938 biskup Stejskal inspektorem československého náboženství na všech školách v Moravské diecézi.¹⁹⁴

Provádění a kontrola výuky náboženství byla jen dalším úkolem, který I. Kuchař zvládal spolu se svými ostatními četnými povinnostmi, přidělenými v předchozí době. Jak jsme již uvedli na počátku této kapitoly, ponechala diecézní rada v jeho ruce trvale matriční referát, neboť se v této oblasti církevní administrativy osvědčil již v počátcích svého působení. 13. května 1933 proto Innocenc Kuchař vyzval jako matriční referent všechny rady starších v náboženských obcích, aby povinně zvolily matrikáře k vedení členských matrik a kartoték. Také zdůraznil, aby jednotlivé náboženské obce vydaly všem svým členům církevní legitimace.¹⁹⁵ 13. září 1933 byl I. Kuchař pověřen, aby vypracoval matriční oběžník

---

¹⁹² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921-1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 23. května 1933, s. 8.

¹⁹³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹⁹⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

¹⁹⁵ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přepis Diecézní rady Olomouc č. j. 4715, z 10. 9. 1933.

a poslal jej všem farním úřadům v moravské diecézi. Za podstatné matriční chyby bylo usneseno ukládat duchovním pokuty.¹⁹⁶ Diecézní rada pak dala 15. června 1938 Innocenci Kuchařovi úkol, aby vypracoval okrsky revizorů matrik.¹⁹⁷

Třicátá léta 20. století však byla také obdobím velké hospodářské krize a rub stavební aktivity, o níž jsme hovořili na začátku této kapitoly, se projevil v těžké finanční situaci náboženských obcí, do níž upadaly v důsledku zadlužení.¹⁹⁸ Finanční problémy s hospodařením pak zhoršovaly nejen hmotné podmínky života farářů a jejich rodin, ale i vztahy mezi věřícími v náboženských obcích. Důsledky zhoršení mezilidských vztahů v církvi se nevyhnuly ani Innocenci Kuchařovi v jeho odpovědné funkci. Krajský soud v Olomouci se v roce 1930 na základě udání tázal diecézní rady, zda je jí něco známo o tom, že tajemník diecézní rady falšoval smlouvu a že týž pobíral dvojí plat, anebo část platu dvakrát. Diecézní rada se za poctivost svého tajemníka zaručila a odpověděla, že o zmíněných skutečnostech jí „není naprosto nic známo.“¹⁹⁹

Výjimku nepředstavovala ani olomoucká náboženská obec, která byla v této době vysoce zadlužena, protože splácela pohledávky ze stavby Husova sboru. Splácení dluhu dodavatelům pak v olomoucké náboženské obci mělo v řadě případů soudní dohry, které ztěžovaly členům sboru jejich práci.²⁰⁰ Na zasedání diecézní rady 6. prosince 1933 biskup Stejskal referoval o špatné finanční situaci v církvi. Podle jeho soudu však církve měla naději, že jí vláda pomůže, neboť ministerský předseda

---

¹⁹⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. září 1933, s. 10.

¹⁹⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 4 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 14. září 1938, s. 100.

¹⁹⁸ MAREK, P.: *Emil Dlouhý – Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno 2007, s. 220–221.

¹⁹⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4., Protokol č. 5 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 12. května 1930, s. 248.

²⁰⁰ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 25.

Malypetr si vyžádal od Ústřední rady církve v Praze výkaz dluhů. Tento fakt svědčil podle Stejskala o skutečnosti, že vláda má o Církev československou zájem.²⁰¹

V napjaté situaci, ovlivněné zhoršováním materiálních podmínek života sborů, hrály pozitivní roli různé slavnosti, překonávající alespoň na chvíli rozpory a stmelující církevní společenství, v nichž se náboženský obsah spojoval s vlasteneckou formou. Tento fenomén můžeme doložit příkladem ze života druhého olomouckého Husova sboru, sídla náboženské obce v Olomouci – Hodolanech. Ve dnech 30. září, 1. a 7. října 1933 konala náboženská obec v Hodolanech ve svém Husově sboru slavnost „uložení prsti ze zahraničních bojišť“. Této slavnosti se zúčastnili zástupci úřadů, legionáři, Sokolové a představitelé různých korporací. Vrcholným bodem slavnosti byla bohoslužba, kterou v neděli 1. října vykonal biskup Stejskal.²⁰²

Ačkoliv různá materiální omezení, vyplývající z hospodářské krize, brzdila rozvoj náboženských obcí, nedokázala ochromit koncepční práci církve jako celku. Její vyšší organizační články se naopak snažily čelit krizi otevřeností vůči široké veřejnosti. O odpovědném promýšlení misijního působení církve svědčí i přípis, který 23. února 1933 vydal jménem Moravské diecézní rady biskup Stejskal spolu s Innocencem Kuchařem jako diecézním tajemníkem. Prostřednictvím tohoto přípisu měla být vyvolána v celé diecézi široká diskuse o vysluhování pohřbů jinověrců a bezvěrců kněžími Československé církve. Na jedné straně určitá skupina věřících navrhovala, aby asistence u pohřbů jinověrců a bezvěrců nebyla v žádném případě a za žádných podmínek povolena. Jiní však na druhé straně uváděli závažnější důvody pro zachování zavedené praxe, podle níž bylo farářům Církve československé

---

²⁰¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921-1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 4 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 6. prosince 1933, s. 11.

²⁰² Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 3806, z 2. 6. 1929.

v určitých případech povoleno asistovat při pohřbech jinověrců a bezvěrců, tj. v takovém případě, že si zesnulý výslovně tuto asistenci přál, a že alespoň jeden člen z jeho rodiny byl věřícím Církve československé.²⁰³

Církev československá zůstávala otevřená i ekumenickým podnětům na mezinárodní úrovni. 6. prosince 1933 bylo diecézní radou v Olomouci vzato na vědomí sdělení Ústřední rady, že se v roce 1934 koná ekumenický sjezd v Kodani, na kterém bude prezentována výstava znázorňující vývoj Církve československé. Diecézní rada se proto usnesla, že požádá náboženské obce, aby jí poslaly fotografie sborů a význačných slavností ze svého života.²⁰⁴ Církev v této době udržovala kontakty i s představiteli křesťanských liberálů, které především reprezentovali tzv. unitáři. Na zasedání diecézní rady 18. září 1935 biskup Stejskal referoval o zájezdu k unitářskému společenství do Rumunska, kde byl jmenován čestným členem rumunské unitářské konzistoře.²⁰⁵

V roce 1937 oslavil Innocenc Kuchař padesáté narozeniny. U příležitosti jeho narozenin byl v časopisu *Čechoslovák* 7. ledna 1937 uveřejněn Kuchařův medailon, pozitivně hodnotící jeho dosavadní práci v Církvi československé.²⁰⁶ Jak tomu často bývá, začaly se u Innocence Kuchaře brzy po padesátce projevovat vážnější zdravotní problémy, dané věkem i velkým pracovním vypětím. Na počátku roku 1937 prodělal těžkou nemoc, jejíž přesnou diagnózu se nám ovšem nepodařilo zjistit. V důsledku této nemoci se musel v sanatoriu doktora Koutného v Olomouci podrobit závažnějšímu lékařskému zákroku. Operace ho stála 6 000 Kč, což v té době

---

²⁰³ Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 913, z 23. 2. 1933.

²⁰⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 4 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 6. prosince 1933, s. 11.

²⁰⁵ ZAO, pobočka Olomouc, fond CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 18. září 1935, s. 41.

²⁰⁶ *Innocenc Kuchař – biskupský a diecézní tajemník – padesátníkem*. In: *Čechoslovák* č. 1, 7. 1. 1937, s. 1.

představovalo asi větší část jeho celoživotních úspor. Léčebný fond mu přispěl podle svého řádu pouze 600 Kč. 16. února 1937 biskup Stejskal referoval o nemoci I. Kuchaře a o jeho zastupování po dobu nemoci a potřebné zotavené.²⁰⁷ 17. března 1937 Innocenc Kuchař žádal diecézní radu o příspěvek na výlohy spojené s nemocí a o prominutí nájemného za měsíc leden 1937. Bylo však usneseno, že vzhledem k celkové finanční situaci diecéze není možné Kuchařovi vyhovět.²⁰⁸ Po definitivním překonání své nemoci nastoupil I. Kuchař do práce v červnu 1937.²⁰⁹

V první polovině roku 1938 se i v životě Moravské diecéze projevil všeobecné odhodlání k obraně státu i obavy z případné budoucí války. Na zasedání diecézní rady 23. února 1938 bylo například doporučeno náboženským obcím připravit kurz o civilní protiletectké obraně.²¹⁰ Diecézní rada se 15. června 1938 usnesla, že se náboženským obcím musí zdůraznit, aby vykonaly sbírky v kostelech na akci „obrana státu“.²¹¹

Mnichovské dny a zánik Československé republiky pod tlakem nacistické třetí říše znamenaly pro Československou církev velký otřes. V důsledku mnichovského diktátu se v roce 1938 ocitlo mimo okleštěné území republiky 31 náboženských obcí, které musely ukončit svou činnost.²¹² V březnu 1939 po vzniku slovenského státu a po vytvoření takzvaného Protektorátu Čechy a Morava byla Církev československá na Slovensku i v Podkarpatské Rusi rozpuštěna a její majetek

---

²⁰⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 16. února 1937, s. 63.

²⁰⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 17. března 1937, s. 71.

²⁰⁹ Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc, fond Diecézní rady CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

²¹⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 23. února 1938, s. 88.

²¹¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc (1921–1996), Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 15. června 1938, s. 98.

²¹² KAŇÁK, Miloslav: *Církev československá husitská v boji proti nacismu*, In: Theologická revue CČSH, r. 46, č. 2/ 1975, s. 30.

zabaven.²¹³ Po 15. březnu se dokonce ukázalo, že si Církev československá nebude moci ponechat ani svůj původní název. O novém názvu církve jednala na jaře roku 1940 Ústřední rada Církve československé s Robertem von Giessem, vedoucím kanceláře říšského protektora K. H. Franka. Bez svolání sněmu s ním byl dohodnut nový název Církev českomoravská, který byl úředně zaregistrován 22. dubna 1940.²¹⁴

Při zřízení protektorátu v březnu roku 1939 vyzval Innocenc Kuchař všechny duchovní i laiky, ke klidné, tiché a pozitivní práci pro všechny věřící Církve československé.²¹⁵ Na přicházející těžkou dobu se Moravská diecéze připravovala dalším posílením vnitřní organizace své struktury. Na svém zasedání 14. října 1939 se diecézní rada usnesla, že místo okrsků budou zřízeny vikariáty. Celkem se ustanovilo šest vikariátů: olomoucký, brněnský, západomoravský, středomoravský, severomoravský a východomoravský. I. Kuchař byl jmenován generálním vikářem a byl mu svěřen vikariát olomoucký, středomoravský a severomoravský.²¹⁶ Na svém zasedání 17. října 1939 pak diecézní rada schválila zřízení dvou náboženských obcí v Morkovicích a Řečkovicích.²¹⁷

23. listopadu 1939 pak bilancoval biskup Stejskal před diecézní radou těžkou situaci Církve československé po nástupu nacistické okupace. Z moravské diecéze se ocitly za hranicí protektorátu v zabraném území následující náboženské obce: Dubicko, Hostice, Troubelice a Zábřeh. Sídlo farního úřadu bylo ze Znojma

---

²¹³ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 229–230.

²¹⁴ *90 let Církve československé husitské*. Praha 2010, s. 78.

²¹⁵ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 33–34.

²¹⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 14. října 1939, s. 115.

²¹⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 14. října 1939, s. 117.

přeneseno do Jevišovic.²¹⁸ V ostravské (slezské) diecézi ztratila církev záborem náboženské obce v Opavě, Polance, Příboru a Svinově. V polském záboru se ocitl Nový Bohumín, Doubrava, Lazy, Petřvald, Rychvald a Prostřední Suché.²¹⁹ Církev československá vstupovala do temného období moderních dějin našeho státu s velkými územními ztrátami, avšak s vírou, že její osud je v rukou Božích.

V období, pokrývající léta 1927–1939, které představovalo pracovně nejplodnější část Kuchařova působení, se osvědčila jeho schopnost organizovat život Moravské diecéze i zvládat administrativní zátěž provozu olomoucké diecézní rady. K základním povinnostem Innocence Kuchaře patřila účast na pravidelných diecézních shromážděních Moravské diecéze. Na těchto diecézních shromážděních měl I. Kuchař vždy za úkol podávat organizační a jednatelskou zprávu o stavu církve. Rukama I. Kuchaře procházela též běžná agenda slovenské a karpatoruské duchovní správy, řízené v té době prostřednictvím Moravské diecéze. Kromě těchto úkolů zastával ještě například funkce ideového vedoucího organizací mládeže Církve československé a byl činný též jako inspektor náboženské výuky na školách.

Innocenc Kuchař dokázal i při této práci nalézt čas na duchovenskou činnost, kterou mohl vykonávat v místě svého hlavního působiště, protože diecézní rada úřadovala v prostorách olomouckého Husova sboru na Nové ulici, kde byl ustanoven jako pomocný duchovní. Na stejném místě se nacházel i jeho služební byt. Měl tedy pro svou práci ideální podmínky. Dá se říci, že i přes některé těžkosti, vyplývající ze zhoršení hmotné situace Církve československé v době hospodářské krize, patřilo toto období k nejšťastnějším a nejúspěšnějším létům jeho života.

---

²¹⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 23. listopadu 1938, s. 104.

²¹⁹ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 230.

5. Innocenc Kuchař v období nacistické okupace a v poválečné době (do roku 1946)

Když dnes hodnotí Církev československá vystupování svých věřících za nacistické okupace, připomíná v prvé řadě hrdinství známých osobností, které se zároveň hlásily k jejím věřícím. Protože za komunistické totality, která dlouhá léta formovala jednostranný obraz života v Protektorátu, se informace o náboženských záležitostech potlačovaly, nevešly zmínky o příslušnosti těchto osobností k církvi po dlouhá léta do širšího povědomí. Typickým příkladem takové známé osobnosti je medik Jan Opletal, který 11. listopadu 1939 podlehl svému zranění jako účastník studentských demonstrací v Praze konaných u příležitosti výročí 28. října téhož roku. Informace o jeho členství v mládežnické organizaci Církve československé i o odvaze Jaroslava Krejčárka, československého faráře v Praze na Novém Městě, který vedl známý Opletalův pohřeb, se i dnes v obecném historickém povědomí prosazuje jen těžko. K dlouhodobým trestům v koncentračních táborech a věznicích pak bylo odsouzeno i dvaatřicet československých duchovních, z nichž sedm bylo umučeno. Další věřící Československé církve nalezneme v protektorátním období nejen v domácím odboji, ale i v cizině, jak mezi letci v bitvě o Británii, tak i mezi vojáky, bojujícími v československé jednotce na východní frontě u Sokolova v součinnosti se sovětskou armádou.²²⁰

Všechny takové případy jistě svědčí o osobní odvaze, vlastenectví i možná o pevné víře zmíněných osob. Osobní vlastnosti, získané jistě též působením Církve

---

²²⁰ JINDRA, Martin: *Odbojová činnost a perzekuce příslušníků Církve československé (husitské) během okupace*. In: *Církev československá husitská v odboji za 2. světové války*. Praha 2010, s. 8–16.

československé, jim umožnily v těžkých životních zkouškách obstát se ctí, ale nejednalo se o odboj, který by organizovala církev jako náboženské společenství. Realita vnitřního života církve byla spíše příběhem o postupném omezování jejích aktivit ze strany protektorátních úřadů, které si byly moc dobře vědomy jejího ideového zakotvení v demokratické společnosti samostatného československého státu, tedy v prostředí, jehož odkaz se snažily co nejdříve potlačit. Od roku 1940 nemohla Církev českomoravská, jak zněl její tehdejší vnucený název, konat církevní sněmy. Nacisté také nepovolili provést volbu nového patriarchy, a tak v roce 1942 po smrti patriarchy Gustava Adolfa Procházky byl funkcí správce církve pověřen nejstarší z členů jejího biskupského sboru, ostravský biskup Ferdinand Stibor, který vykonával tento úřad až do obnovení Československa v roce 1945.²²¹

Pod tlakem protektorátních úřadů musela Církev českomoravská přijímat některá opatření, zaměřená k omezování vlastní aktivity a směřující proti duchu svého dosavadního působení. Ani činnost moravské diecézní rady nebyla v tomto směru výjimkou. Z jejích úředních kroků, na jejichž přípravě i realizaci se významně podílel Innocenc Kuchař jako diecézní tajemník, můžeme vyčíst způsob, jakým mašinérie nacistické moci postupně ovlivňovala život církve.

5. března 1940 vydal Innocenc Kuchař jako tajemník diecézní rady a generální vikář spolu s biskupem Stejskalem přípis, ve kterém sdělovali, že z nařízení Ústřední rady nesmějí být v souvislosti s devadesátým výročím narození prvního československého prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka v březnu konány žádné veřejné oslavy, přednášky či bohoslužby. Dále je v přípise zdůrazněno, že je

---

²²¹ *90 let Církve československé husitské*. Praha 2010. s. 81–82.

třeba těchto pokynů bezpodmínečně dbát a není dovoleno je jakkoliv obcházet.²²² Na zasedání diecézní rady 4. září 1940 bylo vzato na vědomí, že při oznamování duchovních zemskému úřadu je nutno prokázat jejich árijský původ.²²³

13. září 1940 vydala Diecézní rada opět přípis, ve kterém se sdělovalo, že z nařízení Policejního ředitelství nesmějí být v souvislosti s výročním úmrtí Tomáše Garrique Masaryka v září konány žádné veřejné vzpomínkové akce vztahující se k zesnulému.²²⁴ Téhož dne bylo zveřejněno nařízení Ústřední rady, ve kterém se velmi důtklivě připomíná všem zaměstnancům církve, kteří mluví k lidu, aby se pečlivě vystříhali všeho, co by jakkoli mohlo být vykládáno jako politicky nepříznivé. K tomu Ústřední rada nařizuje, aby každý veřejný projev byl předem od každého řečníka zapsán, připsáno datum promluvy a tato promluva vzata s sebou na místo projevu. I tento přípis, stejně jako předchozí, nesl v Moravské diecézi podpisy Innocence Kuchaře spolu s biskupem Stejskalem.²²⁵

11. března 1941 dokonce I. Kuchař spolu s biskupem Stejskalem museli podepsat dokument, ve které se oznamovalo, že na základě výnosu Ministerstva školství a národní osvěty je nutné, „aby se zaměstnanci Církve českomoravské vystříhali styku se židy a omezili kontakt jen na nezbytně nutný vyplývající z výkonu jejich funkce.“²²⁶

---

²²² Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 1847, z 2. 3. 1940.

²²³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 4. září 1940, s. 127.

²²⁴ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 8903/40, z 13. 9. 1940.

²²⁵ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 8903/40, z 13. 9. 1940.

²²⁶ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 496, z 25. 1. 1941.

Důrazné upozornění z 9. února 1942, nesoucí též podpis Innocence Kuchaře jako tajemníka Diecézní rady, ukládalo duchovním Církve českomoravské, kteří by našli předměty tajné povahy (letáky, plakáty, fotografie, tiskoviny), že je musí neprodleně odevzdat na nejbližším místě, kde sídlí „tajná státní policie“, tedy nechvalně známé „Gestapo“. Zde museli současně oznámit nejbližší okolnosti nálezu.²²⁷

Dramatickou dobu po atentátu na říšského protektora Heydricha připomíná přípis z 5. června 1942. Ústřední rada církve českomoravské sděluje, že v souvislosti s úmrtím Reinharda Heydricha budou na všech budovách Církve českomoravské vyvěšeny říšské a protektorátní vlajky nebo smuteční prapory, spuštěné na půl žerdi. Vedoucí náboženských obcí jsou odpovědní za provedení všech opatření, která jsou či budou učiněna ať rozhlasem, tiskem nebo úředními oběžníky. I tento přípis nese podpisy I. Kuchaře jako tajemníka Diecézní rady spolu s biskupem Stejskalem.²²⁸

Ústřední rada pak 11. června 1942 sdělovala, že duchovní Církve českomoravské musí vykonat povinné zkoušky z němčiny. Atmosféru tehdejší represe dokumentovalo i nařízení, že v době výjimečného stavu nesmějí civilisté konat veřejná církevní shromáždění a slavnosti pod širým nebem ani bohoslužby mimo bohoslužebnou místnost. Duchovní mají také dbát, aby se před sbory netvořily hloučky věřících.²²⁹ Komplex rafinovaných opatření byl doplněn i akty národnostního útlaku. Téhož dne na základě výzvy Ministerstva vnitra vydal například biskup Stejskal spolu s Innocencem Kuchařem jménem Diecézní rady přípis, oznamující, že všechny nápisy na církevních budovách musí být dvojjazyčné,

---

²²⁷ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 1125, z 9. 2. 1942.

²²⁸ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 4813/42, z 5. 6. 1942.

²²⁹ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 4890/42, z 11. 6. 1942.

tedy i ty, které jsou provedeny na umělecky řešených plochách. V případě, že nebylo možno z technických příčin realizovat dvojjazyčné nápisy, musely být dosavadní jednojazyčné bez průtahu odstraněny.²³⁰

Uvedené opatření zjevně překročilo únosnou hranici, a tak Ministerstvo vnitra stanovilo svým výnosem z 19. července 1942, že nápisy na kostelích a v kostelích, které nemají charakter orientační, nýbrž mají náboženský obsah, nemusí být dvojjazyčné. Totéž platilo i o nápisech, které „jsou neodlučitelnou součástí uměleckého náboženského díla, avšak ani v těchto nadpisech se nesmějí vyskytovat slova a výrazy, které odporují dnešním státoprávním poměrům.“ Tuto „potěšující“ zprávu sdělil farářům Innocenc Kuchař přípisem z 24. září 1942.²³¹

Aby si však faráři nemysleli, že mocenská mašinérie polevila ve svém tlaku, ozvalo se pro změnu Ministerstvo školství. V jeho nařízení, zaslaném I. Kuchařem farním úřadům 24. října 1942, bylo stanoveno, že během války nebude nadále přípustné žádat o schválení nových náboženských obcí, změn obvodů a systematizace nových míst. Církev tedy již nesměla až do konce války zřizovat nové náboženské obce.²³² Přípis též obsahoval sdělení, které pod záminkou šetření energetickými surovinami nebylo asi ničím jiným, než šikanou! S okamžitou platností tu byl vydán zákaz vytápění veřejných míst a kanceláří, tedy i sborů a kanceláří Církve českomoravské.²³³

8. prosince 1942 vydal Innocenc Kuchař jako tajemník diecézní rady přípis, obsahující nařízení Zemského úřadu v Brně, které na základě výnosu ministerstva

---

²³⁰ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 488/42, z 11. 6. 1942.

²³¹ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 5700/42, z 2. 7. 1942.

²³² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 30. září 1942, s. 148.

²³³ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 7192/42, z 24. 10. 1942.

vnitru stanovuje, že všechny listiny, jež obvykle slouží k průkazným úkonům, se budou vyhotovovat pouze německy nebo německo-česky. Zápisy z matrik lze provádět, jde-li o německé matriky, pouze německy, jde-li o české matriky, tak německo-česky, pokud není žádáno výhradně o zápis v německém jazyce. Bylo zde také výslovně stanoveno, že při dvojjazyčných zápisech náleží německému jazyku vždy přednost.²³⁴

Protektorátní byrokracie fungovala až do posledních chvil Třetí říše. Ještě 6. února 1945 zprostředkoval Innocenc Kuchař farním úřadům výnos Ministerstva školství, vydaný po dohodě s Ministerstvem vnitra, týkající se vyvěšování vlajek na církevních objektech a zvonění církevními zvony. Církevním úřadům se přikazuje, aby dle předpisů, platných pro území Třetí říše, zabezpečily na požádání vyzvánění církevními zvony také při mimocírkevní vzpomínce na hrdiny nebo při pohřebních slavnostech.²³⁵

Období protektorátu však přes všechnu svou zlovolnost a absurditu nebylo vytrženo z kontextů běžných životů pamětníků těchto událostí. Pokud se člověk nestal obětí přímé represe, žil i nadále svůj všední život, který byl nepřírozenými podmínkami pouze deformován. Innocenci Kuchařovi přibývaly i v této době nové pracovní povinnosti, řešil se jeho kariérní růst, jeho dcery postupně dospívaly. Vraťme se nyní zpět na počátek čtyřicátých let a sledujme, s jakými úkoly si v průběhu nacistické okupace musel poradit.

Církev československá věnovala v období protektorátu zvýšenou pozornost zejména otázkám katecheze a pastorače, které zároveň souvisely s problémy

---

²³⁴ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přepis Diecézní rady Olomouc č. j. 9869/42, z 8. 12. 1942.

²³⁵ Náboženská obec CČS(H) v Olomouci, Registratura Náboženské obce v Husově sboru v Olomouci, Rada starších – korespondence 1945, inv. č. 11/I. C kart 10 a

personálního zabezpečení výkonu duchovenské služby. Výjimkou nebyla ani Moravská diecéze. Na zasedání diecézní rady 4. září 1940 bylo usneseno, aby na všech školách v diecézi prováděl inspekce výuky náboženství I. Kuchař jako generální vikář a tajemník diecézní rady, jenž měl v této činnosti zároveň zastupovat biskupa Stejskala jako vrchního inspektora.²³⁶

Ústřední rada v Praze společně s diecézní radou olomouckou se v roce 1941 rozhodla uspořádat kurz pro výchovu ideových instruktorů mládeže Církve českomoravské v Diecézích moravské a slezské ve dnech 14. a 15. dubna 1941. Organizací a vedením kurzu byl pověřen Innocenc Kuchař jako ideový sekretář mládeže Církve českomoravské.²³⁷

V roce 1942 se v Církvi českomoravské řešila otázka jáhenská, která souvisela s doplňováním stavu duchovenského sboru. Možnosti jeho doplňování byly omezeny vzhledem k uzavření českých vysokých škol, které znemožňovalo získat plné teologické vzdělání, které bylo potřebné jako kvalifikační předpoklad pro kněžské svěcení. Nedostudovaní bohoslovci i dosavadní jáhnové si však mohli doplnit své vzdělání v pololegálních kurzech, organizovaných církví. I. Kuchař byl požádán, aby k této problematice vypracoval své dobrozdání.²³⁸

Kuchařovo vyjádření z 29. dubna 1942 bylo adresováno Ústřední radě. Innocenc Kuchař v něm popsal situaci v Moravské diecézi: „Potřeba jáhnů v církvi českomoravské byla akutní v době, kdy se jevil značný nedostatek duchovních. Tito nemohli dobře zvládnout rozsáhlé obvody náboženských obcí. Značný počet

---

²³⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933 – 1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 4. září 1940, s. 127.

²³⁷ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci; Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přepis Diecézní rady Olomouc č. j. 496, z 25. 1. 1941.

²³⁸ *90 let Církve československé husitské*. Praha 2010. s. 81–82.

církevních funkcí na různých místech farnosti vyžadoval pomocníků, jimiž byli jáhnové. Tito dle církevního ustanovení mohli konat všechny církevní funkce mimo sňatků. Také mohli konat tzv. jáhenské bohoslužby. V začátcích církve, kdy lid sám viděl, že duchovní není s to, aby na vše stačil sám, spokojovaly se náboženské obce s konáním jáhenských bohoslužeb. Když však duchovních přibývalo a když sít středisek náboženských obcí houstla, byly jáhenské bohoslužby odmítány. Z těchto důvodů stávající jáhnové, jimiž byli většinou učitelé náboženství a učitelé laici, přestali konat bohoslužby a další církevní funkce. Z uvedeného vidno, že otázka jáhnů v moravské diecézi byla zlikvidována sama sebou. Budiž proto setrváno na tom stanovisku, že jáhenství v církvi českomoravské bude pro budoucnost udělováno jen kandidátům kněžství jako jeho předstupeň. Co se týče stávajících jáhnů, zdůrazňuji, že k nim má církev povinnost, a to nejen pro práci, kterou vykonali, ale i povinnost morální vzhledem k jejich další existenci. Proto buďtež ve službách církve ponechání a budiž jim eventuálně umožněno, aby byli po doplnění studií a po příslušných zkouškách zřízeni na duchovní.“²³⁹

Personální otázky představovaly důležitou součást Kuchařovy práce i v následujících letech, jak je patrné z faktu, že se Innocenc Kuchař 5. dubna 1944 stal členem platové komise, která se měla zabývat úpravami mezd duchovních.²⁴⁰

Druhá polovina roku 1944 a ještě více počátek roku 1945 dávaly tušit, že nacistická okupace již nebude mít dlouhého trvání. Církev českomoravská jednak hledala inspirační zdroje pro svou další existenci v reminiscencích na dobu svého

---

²³⁹ ZAO, pobočka Olomouc fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

²⁴⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 5. dubna 1944, s. 161.

rozvoje, jednak připravovala organizační opatření pro předpokládaný chaos na sklonku války.

Předzvěstí lepších časů byla slavnostní schůze k 25. výročí založení církve, uskutečněna v Husově sboru 9. ledna 1945, na které měl I. Kuchař spolu s biskupem Stejskalem proslov.²⁴¹ O tom, že se blíží dramatické vyvrcholení pádu Třetí říše, nikdo nepochyboval. Také Innocenc. Kuchař vydal 6. února 1945 přípis, ve kterém diecézní rada žádala jednotlivé farní úřady, aby jí poslaly do konce února toho roku matriční duplikáty za rok 1944. Tato lhůta byla stanovena pro vážnost doby a pro nutnou bezpečnost úkrytu. V dokumentu bylo dále stanoveno, že všichni duchovní, kteří jsou ustanovení v duchovní správě, nesmí opustit svou farnost bez povolení nadřízených úřadů.²⁴²

Innocenc Kuchař musel v této kritické době dbát i na další potřeby náboženských obcí, i když se jednalo o zdánlivé maličkosti. 6. února 1945 například farním úřadům oznámil, že diecézní rada požádala Svaz pro obchod s vínem v Praze o přiděl mešního vína na rok 1945. Svaz žádosti vyhověl. Faráři byli odpovědní Diecézní radě, že jim mešní víno vystačí do přidělu pro příští rok 1946.²⁴³

Na jaře roku 1945 se fronta nezadržitelně blížila k Olomouci. Olomouc spolu s celou střední Moravou se v závěrečné fázi osvobozovacích bojů se ocitly ve významném strategickém postavení. Při svém ústupu se zde totiž začaly soustřeďovat početné jednotky německé armády a velení sovětské armády se je rozhodlo v prostoru Olomouce obklíčit vojsky 2. a 4. ukrajinského frontu. Vzhledem

---

²⁴¹ Náboženská obec CČS(H) v Olomouci, Registratura Náboženské obce v Husově sboru v Olomouci, Rada starších – korespondence 1945, 1 – 7/II B 10 a.

²⁴² Náboženská obec CČS(H) v Olomouci, Registratura Náboženské obce v Husově sboru v Olomouci, Rada starších – korespondence 1945, inv. č. 11/I. C kart 10 a.

²⁴³ Náboženská obec CČS(H) v Olomouci, Registratura Náboženské obce v Husově sboru v Olomouci, Rada starších – korespondence 1945, inv. č. 11/I. C kart 10 a.

k silnému odporu Wehrmachtu se však postup sovětské armády zpožďoval. Fronta proto postoupila k Olomouci až v prvních květnových dnech a celé město bylo osvobozeno teprve 8. května 1945.²⁴⁴

Osvobození od nacistické okupace sice odstranilo mnohé hrozby, avšak brzy se ukázalo, že v poválečném Československu číhají pod kulisou vítězství nová nebezpečí. V důsledku rozhodnutí Ústřední národní správy Církve československé, která zahájila svoji činnost již v polovině května roku 1945 za účelem očisty církve od nespolehlivých osob, byl Innocenc Kuchař spolu s řadou dalších funkcionářů církve poslán bez zkrácení platu na mimořádnou dovolenou. Tento krok zdůvodnila Ústřední národní správa prohlášením, že takto postižené osoby „... buďto byly účastny na nedemokratické správě církve, nebo byly se starým režimem ve vedení církve spojeny vztahy názorovými, nebo zájmy osobními.“ Ve funkci diecézního tajemníka nahradil přechodně I. Kuchaře profesor náboženství Rostislav Libíček.²⁴⁵ O významu Ústřední národní správy a širších souvislostech její činnosti ještě podrobněji pohovoříme v závěru této kapitoly.

Innocenc Kuchař zjevně dokázal svoji činnost za okupace ve funkci moravského diecézního tajemníka před Ústřední národní správou obhájit. Z dokumentu, vydaného Kuchařovi kanceláří Diecézní rady Církve československé v Olomouci 26. července 1945 vyplývá, že již v této době opět vykonával alespoň některé své funkce. Zmíněný dokument potvrzoval, že z důvodu revize matrik všech farních úřadů v moravské diecézi potřebuje I. Kuchař k vykonávání této funkce nezbytně kolo, které bylo možno získat v této době jen výjimečně, například

---

²⁴⁴ Olomouc. *Malé dějiny města*. Olomouc 2002, s. 266–268.

²⁴⁵ HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 79; HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*. Praha 2007, s. 298–299.

z německých konfiskátů. Toto vyjádření bylo zároveň typické pro situaci, následující bezprostředně po osvobození, jež se vyznačovala přechodným materiálním nedostatkem nahrazovaným nadšenou aktivitou.²⁴⁶

Synoda duchovenstva Moravské diecéze, konaná v Olomouci dne 20. listopadu 1945, bilancovala činnost diecéze v průběhu nacistické okupace.²⁴⁷ Innocenc Kuchař zjevně svoji činnost, vykonávanou v tomto těžkém období, obhájil i před tímto diecézním grémiem, protože zasedání diecézní rady 15. prosince 1945 jej ve funkci diecézního tajemníka potvrdilo a stanovilo, že může podepisovat úřední spisy, účastnit se schůzí Diecézní rady s hlasem poradním a konat zápisy o schůzích.²⁴⁸ Téhož dne zároveň Diecézní rada rozhodla o tom, že se Innocenc Kuchař stává členem prezidia, které bylo pomocným a výkonným orgánem Diecézní rady a připravovalo spisy pro její plenární zasedání.²⁴⁹ V březnu roku 1946 I. Kuchař obdržel za svou práci tajemníka Diecézní rady 3 000 Kč jako renumeraci za rok 1945.²⁵⁰

Soubor opatření, přijatých Moravskou diecézní radou v prvních letech po obnovení samostatného československého státu, měl výrazně pastorační charakter. Zabýval se nejen aktuálními otázkami pastorační práce členů církve, migrujících do pohraničí, nejen organizací katecheze na školách, ale i koncepčními plány rozdělení Moravské diecéze na menší organizační celky za účelem pružnější a intenzivnější duchovní správy.

---

²⁴⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

²⁴⁷ Náboženská obec ČČS(H) v Olomouci, Registratura Náboženské obce v Husově sboru v Olomouci, Rada starších – korespondence 1945, inv. č. 11/I. C kart 10 a.

²⁴⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 15. prosince 1945, s. 169.

²⁴⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 15. prosince 1945, s. 170.

²⁵⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 3 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 11. března 1946, s. 178.

1. října 1945 byl I. Kuchařem vydán přípis, ve kterém Diecézní rada žádala, aby každý farní úřad vedl v patrnosti příslušníky Církve československé, kteří se odstěhovali do pohraničí, a aby vždy za čtvrt roku poslal jmenný seznam těchto věřících tomu farnímu úřadu, do jehož obvodu se dotyční odstěhovali. Farní úřady v pohraničních náboženských obcích pak Diecézní rada žádala, aby věnovaly novým příslušníkům svých náboženských obcí svědomitou péči, protože jinak by mohli být pro církve ztraceni.²⁵¹

Na zasedání diecézní rady 4. února 1946 bylo usneseno podat Ústřední radě návrh na rozdělení Moravské diecéze do dvou samostatných diecézí se sídly v Olomouci a v Brně. Spolu se stávající Ostravskou diecézí se sídlem v Ostravě tak měla být Morava rozdělena do celkem tří diecézí.²⁵²

Již 15. března 1946 pak Diecézní rada Církve československé opět ustanovila Innocence Kuchaře inspektorem náboženské výuky na měšťanských a středních školách v následujících městech a obcích: Bohuňovicích, Brodku, Bystročicích, Velké Bystřici, Kojetíně, Konici, Kroměříži, Lošticích, Olomouci, Olomouci – Hodolanech, Pěnčíně, Plumlově, Prostějově, Tovačově, Velkém Týnci a Zborovicích. Mimo to jej Diecézní rada potvrdila nejen ve funkci revizora matrik v náboženských obcích v uvedených lokalitách, ale i vrchní revizí matrik v celém obvodu Moravské diecéze Církve československé.²⁵³

Innocenc Kuchař 16. listopadu 1946 sdělil náboženským obcím, že se učitelé náboženství Církve Československé podle doporučení Ústřední rady mají, pokud

---

²⁵¹ Náboženská obec CČS(H) v Olomouci; Registratura Náboženské obce v Husově sboru v Olomouci, Rada starších – korespondence 1945, inv. č. 11/I. C kart 10 a.

²⁵² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 4. února 1946, s. 172.

²⁵³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

možno, účastnit učitelských konferencí škol, na nichž vyučují, protože se v nich rozhoduje o věcech, které se bezprostředně dotýkají církve: např. zařazení náboženství do rozvrhu či otázky symbolu Církve československé ve školách.²⁵⁴

V průběhu dramatických událostí nacistické okupace i konce války prožívaly své individuální osudy i ostatní členové Kuchařovy rodiny. Innocencovy dcery vyrostly, vystudovaly a postupně se osamostatňovaly. Jaroslava nastoupila do zaměstnání již v době okupace 27. července 1942.²⁵⁵ Později si našla životního partnera a 7. června 1947 s ním uzavřela sňatek.²⁵⁶ Libuše nastoupila do zaměstnání až v obnoveném samostatném československém státě 15. září 1945.²⁵⁷

Hodnocení činnosti Innocence Kuchaře za nacistické okupace odpovídá složitosti doby, v níž vykonával svoji funkci. Na jedné straně byl nucen podepisovat svým jménem nařízení, která byla v příkrém rozporu s charakterem křesťanského společenství, v němž pracoval. Na straně druhé se snažil čelit tlaku správních orgánů protektorátního režimu takovým způsobem, že využíval zbytek manévrovacího prostoru, jenž církvi zbýval, k promyšlené pastorační a katechetické práci, která prohlubovala duchovní rozměr jejího života. Díky síle charakteru a opatrnosti vzdoroval kolaboraci a v prvních poválečných dnech dokázal se ctí obhájit svoji činnost v době okupace.

Na konci druhé světové války v době agónie nacismu nebylo těžké podlehnout iluzi o budoucím spravedlivém sociálním uspořádání obnoveného

---

²⁵⁴ Náboženská obec ČČS(H) v Olomouci; Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přepis Diecézní rady Olomouc č. j. 8630/46, z 16. 11. 1946.

²⁵⁵ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

²⁵⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

²⁵⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

československého státu. Okupace však zatížila českou společnost mnoha nevyřízenými účty a křivdami. Snaha o jejich rychlé řešení v kombinaci s horečným úsilím o nápravu sociálních problémů zděděných z období předmnichovské republiky otupovala demokratické zpětné vazby, které by korigovaly následky použitých mimořádných opatření. Ani Církev československá nebyla v tomto směru výjimkou. Brzy po obnovení Československé republiky, 14. května 1945, byla výnosem Ministerstva školství a osvěty ustavena tzv. Ústřední národní správa Církve československé, která byla přechodně zřízená za účelem poválečné očisty a konsolidace církve.²⁵⁸

Ústřední národní správu tvořilo sedm členů pod předsednictvím PhDr. Miroslava Nováka, profesora Husovy čs. Bohoslovecké fakulty, který patřil k mladé generaci levicově orientovaných duchovních Církve československé. Je příznačné, že většina z ostatních členů tohoto uskupení později, v padesátých letech, opustila církev, aby si mohla budovat politickou kariéru ve strukturách tehdejšího totalitního režimu. S okamžitou platností od doby svého zřízení byla Ústřední národní správa pověřena vedením církve na místě jejích demokraticky volených orgánů. Je pravda, že demokratičnost volby starého vedení církve mohla být zpochybněna poukazem na mimořádné podmínky činnosti církve v době okupace. V každém případě však zavedení Ústřední národní správy nelze oddělit od politické situace v české společnosti, v níž v poválečné době sílila levicová orientace. Důkazem této teze je i fakt, že pět ze sedmi národních správců církve bylo členy Komunistické strany Československa.²⁵⁹

---

²⁵⁸ KAŇÁK, Bohdan: Olomouc. Husův sbor. Olomouc 2007, s. 9; HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 79.

²⁵⁹ HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 79, 82.

Zásahy Ústřední národní správy do života Církve československé lze shrnout zejména do několika opatření: zrušení protektorátního názvu Církve českomoravská a zavedení původního názvu Církve československá, pozastavení činnosti bývalé Ústřední rady a Diecézních rad, převedení jejich pravomocí na Ústřední národní správu, ustanovení prozatímních diecézních tajemníků a pověřenců Ústřední národní správy pro jednotlivé diecéze zodpovědných přímo národním správcům, zrušení instituce vikářů, potvrzení dosavadních rad starších na úrovni náboženských obcí s vyloučením pouze těch členů, kteří se provinili proti národní cti, přímá odpovědnost farářů za nerušený chod života svých obcí národním správcům, zrušení cenzury církevního tisku, zavedené Ústřední radou v roce 1944.²⁶⁰ Mnohé z uvedených zásahů sice měly v převratné době své opodstatnění, avšak zároveň umožňovaly vyhánění masarykovsky a benešovsky laděných demokratů z jejich pozic v církvi, což naznačovalo, jaká politická orientace získává v církvi největší vliv. Jak jsme již uvedli, týkala se tato nedůvěra národních správců i osoby Innocence Kuchaře.²⁶¹

Ústřední národní správa nebyla koncipována jako trvalá náhrada řádných řídicích orgánů církve a po osmi měsících svého působení se 9. ledna 1946 zodpovídala ze svých činů před účastníky II. sněmu Církve československé na jeho prvním zasedání. Většina sněmovníků pod vlivem celkové atmosféry v tehdejší společnosti hodnotila působení Ústřední národní správy kladně a vyslovila souhlas s výsledky její práce, ačkoliv na sněmu zazněly i kritické hlasy. Po ukončení její činnosti a převedení řídicích pravomocí zpět na Ústřední radu řešil II. sněm v první řadě otázku volby nového patriarchy a některých biskupů. V lednu roku 1946 došlo

---

²⁶⁰ HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*. Praha 2007, s. 299.

²⁶¹ HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 84.

zároveň k úpravě církevní ústavy ve věci statutu patriarchy. Tato hodnost přestala být doživotní a oddělila se od hodnosti biskupa pražské diecéze. V čele uvedené diecéze posléze stanul mladý teolog ThDr. Miroslav Novák, který se prosadil právě díky svému působení v čele národních správců.²⁶²

Na prvním zasedání byla též přijata rezoluce věroučného sněmovního výboru z 10. ledna 1946, která potvrzovala orientaci církve směrem k biblické teologii, tedy trend směřující k biblickým základům křesťanské víry, který převážil v průběhu těžkého období okupace. Na druhém zasedání sněmu v červnu téhož roku pak byla provedena volba nového patriarchy církve, v pořadí již třetího, kterým se stal Prof. ThDr. František Kovář.²⁶³

V důsledku těžké nemoci nemohl již biskup Stejskal v polovině roku 1946 vykonávat své pracovní povinnosti. Na jeho chronickém onemocnění srdce se zřetelně podepsaly kruté roky nacistické okupace i koneckonců činnost Ústřední národní správy. Diecézní rada proto na svém zasedání 12. července 1946 jmenovala správcem diecéze faráře Františka Sedláčka.²⁶⁴ Biskup Stejskal pak zemřel dne 18. září 1946 raněn mrtvicí. Pohřební obřad proběhl 22. září v Olomouci. Pohřbu byl přítomen i patriarcha Kovář.²⁶⁵ Moravská diecéze stála znovu před úkolem zvolit si nového biskupa. Výsledek biskupské volby měl i zásadní význam pro další působení Innocence Kuchaře v ústředním orgánu Moravské diecéze Církve československé v závěrečné fázi jeho kariéry.

---

²⁶² HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 88, 94–97.

²⁶³ HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*. Praha 2007, s. 313–314; *Od Husa k dnešku. Výstava k 90. Výročí Církve československé husitské*. Praha 2010, s. 33.

²⁶⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 7 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 12. července 1946, s. 192.

²⁶⁵ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 9 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 22. září 1946, s. 197.

6. Závěr Kuchařovy kariéry za episkopátu Bohumíra

Cigánka a poslední léta jeho života po odchodu do důchodu

Krátce po smrti bývalého moravského biskupa Josefa Rostislava Stejskala byly zahájeny kroky k volbě jeho nástupce. Na zasedání diecézní rady 22. září 1946 bylo stanoveno, aby se synoda duchovních Moravské diecéze konala v sobotu 9. listopadu 1946 a aby diecézní shromáždění, které by zvolilo nového biskupa, proběhlo v neděli 10. listopadu v Husově sboru v Olomouci. Diecézní rada také jednala o případné změně sídla diecéze i biskupa, usnesla se však v této věci o zachování daného stavu. Poté byla zahájena rozprava o biskupských kandidátech. Patriarcha František Kovář, který byl na zasedání diecézní rady také přítomen, zdůraznil, že by v zájmu diecéze a duchovenstva bylo, aby olomoucký biskup vzešel z kandidátů, tvořených duchovními z jiných diecézí. Patriarcha poté navrhl jména tři takových kandidátů. Jednalo se o královehradeckého biskupa Jana Tabacha a dva faráře, Františka Cochlára a Bohumíra Cigánka. Ačkoliv už tehdy bylo nejčastěji zmiňováno jméno Bohumíra Cigánka, nedošlo zatím v této věci k úplné shodě.²⁶⁶

Po synodě duchovních 9. listopadu 1946 proběhlo nové kolo jednání diecézní rady o vhodných kandidátech na biskupa. Na schůzi se opět dostavil patriarcha Kovář. Jednání se vleкло, protože určitá skupina voličů prosazovala do biskupské funkce dosavadního správce diecéze Františka Sedláčka, který byl znám svými levicovými názory. Za Bohumírem Cigánkem stáli naopak zastánci tradiční církevní demokratické linie. Rozhodování bylo těžké a jako v malé kapce vody se v něm

---

²⁶⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 9 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 22. září 1946, s. 197.

zrcadlila složitost tehdejší celospolečenské volby mezi „demokracií“ třídní a demokracií liberální. Oba kandidáti totiž patřili k zakladatelské generaci kněží Československé církve, vzešlých z římskokatolického prostředí, kteří osvědčili svoje kvality v předchozí těžké době. F. Sedláček byl vězněn v Buchenwaldu²⁶⁷ a B. Cigánek téměř položil svůj život v Pražském povstání v roce 1945.²⁶⁸ B. Cigánek byl dokonce členem poradního orgánu Ústřední národní správy, který ovšem neměl rozhodovací pravomoc.²⁶⁹ Ve srovnání obou kandidátů byl B. Cigánek pro svou nestrannost považován za silnější záruku spravedlivého řízení diecéze, než jeho protikandidát. Téhož názoru byl i Innocenc Kuchař.²⁷⁰

Innocenc Kuchař, který přes svůj počáteční ostych vystoupil jako Sedláčkův protikandidát, též posléze otevřel cestu ke zvolení B. Cigánka moravským biskupem. V momentě, kdy Sedláček váhal, protože nezískal jednoznačnou podporu voličů, jej nakonec přesvědčil o odstoupení z kandidatury poté, co sám odstoupil.²⁷¹ Na diecézním shromáždění 10. listopadu 1946 byl tak po dosažení shody oprávněných voličů zvolen biskupem moravské diecéze PhDr. Bohumír Cigánek, který dosud působil jako farář ve Zbraslavi u Prahy.²⁷²

Ve zpětném pohledu nám může připadat předvolební boj biskupských kandidátů, naplněný různými triky zastupitelské demokracie, úsměvný, protože ve druhé polovině čtyřicátých let již byly v pohybu procesy, které manipulovaly celou

---

²⁶⁷ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 124 a dál.

²⁶⁸ KAŇÁK, Bohdan: *PhDr. Bohumír Cigánek (1874–1957). Málo známý moravský biskup Církve československé husitské*. In: Olomoucký archivní sborník, 5, 2007, s. 165–168.

²⁶⁹ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 92.

²⁷⁰ Osobní pozůstalost M. Kaňáka, (ve vlastnictví rodiny Kaňákovy), *Dopis I. Kuchaře prof. dr. Miloslavu Kaňákovi ze dne 10. 11. 1946*.

²⁷¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 10 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 9. listopadu 1946, s. 201–202.

²⁷² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 11 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 10. listopadu 1946, s. 203.

československou poválečnou společností. Církev československá hrála v té době jen roli dílčí součásti velkého zápasu o demokracii. Tento zápas byl v prostředí církve patrný především v usneseních jejího II. sněmu, v nichž se zvláštním způsobem prolínal důraz na svobodu víry se zřetelem radikálně sociálním.²⁷³

Na venek se zdálo, že na třetím zasedání II. sněmu v květnu roku 1947 mělo prvořadou důležitost sněmovní usnesení *Základy řádu duchovní péče*, určené pro misijní působení církve, které podávalo podrobné směrnice zejména pro náboženskou výchovu v rodinách, ve škole, pro duchovní péči o děti a mládež mimo školu i pro další formy pastorace.²⁷⁴ Ve skutečnosti však další směřování církve v té době spíše vystihoval další sněmovní dokument *Církev československá o dnešní výstavbě národní společnosti*, který byl přijat jako reflexe doby. V něm se církev na jedné straně nebránila připravovaným společenským změnám pro jejich předpokládaný sociálně etický dopad, na straně druhé však vyslovila varování, že: „na aktivizaci dokonalejšího řádu v národní pospolitosti by nestačili lidé od Boha odvrácení.“ V těchto protikladech se již skrytě projevovalo střetávání vlivu dvou skupin církevních pracovníků – jedné, spjaté s demokratickými hodnotami, a druhé, vstřícné k silám, připravujícím pod radikálními sociálními hesly únorový převrat v roce 1948.²⁷⁵

Po stránce běžné církevní správy se ovšem začal život Církve československé zdánlivě vracet do předválečných kolejí. Na území Moravy a Slezska vznikaly nové náboženské obce nejen v pohraničních oblastech, které byly znovu osídleny českými obyvateli z vnitrozemí, ale i v jiných lokalitách Moravské a Slezské diecéze, kde

---

²⁷³ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 9.

²⁷⁴ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 95.

²⁷⁵ HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*. Praha 2007, s. 318 – 320.

k tomu byly vhodné podmínky. Na území těchto diecézí tak byly mezi lety 1945–1951 nově vytvořeny náboženské obce v Šumperku, Hanušovicích, Krnově, Rýmařově, Jeseníku, Bruntále, Moravské Třebové, Šternberku, Karviné a Vítkově. V Diecézi brněnské, o jejímž vzniku ještě bude řeč, byly v roce 1951 založeny náboženské obce v Brně-Maloměřicích, Břeclavi, Bučovicích, Dobroníně, Moravském Krumlově, Náměšti nad Oslavou, Světlé nad Sázavou, Svitavách, Tišnově a Třešti.²⁷⁶

Na Slovensku se však po válce působení Církve československé v původním rozsahu nepodařilo obnovit. Státní úřady zde sice později činnost Církvi československé přímo nezakázaly, ale svou pasivitou bránily jejímu obnovení na úroveň předválečného stavu.²⁷⁷

V důsledku uvedených územních změn zasedání diecézní rady 10. února 1947 navrhlo, aby se upravily hranice příslušných náboženských obcí. Na složení komise zvolené diecézní radou, která se úpravami hranic měla zabývat, bylo zřejmé, že Innocenc Kuchař zatím setrval ve funkci diecézního tajemníka i po nástupu nového biskupa. Kromě biskupa Cigánka totiž v komisi pracoval též I. Kuchař ve své tajemnické funkci. Tato komise měla jednotlivé návrhy prostudovat a připravit pro schůzi diecézní rady.²⁷⁸

---

²⁷⁶ Náboženská obec CČS(H) ve Velkém Týnci, Registratura Náboženské obce Velký Týnec, Rada starších, Korespondence sign. 1/II C, přípis Diecézní rady Olomouc č. j. 8630/46, z 16. 11. 1946; Náboženská obec CČS(H) v Šumperku, Registratura Náboženské obce Šumperk, *Úřední věstník církve československé*, ročníky 1947–1951.

²⁷⁷ *Od Husa k dnešku – Výstava k 90. Výročí Církve československé*. Praha 2010, s. 20–21.

²⁷⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 9 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 10. února 1947, s. 216.

Další agenda diecézní rady z let 1947 a 1948 obsahuje typické dobové reálie, k nimž patřila informace Ústřední rady o přidělení konfiskovaného majetku církvi²⁷⁹, nebo opětovné rozdělení Moravské diecéze na okrsky.²⁸⁰ Počátek zlověstných padesátých let se ohlásil 16. ledna 1950 zprávou, přednesenou biskupem Cigánkem na zasedání diecézní rady, že se při Ústřední radě církve se zřizuje nový referát, který bude kádrovat duchovní.²⁸¹

Ve zkoumaných dokumentech se nám podařilo zjistit i několik drobných údajů o osobním životě Innocence Kuchaře na konci čtyřicátých let, přímo v době velkých společenských proměn. V roce 1948 bydlel například I. Kuchař ve Veleslavínově ulici č. 16 v Olomouci.²⁸² V roce 1949 pak Innocenc Kuchař vydělával jako diecézní tajemník na svou dobu značnou částku ve výši 6 027 Kč měsíčně.²⁸³

Přelom čtyřicátých a padesátých let však nebyl v Církvi československé poznamenán pouze negativními událostmi. Tato doba přinesla i jedno pozitivum, spočívající v nástupu žen – farárek do duchovenské služby. První ženy, které vstoupily do duchovenské služby Církve československé, získaly většinou teologické vzdělání jako učitelky náboženství a laické kazatelky. Kněžským svěcením žen v tak velkém měřítku projevila Československá církev svou názorovou otevřenost a

---

²⁷⁹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 9 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 10. února 1947, s. 218.

²⁸⁰ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 6 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 1. září 1947, s. 229. Okrsky měly svá sídla v Olomouci, Přerově, Zábřehu, Brně, Bzenci a v Třebíči.

²⁸¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 16. ledna 1950, s. 302.

²⁸² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 104, inv. č. 741, 1920–1948.

²⁸³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc, Innocenc Kuchař, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

získala v této oblasti snad světový primát. Podíl žen na duchovenské práci v církvi se v následujících letech stále zvyšoval.²⁸⁴

Otázka svěcení žen nezůstala nepovšimnuta ani v Moravské diecézi. Na zasedání diecézní rady 13. ledna 1947 proběhla diskuze o svěcení žen na duchovní Církve československé, v níž bylo usneseno, aby tato věc byla předložena k vyřešení církevnímu sněmu a sněmovní delegáti ji učinili předmětem jednání ve schůzích rad starších. Innocenc Kuchař konstatoval, že v případě svěcení žen na kněze mají být zatím ustanovovány v katechetské a sociální službě. Pro Moravu přicházely v úvahu tři kandidátky pro katechetskou službu, které v případě sňatku musely mít souhlas nadřízených církevních úřadů.²⁸⁵ Na konci roku 1948 pak vzalo zasedání diecézní rady na vědomí, že katechetský dorost bude nadále doplňován i z žen – duchovních.²⁸⁶ Již v říjnu 1949 biskup Cigánek diecézní radě referoval o tom, že vysvětil na duchovní slečnu Boženu Zavadovou, která byla ustanovena od 1. října 1949 pomocnou duchovní v Brně.²⁸⁷

Zásadní zlom v dějinách poválečného Československa představoval únorový převrat v roce 1948. Proslov ministerského předsedy Gottwalda na pražském Staroměstském náměstí 21. února 1948, oznamující přijetí demise ministrů demokratických stran prezidentem Benešem, se stal spolu s pochmurnými pochody „lidových milicionářů“ na dlouhá léta symbolem vítězství diktatury nad demokracií. Nastolení totalitního režimu, jehož ideologie čerpala též ze zdrojů vědeckého

---

²⁸⁴ *Od Husa k dnešku. Výstava k 90. Výročí Církve československé husitské.* Praha 2010, s. 23.

²⁸⁵ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 13. ledna 1947, s. 211.

²⁸⁶ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 8 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 15. listopadu 1948, s. 266.

²⁸⁷ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 7 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 10. října 1949, s. 285.

ateismu, mělo pro život všech křesťanských církví v českých zemích fatální následky.²⁸⁸

Základní právní normou, upravující vztah státu a církve v podmínkách komunistické totalitní vlády, se stal v roce 1949 zákon č. 218/1949 Sb. o *hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem*. Tímto zákonem byl zaveden státní souhlas k výkonu duchovenské služby, který však znamenal vážné narušení demokratického rozhodování v církvi, neboť stát plně kontroloval výběr kandidátů do volených vedoucích funkcí. V tomto zákoně byl zároveň popřen princip společného řízení církve kněžími i laiky, protože stát považoval fakticky za partnery pro jednání pouze jím schválené kněze, kteří také nesli za svěřený úsek práce v církvi plnou odpovědnost především po stránce církevně politické a hmotné. Tento systém pronikal až na úroveň náboženských obcí, v nichž omezoval aktivitu farářů složitými schvalovacími procedurami, a rady starších jako orgány laické samosprávy proměňoval ve formální instituce.²⁸⁹ V roce 1949 vznikl také Státní úřad pro věci církevní a všechny církve se tak dostaly pod přímý tlak komunistické státní moci na dlouhých čtyřicet let. Za těchto podmínek si již nešlo ve věci odstranění biskupa Cigánka i diecézního tajemníka Kuchaře z jejich funkcí klást otázku, zda se na svých místech udrží, či zda odejdou. Otázka pouze zněla, kdy budou nuceni odejít a za jakých okolností k tomu dojde.²⁹⁰

Záznamy o úředních jednáních z let, bezprostředně následujících po roce 1948, již svědčily o promyšleném postupu totalitního státu proti církvím. Tento

---

²⁸⁸ HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 79; HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*. Praha 2007, s. 126.

²⁸⁹ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 98–99.

²⁹⁰ HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010, s. 79; HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo prof. Františka Kováře. Příběh patriarchy a učence*. Praha 2007, s. 114–115.

postup dokumentovaly jak zprávy o vládním návrhu církevních zákonů²⁹¹, či informace o zestátnění církevních matrik během roku 1949²⁹², tak i sdělení z téhož roku, že církve už nebude dávat kanonickou misi učitelům náboženství a že zkoušky učitelské způsobilosti budou se konat před státními orgány.²⁹³

Církev československá na Moravě byla ovšem v té době stále významným společenským činitelem, ovlivňujícím veřejné mínění. Bohumír Cigánek jako biskup pevného charakteru s výrazným národním cítěním a demokratickými zásadami, který se nenechal nikým manipulovat a mohl v tom smyslu ovlivňovat postoje věřících, byl mnohým trnem v oku. Od svého nástupu do biskupské funkce v roce 1946 musel řešit nepřiměřené množství problémů signalizujících střetávání politických sil před nástupem komunistické totality. V rozháraných poměrech poválečného období se proto snažil konsolidovat život církve. Nedokázal však zabránit politizaci života v náboženských obcích své diecéze.²⁹⁴

Mezi lety 1945–1948 se řada členů Církve československé v Olomouci začala orientovat na Československou stranu národně socialistickou a v radách starších obou velkých olomouckých náboženských obcí zaujala významná postavení řada vysokých stranických funkcionářů této strany. Zároveň se však mezi věřícími Církve československé také nacházela řada prominentních členů Komunistické strany Československa, včetně několika vysoce postavených funkcionářů krajského a okresního výboru této strany. Právě ti, v čele s předsedou Krajského akčního výboru

---

²⁹¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996 Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 5 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 14. června 1947, s. 255.

²⁹² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 1 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 17. ledna 1949, s. 271.

²⁹³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada ČČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 21. února 1949, s. 286.

²⁹⁴ KAŇÁK, Bohdan: *PhDr. Bohumír Cigánek (1874–1957). Málo známý moravský biskup Církve československé husitské*. In: Olomoucký archivní sborník, 5, 2007, s. 167–168.

Národní fronty Františkem Majtlem, iniciovali ustavení Akčního výboru příslušníků Církve československé v Olomouci, který se sešel 23. března 1948.²⁹⁵

Na této schůzi předseda akčního výboru František Bradáč vyzval biskupa Bohumíra Cigánka k okamžitému odstranění tajemníka Innocence Kuchaře z funkce a vyloučení sedmi členů Národně socialistické strany z rad starších.²⁹⁶ Ustavení akčního výboru při olomoucké diecézi Církve československé byl ojedinělý počin, který neměl obdobu v žádné církvi v tehdejší Československu. Olomoucký biskup Cigánek i patriarcha církve František Kovář v Praze na tento moment záhy upozornili Ústřední akční výbor Národní fronty v Praze. Ten vyzval Akční výbor příslušníků Církve československé v Olomouci k rozpuštění, což se vzápětí skutečně stalo.²⁹⁷

Žádost diecézního akčního výboru Krajskému akčnímu výboru Národní fronty, aby byl diecézní tajemník Innocenc Kuchař dán do penze, byla nicméně projednávána dne 23. srpna 1948 na poradě všech předsedů okrsků. Na biskupův dotaz, zda předsedové mají námítky proti činnosti diecézního tajemníka Innocence Kuchaře, odpověděli jednomyslně, že proti němu i jeho činnosti nic nemají. Biskup Cigánek si dále při inspekci v jednotlivých náboženských obcích Moravské diecéze vyžádal posudky farářů a předsedů rad starších. Neslyšel však jedinou konkrétní námítku proti službě diecézního tajemníka Kuchaře. Opíraje se o toto šetření jak u všech předsedů pastoračních okrsků, tak v jednotlivých náboženských obcích, žádal biskup zdvořile, aby Krajský akční výbor Národní fronty oznámil konkrétní případy, pro které by měl být diecézní tajemník Kuchař pensionován. Tímto administrativně

---

²⁹⁵ SCHULZ, Jindřich a kol.: *Dějiny Olomouce II.* Olomouc 2009. s. 313.

²⁹⁶ SOkA Olomouc, okresní národní výbor Olomouc, církevní referát, inv. č. 1441.

²⁹⁷ SCHULZ, Jindřich a kol.: *Dějiny Olomouce II.* Olomouc 2009. s. 313.

důsledným postupem zatím biskup Cigánek Innocence Kuchaře jako diecézního úředníka a svého spolehlivého spolupracovníka uhájil.²⁹⁸

Členové s nálepkou reakčních přívrženců Národně socialistické strany se až na výjimky souběžně ocitli na černých seznamech řady jiných akčních výborů a z veřejného i církevního života tak byli brzy vyloučeni. K takto označeným patřil též olomoucký farář Augustýn Jüngling, který v srpnu 1948 emigroval do Německa. Emigrace faráře Augustýna Jünglinga v roce 1948 a následný útěk jeho manželky se dvěma dětmi posloužily v roce 1950 totalitní justici jako záminka k zahájení vyšetřování údajných politických zločinů a k následnému rozpoutání procesu.²⁹⁹

V průběhu několika týdnů pak bylo zatčeno deset lidí, převážně členů Národně socialistické strany, kteří byli zároveň věřícími Československé církve. V politickém procesu zakončeném v únoru roku 1952 rozsudkem brněnského oddělení Státního soudu tak byli za vykonstruovanou protistátní činnost a špionáž, organizovanou údajně z emigrace A. Jünglingem, odsouzeni k mnohaletým trestům odnětí svobody a vysokým pokutám nejen druhý olomoucký duchovní Církve československé Oldřich Bukal, ale také Alois Mach, československý farář z Hostic, i se svou manželkou, a další členové církve. Celý proces sloužil k zastrašení členů církve a ve své počáteční fázi působil zároveň jako nepřímý nástroj diskreditace olomouckého biskupa Bohumíra Cigánka. Protože biskupa Cigánka osobně bylo pro jeho odvážný postoj v době nacistické okupace a poctivost jen velmi těžké

---

²⁹⁸ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, inv. č. 1330, *korespondence biskupa Cigánka z roku 1948*, (kart. 147).

²⁹⁹ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 27.

napadnout, zaměřila se totalitní justice na kriminalizaci jednoho z nejbližších členů jeho rodiny, který se též dostal do soukolí zmíněného politického procesu.³⁰⁰

Tlak ze strany státních úřadů na Biskupa Cigánka se od roku 1949 stále zvyšoval. Státní úřad pro věci církevní plánoval již v této době Cigánkovu „výměnu“. V únoru 1950 reagoval biskup na vzniklou situaci dopisem Krajskému národnímu výboru ve Zlíně a dotazoval se na konkrétní výtky vůči své osobě. Krajský církevní tajemník pak vytýkal Cigánkovi zejména nedostatek loajality k tehdejšímu lidově demokratickému zřízení v jeho veřejných projevech, nepotrestání faráře Augustina Jünglinga a nedodržení slibu předsedovi Krajského akčního výboru Národní fronty a poslanci Františkovi Majtlovi o odstranění některých členů Diecézní rady, kteří nepožívali důvěry tohoto výboru.³⁰¹ Z již uvedených souvislostí vyplývá, že ke zmíněným členům Diecézní rady náležel i Innocenc Kuchař.

Nebylo proto náhodné, že 20. února 1950 při projednávání těchto nepříznivých posudků Krajského úřadu Diecézní radou³⁰² bylo zároveň konstatováno, že Krajský národní výbor v Olomouci vzal na vědomí sdělení diecézního tajemníka Innocence Kuchaře o jeho neschopnosti vykonávat svou práci po dobu asi půl roku pro vážnou nemoc a o jeho záměru odejít do penze. Diecézní rada však zdůraznila, že I. Kuchař zůstává nadále vrchním revizorem matrik a také

---

³⁰⁰ JINDRA, Martin: *Strážci lidskosti. Dvanáct příběhů příslušníků Československé církve vězněných po únoru 1948*. Praha 2007. s. 54–61.

³⁰¹ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 97.

³⁰² ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 20. února 1950, s. 305.

podle svých možností bude v diecézi vypomáhat za hodinovou odměnu. Prozatímním tajemníkem diecézní rady byl ustanoven Karel Svozil.³⁰³

Biskup Cigánek poděkoval přítomnému Innocenci Kuchařovi za jeho téměř pětadvacitiletou službu ve funkci tajemníka a ocenil jeho služby v Moravské diecézi a v Církvi československé. Innocenc Kuchař nakonec též poděkoval biskupovi Cigánkovi i diecézní radě.³⁰⁴ Je otázkou, jestli I. Kuchař odcházel skutečně ze zdravotních důvodů, či spíše pod politickým tlakem. V každém případě jeho penzionování ještě více oslabilo biskupovu pozici v čele diecéze a posléze předznamenalo i odchod samotného biskupa Cigánka. Tyto okolnosti spolu s dalšími problémy, vznikajícími při správě diecéze, vedly Bohumíra Cigánka ke konečnému rozhodnutí, aby ze svého úřadu na konci března roku 1950 odstoupil.³⁰⁵

Jaké byly další osudy Moravské diecéze v období totality? Ačkoliv se na počátku padesátých let se Církev československá jevila z vnějšího pohledu jako mohutné společenství úspěšně se rozrůstající jako nikdy před tím, protože ji tvořilo 320 náboženských obcí se skoro 940 000 věřícími³⁰⁶, stávala se ze strany státních orgánů stále více objektem manipulace. Zásahy státu byly nejvíce patrné na změnách její územní organizace, které postihly především Moravu.³⁰⁷

Na základě rozhodnutí III. řádného sněmu CČS se v roce 1950 vydělila z olomoucké diecéze brněnská diecéze, která byla teritoriálně vymezená územím tehdejších krajů Brněnského a Jihlavského a doplněná několika náboženskými

---

³⁰³ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933 – 1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 20. února 1950, s. 305.

³⁰⁴ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc 1921–1996, Protokoly zasedání DR 1933 – 1950, inv. č. 5., Protokol č. 2 sepsaný o schůzi diecézní rady dne 20. února 1950, s. 305.

³⁰⁵ KAŇÁK, Bohdan: *PhDr. Bohumír Cigánek (1874–1957). Málo známý moravský biskup Církve československé husitské*. In: Olomoucký archivní sborník, 5, 2007, s. 167–168.

³⁰⁶ *Od Husa k dnešku – Výstava k 90. Výročí Církve československé*. Praha 2010, s. 23.

³⁰⁷ *90 let Církve československé (husitské)*. Praha 2010, s. 99.

obcemi Královéhradecké diecéze. Biskupem Brněnské diecéze se stal Václav Janota. Působnost olomoucké diecéze tak zůstala v podstatě omezena jen na někdejší Olomoucký a Zlínský (Gottwaldovský) kraj. V důsledku další reorganizace krajského zřízení, provedené v roce 1960 se pod tlakem státních orgánů stala její součástí v roce Ostravská diecéze a definitivní sídlo biskupa i diecézní rady zůstalo v Olomouci. V témže roce byly náboženské obce z Prostějovska, Gottwaldovska a Kroměřížska převedeny pod Brněnskou diecézi.³⁰⁸

Postupně se také ustálilo současné pojmenování Olomoucká diecéze. V jejím čele po rezignaci PhDr. Bohumíra Cigánka v roce 1950 stáli v následujícím období biskupové František Sedláček, prof. PhDr. ThDr. František M. Hník a nakonec Leo Marceluch.³⁰⁹

Innocenc Kuchař zažil již pouze část těchto změn. Po svém definitivním odchodu do penze 1. října 1950 trávil většinu času buď ve svém olomouckém bytě ve Veleslavínově ulici, nebo na přilehlé zahrádce. Jistě ho mrzelo, že jako důchodce již v důsledku přísnějšího státního dozoru nad činností kněží nemohl konat bohoslužby.³¹⁰ Přesto však příležitostně v Československé církvi vypomáhal tam, kde mohl a kde bylo potřeba, a účastnil se také různých církevních akcí.³¹¹

Například 8. června 1952 se Innocenc Kuchař podílel na programu biblického večera náboženské obce Církve československé v Kroměříži, při kterém účinkoval duchovenský sbor Olomoucké diecéze. V programu biblického večera byly předváděny tzv. „pašijové obrazy“, tedy obrazy ze života Ježíše Krista: Kázání na

---

³⁰⁸ BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj Československé církve (husitské) na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 230.

³⁰⁹ KAŇÁK, Bohdan: *Husův sbor*. Velehrad 2007, s. 20.

³¹⁰ URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960, s. 34.

³¹¹ ZAO, pobočka Olomouc, fond Diecézní rada CČS(H) Olomouc, *Innocenc Kuchař*, kart. 111, inv. č. 913, 1923–1950.

hoře, Večeře páně, Seslání Ducha svatého. Innocenc Kuchař si v těchto obrazech zahrál apoštola Ondřeje.³¹² V roce 1953 byl také v husitském taláru přítomen otevření Husova sboru Církve československé v Troubelicích.³¹³

Innocenc Kuchař zemřel 12. března 1957 po těžké nemoci v sedmdesáti letech. Pohřeb se konal v úterý 19. března 1957 v Husově sboru v Olomouci ve tři hodiny odpoledne.³¹⁴ Urna Innocence Kuchaře pak byla uložena na čestné místo v Kolumbáriu Husova sboru v Olomouci.³¹⁵

Jak zhodnotit několika slovy Kuchařův význam? Podle našeho názoru je vhodnou tečkou za životem Innocence Kuchaře hodnocení, které sice přinesl časopis Čechoslovák již u příležitosti jeho padesátých narozenin v roce 1937, jež však může posloužit též jako jeho epitaf: „Bratřím duchovním je skutečným bratrem a bratřím laikům spolupracovníkem. Úřad duchovní je mu službou církvi a bližním. V nejtěžších situacích dovede vždy nalézt vhodné a bratrské slovo, takže ideje Evangelia nejsou mu pouhým slovem, nýbrž i žitým slovem.“³¹⁶

---

³¹² *Program biblického večera ze dne 8. června 1953*, (ve vlastnictví autorky).

³¹³ Fotografie z této akce je reprodukována v příloze č. 2, (reprodukce č. 5).

³¹⁴ *Parte Innocence Kuchaře ze dne 19. března 1957*, (ve vlastnictví autorky).

³¹⁵ HORNIŠER, Zdeněk – HORNIŠEROVÁ, Ivana: *Kolumbárium v olomouckém Husově sboru*. In: Olomoucký archivní sborník, 6, 2008, s. 142.

³¹⁶ *Innocenc Kuchař – biskupský a diecézní tajemník – padesátníkem*. In: Čechoslovák č. 1, 7. 1. 1937, s. 1.

Závěr

Životní příběh Innocence Kuchaře začíná podobně, jako osudy mnoha jeho vrstevníků ze sklonku éry Rakousko-uherské monarchie, kteří sice vyrůstali v chudých venkovských poměrech, ale měli potřebné schopnosti a jejich rodina se jim snažila umožnit společenský vzestup prostřednictvím vzdělání.

Po absolvování středoškolského a vysokoškolského teologického studia působil I. Kuchař mezi léty 1911–1920 jako kooperátor či administrátor Církve římskokatolické v řadě farností na Moravě. Podle záznamu v osobním spisu pracoval Innocenc Kuchař v duchovní správě v těchto podřízených funkcích nepřetržitě od 16. září 1911 do 10. července 1920.

Innocenc Kuchař zprvu zjevně nebyl aktivním katolickým reformistou. Nenalezneme jej mezi členy Ohniska. Nepodílel se ani ještě na přípravě české mše o Vánocích roku 1919. K roztržce s Římskokatolickou církví dospěl zjevně postupně, až po této události. Jeho jméno však již figuruje mezi členy Klubu reformních kněží. Poměrně vysoké číslo jeho členského průkazu nás ovšem opravňuje k domněnce, že do tohoto sdružení vstoupil až v roce 1920. Svoji roli tu pravděpodobně sehrálo jeho dlouhodobé setrvávání na pozici pomocného duchovního bez perspektivy kariérního růstu a zároveň jeho kontakt s představitelem nově vzniklé Československé církve na Moravě, Josefem Rostislavem Stejskalem. Bez významu jistě nebyl ani fakt, že brzy po svém přestupu do Církve československé vstoupil do svazku manželského.

Počátky kněžského působení Innocence Kuchaře v Československé církvi byly spjaty s náboženskou obcí ve Velkém Týnci, kde sloužil od roku 1920. Jako farář zde setrval dalších více než sedm let, až do 1. prosince 1927. S J. R. Stejskalem

jej spojil pobyt v Hostkovicích u Stejskalových rodičů i kněžská služba ve Vacanovicích, prvním Stejskalově působišti v Československé církvi. Obě obce náležely k velkotýnecké farnosti. Když hodnotíme působení Innocence Kuchaře v duchovní správě Církve československé v letech 1920 až 1927, zjišťujeme některé příznačné skutečnosti. Ačkoliv statistika množství základních duchovenských úkonů v Římskokatolické a Československé církvi byla srovnatelná, musel I. Kuchař věnovat v Československé církvi mnohem více času zasedání v presbyterních člancích řídicích církevních struktur, které tehdejší Církev římskokatolická ve svém hierarchickém uspořádání vůbec neznala. Demokratická správa Československé církve mu pak sice připravila řadu starostí s vedením rady starších v jeho vlastní náboženské obci, ale zároveň ho dovedla do jedné z hlavních řídicích funkcí celé diecéze. Nesmíme zapomínat, že úspěšný nástup Innocence Kuchaře do funkce diecézního tajemníka byl podmíněn jeho rozvážným postojem v období pravoslavné krize, kdy setrval v liberálním proudu.

Od roku 1927 až do svého odchodu do důchodu v roce 1950 zastával pak Innocenc Kuchař funkci tajemníka diecézní rady Moravské diecéze, sídlící v Olomouci. V této funkci prožil jak období sklonku dvacátých let minulého století, tak i dobu budování církve v letech třicátých. V období, pokrývající léta 1927–1939, které představovalo pracovně nejpłodnější část Kuchařova působení, se osvědčila jeho schopnost organizovat život Moravské diecéze i zvládat administrativní zátěž provozu olomoucké diecézní rady. Innocenc Kuchař dokázal i při této práci nalézt čas na duchovenskou činnost. Dá se říci, že i přes některé těžkosti, vyplývající ze zhoršení hmotné situace Církve československé v době hospodářské krize, patřilo toto období k nejtěšnějším a nejúspěšnějším létům jeho života.

Hodnocení činnosti Innocence Kuchaře v tíživém období nacistické okupace i v krátké periodě poválečných nadějí odpovídá složitosti doby, v níž vykonával svoji funkci. Na jedné straně byl nucen podepisovat svým jménem nařízení, která byla v příkrém rozporu s charakterem křesťanského společenství, jehož zájmy hájil. Na straně druhé se snažil čelit tlaku správních orgánů protektorátního režimu takovým způsobem, že využíval zbytek manévrovacího prostoru, jenž církvi zbýval, k promyšlené pastorační a katechetické práci, která prohlubovala duchovní rozměr jejího života. Díky síle charakteru a opatrnosti vzdoroval kolaboraci a v prvních poválečných dnech dokázal se ctí obhájit svoji činnost v době okupace. Následující nástup komunistické diktatury tvořil rámeček závěru jeho kariéry. V čele Moravské diecéze mezitím Kuchařova nadřízeného a dobrého přítele, biskupa J. R. Stejskala vystřídal v roce 1946 neméně kvalitní biskup Bohumír Cigánek.

Brzy se ukázalo, že ani pro Innocence Kuchaře, ani pro Bohumíra Cigánka není za totalitní vlády ve vedení Moravské diecéze místa. Svoji ryzostí a demokratickým postojem náleželi k odcházející generaci a museli ustoupit osobnostem, které nekladly odpor církevní politice nového režimu. Ze shromážděných dokumentů vyplývá, že Innocenc Kuchař byl charakterní osobností. Z pramenů vystupují především ty rysy jeho charakteru, k nimž patřila pečlivost, osobní skromnost a opatrnost. Je pozoruhodné, že Innocenc Kuchař prošel ve své odpovědné funkci všemi rizikovými historickými obdobími, která tvořila rámeček jeho působení, aniž by se pošpinil kolaborací s nacisty nebo nějakou formou spolupráce s represivními složkami totalitního režimu. Alespoň ve zkoumaných dokumentech nebyly o takových skutečnostech nalezeny žádné zprávy.

Další složky jeho osobnosti se v našem výkladu objevují jenom v náznacích. Především z osobního svědectví faráře Miroslava Spáčila i z drobného vzorku

Kuchařova písemného projevu vystupuje jeho charisma výřečného a podmanivého kazatele, který si dokázal emotivním projevem získávat posluchače. Též jeho vzhled vysokého, štíhlého muže s ušlechtilými rysy obličeje přispíval k jeho kazatelskému úspěchu a přirozené autoritě. Emotivní stránka jeho osobnosti se projevila zejména v počátečním období existence Církve československé, kdy byl vznik jejích náboženských obcí spjat s téměř revolučním patosem prvních let mladého československého státu v době, bezprostředně následující po první světové válce.

V naší práci jsme se seznámili s životními osudy Innocence Kuchaře jako jedné z málo známých osobností moderních regionálních církevních dějin Moravy. Svými osudy nás Innocenc Kuchař zároveň provázel příslušnými úseky historie Církve československé v našich zemích obecně a na Moravě zvláště. Zdánlivě drobné reálie, spjaté s jeho životem i prací, dokreslují barvitý obraz dějin první poloviny dvacátého století z pohledu bezprostředního účastníka těchto dějů.

Seznam literatury a pramenů:

I. Archivní prameny

Zemský archiv v Opavě, pobočka Olomouc;

fond Diecézní rada Církve československé (husitské) Olomouc 1921–1996;

Protokoly zasedání DR 1922–1923, inv. č. 2.

Protokoly zasedání DR 1923, inv. č. 3.

Protokoly zasedání DR 1924–1932, inv. č. 4.

Protokoly zasedání DR 1933–1950, inv. č. 5.

Osobní spisy:

Innocenc Kuchař, písemnosti z let 1920–1948 (inv. č. 741, č. k. 104),

Innocenc Kuchař, písemnosti z let 1923–1950 (inv. č. 913, č. k. 111).

Bohumír Cigánek:

Korespondence biskupa B. Cigánka z roku 1948 (inv. č. 1330, č. k. 147).

fond Univerzita Palackého Olomouc (1576) 1640–1974;

Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta Olomouc 1855–1946,

Knihy:

Katalog posluchačů teologie 1907–1911 (inv. č. 180).

Státní okresní archiv Olomouc;

fond okresní národní výbor Olomouc (1926) 1954–1960 (1968);

církevní referát 1954–1960, (inv. č. 1441).

fond Místní národní výbor Hostkovice (1923) 1945–1957,

Paměti obce Hostkovic (sepsal Raimund Koutný), (1910) 1927–1952, (neinventarizováno).

Státní okresní archiv Prostějov;

fond Farní úřad Vícov 1780–1953

Osobní záležitosti farářů 1880–1923, (sign. VI a),

Pořádek bohoslužeb 1912–1928, (sign. V d).

Státní okresní archiv Vsetín;

fond Farní úřad Horní Bečva 1778–1950

Vyučování náboženství 1860–1938, přípis Arcibiskupské knížecí konzistoře č. 12.115 z 21. 9. 1915, (sign. V g).

fond Státní reálné gymnázium F. Palackého ve Valašském Meziříčí 1892–1945

hlavní katalog 1900 – 1901 (inv. č. 65),

hlavní katalog 1901–1902, inv. č. 66),

hlavní katalog 1902–1903, (inv. č. 67),

hlavní katalog 1905 – 1906, (inv. č. 70).

fond Farní úřad Valašská Bystřice (1771) 1779–1952

Faráři a kooperátoři 1900–1945, (sign. VI a, b),

Výkaz duchovních prací (Tabella laborum apostolicorum) 1821–1918, rok 1914 (sign. V h)

Soukromý archiv rodiny Kaňákovy;

Osobní pozůstalost M. Kaňáka, (ve vlastnictví rodiny Kaňákovy),

Dopis I. Kuchaře prof. dr. Miloslavu Kaňákovi ze dne 10. 11. 1946.

Program biblického večera ze dne 8. června 1953, (ve vlastnictví autorky).

Parte Innocence Kuchaře ze dne 19. března 1957, (ve vlastnictví autorky).

Náboženská obec Církve československé (husitské) Olomouci;

Registratura náboženské obce v Husově sboru v Olomouci.

Náboženská obec Církve československé (husitské) ve Velkém Týnci;

Registratura náboženské obce ve Velkém Týnci.

Náboženská obec Církve československé (husitské) Šumperku;

Registratura náboženské obce CČS(H) v Šumperku.

II. Periodika

Čechoslovák: (Olomouc, 37, 1934; 1, 1937).

Český zápas: (Praha, 1, 1940).

Týnecké listy: (Velký Týnec, 10, 2006).

III. Vzpomínky pamětníků

Mgr. Miroslav Spáčil – dlouholetý farář Církve československé husitské ve Velkém Týnci (rozhovor uskutečněn 20. července 2012; existuje v papírové podobě, uložen v soukromém archivu rodiny Kaňákovy).

IV. Literatura:

ALEŠ, Pavel: *Biskup Gorazd a jeho dílo*. In: *Biskup Gorazd. Z díla*. Vyd. ALEŠ, Pavel. Praha 1988, s. 13–26.

BALATKOVÁ, Jitka: *Organizační vývoj CČSH na Moravě a ve Slezsku*. In: XXVII. Mikulovské sympozium 2002. (Sborník statí). Brno 2003, s. 227–241.

90 let Církve československé husitské. (Kolektivní monografie). Praha 2010.

FRÝDL, David: *Reformní náboženské hnutí v počátcích Československé republiky. Snaha o reformu katolicismu v Čechách a na Moravě*. Brno 2001.

HORNIŠER, Zdeněk – HORNIŠEROVÁ, Ivana: *Kolumbárium v olomouckém Husově sboru*. In: Olomoucký archivní sborník, 6, 2008, s. 137–143.

HORSKÝ, Rudolf: *Bohoslužebné předměty a symboly v církvi československé*. (Skripta Husovy čs. Bohoslovecké fakulty). Praha 1963.

HRDLIČKA, Jaroslav: *Patriarcha Dr. Miroslav Novák. Život mezi svastikou a rudou hvězdou*. Brno 2010.

HRDLIČKA, Jaroslav: *Život a dílo profesora Františka Kováře – Příběh patriarchy a učence*. Brno 2007.

Innocenc Kuchař – biskupský a diecézní tajemník – padesátníkem. In: Čechoslovák č. 1, 7. 1. 1937, s. 1.

JINDRA, Martin: *Odbojová činnost a perzekuce příslušníků Církve československé (husitské) během okupace*. In: *Církev československá husitská v odboji za 2. světové války*. Praha 2010, s. 8– 6.

JINDRA, Martin: *Strážci lidskosti. Dvanáct příběhů příslušníků CČSH vězněných po únoru 1948*. Praha 2007.

KADERÁVEK, Václav – TRTÍK, Zdeněk: *Život a víra ThDr. Karla Farského*. Praha 1982.

KAŇÁK, Bohdan: *Olomouc. Husův sbor. Velehrad 2007*.

KAŇÁK, Bohdan: *PhDr. Bohumír Cigánek (1874–1957). Málo známý moravský biskup Církve československé husitské*. In: Olomoucký archivní sborník, 5, 2007, s. 165–168.

KAŇÁK, Bohdan: *ThDr. Josef Rostislav Stejskal, olomoucký biskup Církve československé (husitské)*. In: Osobnost v církvi a politice. Čeští a slovenští křesťané ve 20. století. Olomouc 2006, s. 343–348.

KAŇÁK, Miloslav: *Církev československá husitská v boji proti nacismu*, In: Theologická revue CČSH, r. 46, č. 2/ 1975, s. 30.

KAŇÁK, Miloslav: *Liturgický projev Církve českomoravské v historickém přehledu a vývoji*. In: Náboženská revue Církve českomoravské, 14, 1942, s. 98–99.

KAŇÁK, Miloslav: *Na přelomu generací, kapitoly o životě Československé církve a jejich předních pracovních*, Praha 1956.

KAŇÁK, Miloslav: *Z dějin reformního úsilí českého duchovenstva*. Praha 1951.

KOVÁŘ, František: *Deset let Církve československé*. Praha 1930, s. 46.

KUCHAŘ, Innocenc: *Ke slavnosti desetiletého výročí otevření Husova sboru ve Velkém Týnci*. In: Čechoslovák 13, 1934, č. 37, 13. 9., s. 1.

MAREK, Pavel: *Církevní krize na počátku 1. Československé republiky 1918–1924*. Olomouc 2005.

MAREK, Pavel: *České schisma. Příspěvek k dějinám reformního hnutí katolického duchovenstva v letech 1917–1924*. Olomouc – Rosice 2000.

MAREK, Pavel. *Český katolicismus 1890–1914, kapitoly z dějin českého katolického tábora na přelomu 19. a 20. století*. Olomouc 2003.

MAREK, Pavel: *Emil Dlouhý – Pokorný. Život a působení katolického modernisty, politika a žurnalisty*. Brno 2007.

MAREK, Pavel – BUREHA, Volodymir: *Pravoslavní v Československu 1918–1953*. Brno 2008.

MAREK, Pavel: *Pravoslavní v Československu v letech 1918–1942. příspěvek k dějinám Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku*. Brno 2004.

Od Husa k dnešku – Výstava k 90. Výročí Církve československé. Praha 2010.

Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc 2002.

Pastýřský list biskupů Československé církve k 20. výročí jejího vzniku 8. 1. 1920. In: *Český Zápas* 23, 1940, č. 1, 4. 1., s. 1–2.

POKORNÝ, František: *Schematismus Československé církve 1933*. Praha 1932.

RUTRLE, Otto: *Liturgika I, 2. Bohoslužebný život církve československé*. (Skripta Husovy čs. Bohoslovecké fakulty). Praha 1957.

Sborník Dr. Karla Farského. Kniha vzpomínek, dojmů a úryvků z díla a života zakladatele Církve československé. Uspořádal POKORNÝ, František. Praha 1928.

SCHULZ, Jindřich a kol.: *Dějiny Olomouce II*. Olomouc 2009.

SPÁČIL, Miroslav: *Rostislav Stejskal, moravský biskup Církve československé. K šedesátému výročí úmrtí*. In: *Týnecké listy* 2006, č. 10, s. 16–19.

STEJSKAL, Josef Rostislav: *Světový svaz pro svobodné křesťanství a náboženskou svobodu*. In: *Náboženská revue* 4, 1932, s. 161–163.

TICHÁK, Milan: *Paměti obce Velkého Týnce*. Olomouc 1998.

URBÁŠEK, Lumír: *Počátky Církve československé na Moravě a působení bratrů Innocence Kuchaře a biskupa Františka Sedláčka*. (Nepublikovaná diplomová práce, Husova čs. teologická fakulta). Praha 1960.

VIDLIČKA, Jiří: *Náboženský boj o kostel ve Velkém Týnci v roce 1920*. In: *Střední Morava*, 31, 2011, s. 111–119.

VYKOUPILO, Libor: *Slovník českých dějin*. Brno 2000.

Zpráva o I. řádném sněmu Církve československé, konaném ve dnech 28., 29. a 30. března 1931 v Praze - Dejvicích. Praha 1931.

V. Internetové zdroje

ŠUVARSKÝ, Jaroslav – ŠUVARSKÁ, Eva: *Svatý biskup Gorazd II. Pravoslavný biskup český a moravsko-slezský, (Matěj Pavlík 1879–1942)*. In:

www.pravoslavnacirkev.cz/pozvanky/Svaty_Gorazd_II.doc [cit. 13. 04. 2013].

Záznam z pamětní knihy náboženské obce Církve československé husitské v Kroměříži, červenec a srpen 1920. In:

www.cshkvasice.cz/news/pocatky_ccs_h_v_kromerizskem_okresu/ [cit. 13. 04. 2013].

Seznam použitých zkratek

CČS(H) – Církev československá (husitská)

DR – Diecézní rada

SOkA – Státní okresní archiv

ZAO – Zemský archiv v Opavě

Resumé

Kaňáková, Božena: Farář Innocenc Kuchař a vývoj Církve československé (husitské) na Moravě v první polovině 20. století. (Magisterská práce). Olomouc 2013.

Životní příběh Innocence Kuchaře začíná na sklonku éry Rakousko-uherské monarchie. Po absolvování teologického studia působil I. Kuchař mezi léty 1911-1920 jako kněz Církve římskokatolické na Moravě. V roce 1920 I. Kuchař z Římskokatolické církve a pod vlivem J. R. Stejskala vstoupil do nově vzniklé Československé církve jako její kněz a sloužil ve farnosti Velký Týnec. Od roku 1927 až do svého odchodu do důchodu v roce 1950 zastával Innocenc Kuchař funkci tajemníka diecézní rady Moravské diecéze, sídlící v Olomouci.

V období, pokrývající léta 1927-1939, představovalo pracovní nejplodnější část Kuchařova působení v úřadu olomoucké diecézní rady. Těživé období nacistické okupace, krátká poválečné období svobody a následující nástup komunistické diktatury tvořily rámec vyvrcholení a závěru jeho kariéry. V čele Moravské diecéze mezitím Kuchařova nadřízeného a dobrého přítele, biskupa J. R. Stejskala, vystřídal v roce 1946 neméně kvalitní biskup Bohumír Cigánek.

Po převratu v roce 1948 se ukázalo, že ani pro Innocence Kuchaře, ani pro Bohumíra Cigánka není za totalitní vlády ve vedení Moravské diecéze místa. Svoji ryzostí a demokratickým postojem náleželi oba k odcházející generaci a museli ustoupit osobnostem, které nekladly odpor církevní politice nového režimu. Ze shromážděných dokumentů vyplývá, že Innocenc Kuchař byl výraznou osobností. Z pramenů vystupují především ty rysy jeho charakteru, k nimž patřila pečlivost, osobní skromnost a opatrnost. Je pozoruhodné, že Innocenc Kuchař prošel ve své odpovědné funkci všemi rizikovými historickými obdobími, která tvořila rámec jeho působení, aniž by se pošpinil kolaborací s nacisty nebo nějakou formou spolupráce s represivními složkami totalitního režimu.

Kaňáková, Božena: The pastor Innocenc Kuchař and the development of the Czechoslovak Hussite Church in Moravia at the first part of 20th century. (Master's thesis). Olomouc 2013.

Life Story of Innocenc Kuchař begins at the end of the era of the Austro-Hungarian monarchy. After completing theological studies, he worked between 1911?1920 as a Roman Catholic priest of the Church in Moravia. In 1920 I. Kuchař left the Roman Catholic Church and under the influence of J. R. Stejskal joined the newly established Czechoslovak Church as a priest and served in the parish Velký Týnec. From 1927 until his retirement in 1950 Innocenc Kuchař held the position of Secretary Cook Diocesan Council of the Moravian diocese, based in Olomouc.

In the period covering the years 1927–1939, represented a fruitful study of the Kuchař's time in the office of the Olomouc diocesan council. Difficult period of Nazi occupation, a brief post-war period following the onset of freedom and communist dictatorship formed the framework climax and conclusion of his career. The Moravian diocese meanwhile, cook's boss and good friend, bishop JR Stejskal, was replaced in 1946 by an equally good bishop Bohumír Cigánek.

After the coup in 1948 proved, that neither the Innocence Kuchař, nor for Bohumír Cigánek in the time of the totalitarian government is not in the leadership of the Moravian diocese place. His purity and democratic attitude belonged both to the outgoing generation and had to retreat personalities who didn't resisted the new regime church politics. From the collected documents results, that Innocenc Kuchař was a strong personality. The documents appear particularly those aspects of his character, which included care, personal modesty and caution. It is noteworthy that Innocenc Kuchař passed in their positions of responsibility all risky periods of history that formed the framework for his work, without stained collaboration with the Nazis or some form of cooperation with repressive totalitarian regime.

Přílohy

Příloha 1.:

Rozhovor s Miroslavem Spáčilem o faráři Innocenci Kuchařovi

(uskutečněný 20. července 2012)

Mohl byste mi říci něco o sobě? (práce, datum narození, profesní působení atd.)

Jmenuji se Miroslav Spáčil a jsem farářem na odpočinku. Narodil jsem se 5. listopadu 1929. Od svého vysvěcení jsem působil jako farář v náboženských obcích Vsetín, Pěnčín, Konice a Bohuňovice. Poté, co mi byl v roce 1961 odňat státní souhlas k výkonu kněžského povolání, jsem pracoval jako dělník v hutní odbytové základně - skladech železa. O pět let později jsem se vrátil k povolání duchovního a sloužil v Přerově, Lipníku a Brodsku. Když mi byl v roce 1971 státní souhlas k výkonu povolání opět odňat, vrátil jsem se k práci v hutní odbytové základně (Feroně), kde jsem pracoval až do roku 1989, kdy jsem odešel do penze. Od roku 1990 do roku 1995 jsem jako farář – penzista působil v Přerově a později v Olomouci v Husově sboru. Mým posledním působištěm byl Velký Týnec, kde jsem pracoval od roku 1995 do roku 2001, kdy jsem odešel definitivně do penze.

Jaké máte konkrétní vzpomínky na setkání s Innocencem Kuchařem?

Osobních vzpomínek na Innocence Kuchaře mám velmi málo. Rád však na něj vzpomínám, protože to byla, podle mého názoru, výjimečná osobnost. Pamatuji si, že když jsem byl malý chlapec, tak k nám do vesnice přijížděl Innocenc Kuchař jako diecézní tajemník při různých církevních slavnostech, jakými bylo biřmování či velké církevní svátky.

Co znamenal Innocenc Kuchař pro Vaši duchovenskou práci?

Innocenc Kuchař patřil k těm osobnostem Církve československé (husitské), které mě při výkonu mého povolání kladně oslovily a ovlivnily, a kterých jsem si vážil.

Znáte nějaké konkrétní údaje o bydlišti Innocence Kuchaře a jeho příbuzných (žijících)?

O jeho bydlišti toho moc nevím. Víím, že měl dvě dcery, z nichž jedna byla provdaná za výpravčího.

Jak na vás působil Kuchařův kazatelský projev?

I když jsem neměl mnoho příležitostí si poslechnout Kuchařova kázání, protože k nám jako diecézní tajemník přijížděl do obce jen občas, tak mě na jeho kazatelském projevu zaujalo, s jakým plamenným projevem svá kázání přednášel. Podle mého názoru to byl „ohnivý“ kazatel husitské církve.

Jaký byl vztah Kuchaře a biskupa Stejskala?

Byli to přátelé, kteří se znali z teologické fakulty. Během svého působení ve Vacanovicích bydlel Innocenc u Stejskalových rodičů.

Jak si rozuměl Innocenc Kuchař s biskupem Cigánkem?

S biskupem Cigánkem si Innocenc Kuchař rozuměl velmi dobře a všemožně jej podporoval.

Děkuji za rozhovor.

Příloha 2.:

Soubor fotografií Innocence Kuchaře

Reprodukce č. 1: Vikář Innocenc Kuchař s moravským biskupem Josefem Rostislavem Stejskalem při bohoslužbě.

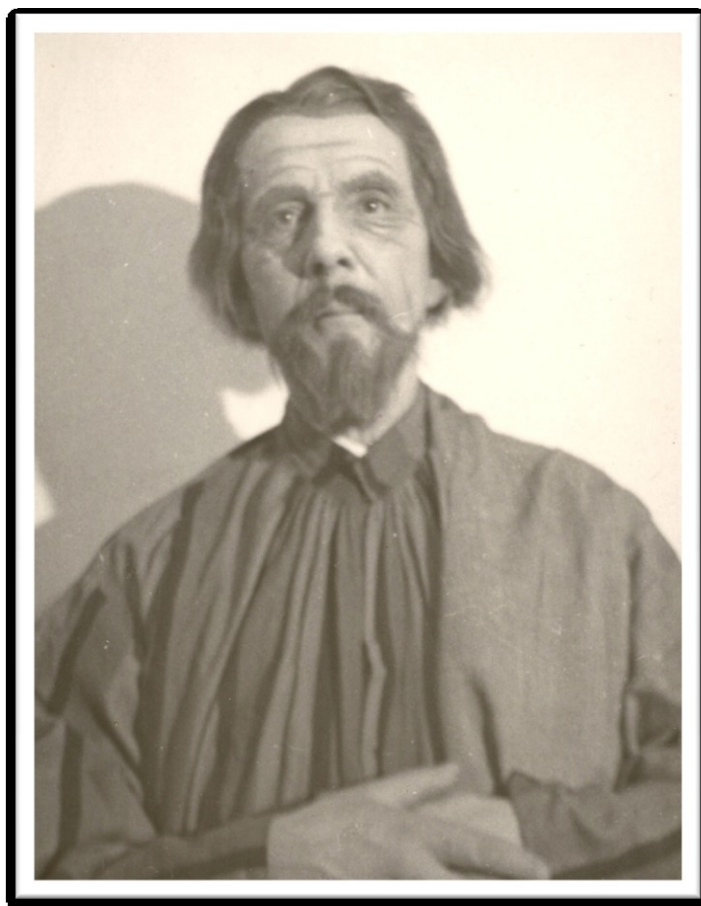
Reprodukce č. 2: Kladení základního kamene ke chrámu Prokopa Velikého v Olomouci-Černovíře (21. srpna 1938; Innocenc Kuchař druhý zprava).

Reprodukce č. 3: Svatba faráře CČS(H) Bedřicha Kaluska

(říjen 1942; Innocenc Kuchař stojící druhý zleva).

Reprodukce č. 4: Innocenc Kuchař jako apoštol Ondřej účinkující v programu biblického večera náboženské obce Církve československé v Kroměříži (8. června 1952).

Reprodukce č. 5: Otevření Husova sboru CČS(H) v náboženské obci Troubelice

(září 1953; Innocenc Kuchař v popředí první zprava).

Strana 25.

3. Br. Josef Záchy, dělník v Grygově, pol. okres Olomouc, nar. 29. února 1903 v Grygově, nábož. čsl.; svobodný syn Kaspára Záchy, dělníka v Grygově a jeho manželky Marie rozené Malíkové a jeho nevěsta sestra Anna Kovářiková, bytem v Grygově, pol. okres Olomouc, nar. 20. prosince 1898 v Břestku, pol. okres Uh. Hradiště, nábož. čsl.; svobodná dcera Cyrilla Kováříka, domkáře v Břestku a jeho manželky Tomy Hanové.

Okhlášení byli ve Vel. Týnci dne 6, 13. a 20. ledna 1924.

Sezdání byli ve Vel. Týnci dne 27. ledna 1924.

Reprodukce č. 6: Ukázka rukopisu Innocence Kuchaře z roku 1925 (Kniha ohlášek z let 1923–1932; Náboženská obec CCŠ(H) Velký Týnec, registratura náboženské obce ve Velkém Týnci).

Seznam reprodukcí

Reprodukce č. 1: Vikář Innocenc Kuchař s moravským biskupem Josefem Rostislavem Stejskalem při bohoslužbě.

Reprodukce č. 2: Kladení základního kamene ke chrámu Prokopa Velikého v Olomouci-Černovíře (21. srpna 1938; Innocenc Kuchař druhý zprava).

Reprodukce č. 3: Svatba faráře CČS(H) Bedřicha Kaluska (říjen 1942; Innocenc Kuchař stojící druhý zleva).

Reprodukce č. 4: Innocenc Kuchař jako apoštol Ondřej účinkující v programu biblického večera náboženské obce Církve československé v Kroměříži (8. června 1952).

Reprodukce č. 5: Otevření Husova sboru CČS(H) v náboženské obci Troubelice (září 1953; Innocenc Kuchař v popředí první zprava).

Reprodukce č. 6: Ukázka rukopisu Innocence Kuchaře z roku 1925 (Kniha ohlášek; Náboženská obec CČS(H) Velký Týnec, registratura náboženské obce ve Velkém Týnci).